

Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης

C 17

Έκδοση
στην ελληνική γλώσσα

Ανακοινώσεις και Πληροφορίες

60ό έτος
18 Ιανουαρίου 2017

Περιεχόμενα

I Ψηφίσματα, συστάσεις και γνωμοδοτήσεις

ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ

Επιτροπή των Περιφερειών

118η σύνοδος ολομέλειας, 15-16 Ιουνίου 2016

2017/C 017/01	Ψήφισμα για το σχέδιο προϋπολογισμού της ΕΕ για το έτος 2017	1
2017/C 017/02	Ψήφισμα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Η συμβολή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών στο πρόγραμμα εργασίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το 2017»	4
2017/C 017/03	Ψήφισμα με θέμα την κατάσταση των κέντρων πληροφόρησης του Europe Direct (EDIC)	11

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΙΣ

Επιτροπή των Περιφερειών

118η σύνοδος ολομέλειας, 15-16 Ιουνίου 2016

2017/C 017/04	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Χαλυβουργία: εξασφάλιση βιώσιμης απασχόλησης και ανάπτυξης στην Ευρώπη»	13
2017/C 017/05	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Ενδιάμεση αναθεώρηση του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου (ΠΔΠ)»	20
2017/C 017/06	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Σπατάλη τροφίμων»	28
2017/C 017/07	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών — «Καταπολέμηση της ριζοσπαστικοποίησης και του βίαιου εξτρεμισμού: μηχανισμοί πρόληψης σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο»	33

EL

2017/C 017/08	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Η απάντηση της ΕΕ στη δημογραφική πρόκληση»	40
---------------	---	----

III Προπαρασκευαστικές πράξεις

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

118η σύνοδος ολομέλειας, 15-16 Ιουνίου 2016

2017/C 017/09	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών — Νομοθετικές προτάσεις που τροποποιούν τις οδηγίες για τα απόβλητα	46
2017/C 017/10	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών — Στρατηγική διεύρυνσης της ΕΕ 2015-2016 .	60

I

(Ψηφίσματα, συστάσεις και γνωμοδοτήσεις)

ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

118Η ΣΥΝΟΔΟΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ, 15-16 ΙΟΥΝΙΟΥ 2016

Ψήφισμα για το σχέδιο προϋπολογισμού της ΕΕ για το έτος 2017

(2017/C 017/01)

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ,

- έχοντας υπόψη τις γνωμοδοτήσεις της με θέμα το σχέδιο προϋπολογισμού της ΕΕ για τα έτη 2014, 2015 και 2016, αντίστοιχα,
 - έχοντας υπόψη τη γνωμοδότησή της με θέμα την ενδιάμεση αναθεώρηση του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου (ΠΔΠ),
 - εκτιμώντας ότι η διαδικασία για τον προϋπολογισμό της ΕΕ για το 2017 συμπίπτει με την ενδιάμεση επανεξέταση/αναθεώρηση του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου (ΠΔΠ) κατά την έννοια του άρθρου 2 του κανονισμού του Συμβουλίου αριθ. 1311/2013 της 2ας Δεκεμβρίου 2013 για τον καθορισμό του ΠΔΠ 2014-2020·
1. υπογραμμίζει τον σημαντικό ρόλο που διαδραματίζει ο προϋπολογισμός της ΕΕ για το έτος 2017 στην εξέλιξη και την επίτευξη των στόχων και προτεραιοτήτων της Ένωσης όσον αφορά την τόνωση της ανάπτυξης, την προώθηση της απασχόλησης και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, καθώς και στην ενίσχυση της πραγματικής συνοχής της ΕΕ και της ανταγωνιστικότητας για την αντιμετώπιση των νέων προκλήσεων·
 2. επισημαίνει ότι ο ετήσιος προϋπολογισμός της ΕΕ προσκρούει σε πολλές διαρθρωτικές αστοχίες του ΠΔΠ, όπως:
 - οι περιορισμένοι πόροι για ολόκληρο το ΠΔΠ, αλλά ιδίως στους τομείς 3 και 4,
 - το σύστημα ιδίων πόρων, που βασίζεται κυρίως σε εθνικές συνεισφορές με βάση το ΑΕΕ,
 - η αυξημένη χρήση «δορυφορικών» μέσων, τα οποία αυξάνουν μεν τη δημοσιονομική ευελιξία, υπονομεύουν δε την ενότητα του προϋπολογισμού της ΕΕ, καθώς και τον δημοκρατικό έλεγχο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,
 - η αποδέσμευση των πιστώσεων που δεν χρησιμοποιήθηκαν, οι οποίες χάνονται οριστικά, αντί να μεταφέρονται στο επόμενο έτος ως αποθεματικό για απρόβλεπτες ανάγκες·
 3. επαναλαμβάνει, με βάση την ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το 2016, την ανάγκη να συμβάλει ο προϋπολογισμός της ΕΕ στην οικονομική ανάκαμψη και να καλύψει το σημαντικό επενδυτικό κενό που συνεχίζει να υφίσταται μετά την κρίση στην ΕΕ, ένα κενό το οποίο βλάπτει την ανταγωνιστικότητα και απειλεί την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή·
 4. τονίζει τη σπουδαιότητα των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων (ΕΔΕΤ), του Ευρωπαϊκού Ταμείου Στρατηγικών Επενδύσεων (ΕΤΣΕ), των προγραμμάτων «Ορίζοντας 2020» και «Erasmus +», των προγραμμάτων χρηματοδότησης των ΜΜΕ, καθώς και άλλων πολιτικών και προγραμμάτων που ευνοούν την ανάπτυξη της οικονομίας της ΕΕ. Κ+αλεί την Επιτροπή να αυξήσει περαιτέρω τις επενδύσεις στην έρευνα, την καινοτομία και τις υποδομές·
 5. επισημαίνει ότι οι τοπικές και περιφερειακές αρχές των κρατών μελών συχνά επωμίζονται μόνες τους τη διαχείριση μεγάλου αριθμού ανθρώπων και των πολιτικών ένταξης, με πολύ περιορισμένη χρηματοδότηση και/ή συντονισμό εκ μέρους των εθνικών και των ευρωπαϊκών αρχών· πρέπει να τεθούν στη διάθεση των τοπικών και περιφερειακών αρχών άμεσα προσβάσιμοι χρηματοδοτικοί πόροι, προκειμένου τούτες να μπορέσουν να αντεπεξέλθουν στις υποχρεώσεις τους όσον αφορά τη μετανάστευση και την ένταξη, και να εξασφαλιστεί η ταχεία πρόσβασή τους σε εθνικούς και ενωσιακούς πόρους· συνιστά, επίσης, να δοθούν στα κράτη μέλη και στις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές πρακτικές οδηγίες σχετικά με δυνητικούς χρηματοδοτικούς πόρους·

6. πρέπει, επίσης, να παρασχεθεί βοήθεια στις τοπικές και περιφερειακές αρχές των χωρών προέλευσης και των γύρω περιοχών, συμπεριλαμβανομένων των περιοχών «διαμετακόμισης», για την αντιμετώπιση των μεταναστευτικών ροών· χωρίς την υποστήριξη της ΕΕ, οι ΤΠΑ στις χώρες εταίρους δεν θα είναι σε θέση να παρέχουν αξιοπρεπείς συνθήκες διαβίωσης και να θέσουν τις βάσεις μιας οικονομικής ανάπτυξης στις χώρες προέλευσης· για τον λόγο αυτό, μια υπεύθυνη αναθεώρηση του ΠΔΠ θα πρέπει να προβλέπει — ενόψει των συμφωνιών με τρίτες χώρες για τον αποτελεσματικό έλεγχο των συνόρων, τη μείωση των μεταναστευτικών ροών, τη συνεργασία για τον επαναπατρισμό, την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων— ενισχυμένη χρηματοοικονομική και επιχειρησιακή στήριξη, ακόμη και μέσω νέων και καινοτόμων πηγών χρηματοδότησης·
7. ζητεί από την αρμόδια για τον προϋπολογισμό αρχή να εξετάσει την ανάγκη να υπάρχουν διαθέσιμοι και άμεσα προσβάσιμοι χρηματοδοτικοί πόροι για τους αγρότες της ΕΕ που έχουν υποστεί τις συνέπειες πολλών κρίσεων (όπως αστάθεια των τιμών) από την έναρξη του τρέχοντος ΠΔΠ, συγκεκριμένα στους κλάδους γαλακτοκομικών, κρέατος και οπωροκηπευτικών· υπογραμμίζει τον δημοσιονομικό αντίκτυπο των μέτρων έκτακτης ανάγκης που ελήφθησαν για την αντιμετώπιση αυτών των κρίσεων, ύψους 500 εκατ. ευρώ στον προϋπολογισμό του 2016 και 300 εκατ. ευρώ σε αυτόν του 2015· τονίζει ότι η κρίση συνεχίζεται στον γεωργικό τομέα αρκετών κρατών μελών·
8. υπενθυμίζει ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα επανεξετάσει, το 2016, τα συνολικά κονδύλια όλων των κρατών μελών στο πλαίσιο του στόχου της πολιτικής συνοχής για τις «Επενδύσεις στην ανάπτυξη και την απασχόληση» κατά την περίοδο 2017-2020 και θα προσαρμόσει ανάλογα τα συνολικά κονδύλια με βάση τα πιο πρόσφατα στατιστικά στοιχεία· παράλληλα, υπογραμμίζει την ανάγκη εξασφάλισης επαρκών δημοσιονομικών πόρων το 2017 για τη χρηματοδότηση των προσαρμογών αυτών·
9. καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τα κράτη μέλη και τις περιφέρειες να χρησιμοποιήσουν αυτές τις προσαρμογές ως ευέλικτο εργαλείο για την αντιμετώπιση των νέων προκλήσεων στο πλαίσιο της πολιτικής για τη συνοχή, λαμβανομένου υπόψη ότι το άρθρο 7 του ΠΔΠ ορίζει ότι οι εν λόγω προσαρμογές θα πρέπει να γίνουν με συνυπολογισμό της ιδιαίτερως δυσχερούς κατάστασης των κρατών μελών που υφίστανται την κρίση·
10. επισημαίνει ότι ορισμένες πρώτες μελέτες έδειξαν ότι η ανάληψη δεσμεύσεων και η υλοποίηση σχεδίων με χρηματοδότηση από το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020» και τον μηχανισμό «Συνδέοντας την Ευρώπη» (CEF) υπήρξαν ταχείες, καθώς και ότι οι δημοσιονομικές περικοπές που επιβλήθηκαν σε αυτά είχαν αρνητικές συνέπειες· ζητεί από την αρμόδια για τον προϋπολογισμό αρχή να προβεί σε αντιστάθμιση των δημοσιονομικών περικοπών στο πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020» και τον CEF που συνδέονται με τη δημιουργία του ΕΣΤΕ κατά την ετήσια διαδικασία του προϋπολογισμού για το έτος 2017·
11. υπενθυμίζει ότι η ετήσια διαδικασία του προϋπολογισμού μόνο προσωρινά μπορεί να αντιμετωπίσει την έλλειψη χρηματοοικονομικών πόρων και την αυξημένη αναντιστοιχία μεταξύ αναλήψεων υποχρεώσεων και πληρωμών και ότι τα εν λόγω ζητήματα θα πρέπει να αντιμετωπιστούν στο πλαίσιο ενδεδειχούς ενδιάμεσης αναθεώρησης του ΠΔΠ·
12. εκφράζει τη λύπη της για τη μείωση των κονδυλίων που διατίθενται για επενδύσεις στον τομέα της ενέργειας στο πλαίσιο του CEF και τονίζει ότι αυτός ο τομέας προτεραιότητας δεν θα πρέπει να πληγεί ως αποτέλεσμα της μεταβίβασης περαιτέρω πόρων σε άλλους τομείς· συνιστά να εξασφαλιστεί καλύτερη γεωγραφική ισορροπία κατά τη χρήση του CEF στον τομέα της ενέργειας, ούτως ώστε να μην ωφεληθούν, χάρη στη καλύτερη αυτή γεωγραφική ισορροπία, μόνον οι νοτιοανατολικές περιφέρειες της ΕΕ και οι γειτονικές τους χώρες, αλλά και άλλες περιφέρειες από τη βελτίωση των δεσμεύσεων, οι οποίες έχουν ζωτική σημασία για την εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς ενέργειας σε ολόκληρη την ΕΕ·
13. θεωρεί την πρωτοβουλία για την απασχόληση των νέων (ΥΕΙ) βασική πολιτική προτεραιότητα, διότι, με τη στήριξη που παρέχουν τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (ΕΔΕΤ), αποτελεί ένα συγκεκριμένο μέσο στήριξης των νέων για να εισέλθουν στην αγορά εργασίας· συνιστά, συνεπώς, από το συνολικό κονδύλι ύψους 3,2 δισεκατ. ευρώ για την πρωτοβουλία αυτή για την περίοδο 2014-2020 να προβλεφθεί, στον προϋπολογισμό του 2017, επαρκές ποσό για αναλήψεις υποχρεώσεων και πιστώσεις πληρωμών·
14. εξαιρεί το γεγονός ότι, ενώ αρχικά σημειώθηκαν καθυστερήσεις, η αξιοποίηση των ΕΔΕΤ πλέον επιταχύνεται και, ως εκ τούτου, ζητεί να αυξηθούν οι σχετικές πιστώσεις πληρωμών στον προϋπολογισμό της ΕΕ για το έτος 2017, προκειμένου να αποφευχθούν στο μέλλον καθυστερήσεις πληρωμών· καλεί την Επιτροπή να παρακολουθεί συστηματικά την εξέλιξη του επιπέδου των εκκρεμών αναλήψεων υποχρεώσεων (RAL) και να προβεί στη θέσπιση μηχανισμού έγκαιρης προειδοποίησης·
15. προτείνει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο να πραγματοποιήσει ορισμένα πιλοτικά έργα στο πλαίσιο του προϋπολογισμού για το έτος 2017, προκειμένου να διαπιστωθούν οι ανάγκες καθώς και το δυναμικό ανάπτυξης που μπορεί να προκύψει από τη σύνδεση των «χαμένων κρίκων» στις υποδομές μεταφορών των παραμεθόριων περιοχών·
16. τονίζει ότι, εάν στο μέλλον προκύψουν νέες απρόβλεπτες ανάγκες πληρωμών, αυτές θα πρέπει να καλυφθούν με νέες πιστώσεις πληρωμών και όχι με ανακατανομή των υφιστάμενων πόρων·

17. επισημαίνει ότι ο προϋπολογισμός της ΕΕ θα πρέπει να εστιάζεται στα αποτελέσματα και, συνεπώς, υποστηρίζει τις προσπάθειες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να απλοποιηθεί ο δημοσιονομικός κανονισμός, να συμπληρωθούν καλύτερα οι διάφοροι χρηματοδοτικοί μηχανισμοί της ΕΕ και να εξασφαλιστούν ίσοι όροι ανταγωνισμού για όλες τις πολιτικές και τα προγράμματα της ΕΕ όσον αφορά τους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις, τις δημόσιες συμβάσεις και την υποβολή εκθέσεων· υπογραμμίζει την ανάγκη να ακολουθεί ο προϋπολογισμός της ΕΕ μια τοποκεντρική προσέγγιση πολυεπίπεδης διακυβέρνησης·

18. τονίζει ότι είναι αναγκαίο η διαχείριση του προϋπολογισμού της ΕΕ να διέπεται από μια τοποκεντρική προσέγγιση πολυεπίπεδης διακυβέρνησης, ώστε οι πόροι και οι πολιτικές της Ένωσης να μπορούν να φέρουν καλύτερα αποτελέσματα, που θα βασίζονται στην αξιοποίηση των τοπικών και περιφερειακών ιδιαιτεροτήτων·

19. υπενθυμίζει ότι η συμφωνία COP 21 του Δεκεμβρίου 2015 δεσμεύει τις χώρες δωρητές να στηρίξουν τις αναπτυσσόμενες χώρες με 100 δισεκατ. δολάρια ΗΠΑ ανά έτος, αλλά μένει ακόμη να συμφωνηθεί μια κοινή μεθοδολογία για τη χρηματοδότηση της κλιματικής δράσης πριν από την COP 22 στο Μαρακές· ζητεί, σε αυτό το πλαίσιο, να υποβάλει η Επιτροπή ένα ενοποιημένο ρυθμιστικό πλαίσιο της ΕΕ σχετικά με τη χρηματοδότηση της δράσης για το κλίμα και να το συμπεριλάβει στο σχέδιο προϋπολογισμού για το 2017, εφόσον η ΕΕ έχει συμφωνήσει ότι το 20 % τουλάχιστον του ΠΔΠ 2014-2020, ύψους 180 δισεκατ. ευρώ, θα δαπανηθεί σε δράσεις για το κλίμα·

20. επισημαίνει, τέλος, ότι πολλές τοπικές και περιφερειακές αρχές έχουν πρόσφατα εισαγάγει πολιτικές κατανομής κονδυλίων του προϋπολογισμού με κριτήριο το φύλο, και ζητεί επομένως από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να λάβει υπόψη τον αντίκτυπο με βάση το φύλο στο σχέδιο προϋπολογισμού για το έτος 2017·

21. αναθέτει στον πρόεδρό της να διαβιβάσει το παρόν ψήφισμα στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο Συμβούλιο και στον Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου.

Βρυξέλλες, 15 Ιουνίου 2016.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών
Markku MARKKULA

Ψήφισμα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Η συμβολή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών στο πρόγραμμα εργασίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το 2017»

(2017/C 017/02)

ΥΠΟΒΑΛΛΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ PES, EPP, ALDE, EA ΚΑΙ ECR

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ,

- έχοντας υπόψη τα ψηφίσματα που υιοθέτησε στις 4 Ιουνίου 2015 για τις προτεραιότητες της περιόδου 2015-2020 και στις 4 Δεκεμβρίου 2015 για το πρόγραμμα εργασίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το 2016, καθώς και το πρωτόκολλο συνεργασίας με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή του Φεβρουαρίου 2012·
- έχοντας υπόψη τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας, θεωρεί σημαντικό να συνεχίσει η Επιτροπή να εκδηλώνει την προσήλωσή της στις αρχές αυτές κατά τις εργασίες της, με την εφαρμογή μιας συνεκτικής και πολυεπίπεδης προσέγγισης, και ζητεί να έχουν οι τοπικές και περιφερειακές αρχές μεγαλύτερη συμμετοχή στην ευρωπαϊκή διαδικασία λήψης αποφάσεων·

Θέσεις εργασίας, οικονομική ανάπτυξη, επενδύσεις και πολιτική συνοχής

1. καλεί την Επιτροπή να υποβάλει σύντομα προτάσεις όσον αφορά την προώθηση, με βάση την ενδιάμεση αναθεώρηση της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» και την εφαρμογή των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών (ΣΒΑ), μιας νέας μακροπρόθεσμης στρατηγικής για τη βιώσιμη ανάπτυξη της ΕΕ με ορίζοντα το 2030 (Ευρωπαϊκή στρατηγική βιωσιμότητας)·
2. επισημαίνει το ρόλο των τοπικών και περιφερειακών αρχών στην αντιμετώπιση των φραγμών στις επενδύσεις, όπως υπογραμμίζεται στις εκθέσεις και τις συστάσεις ανά χώρα του 2016, και την ανάγκη όλα τα επίπεδα διοίκησης να συνεργαστούν ως εταίροι για τον εντοπισμό και την αντιμετώπιση αυτών των φραγμών στις επιμέρους χώρες·
3. παρακινεί την Επιτροπή και την ΕΤΕπ να λάβουν περαιτέρω μέτρα για την εξασφάλιση της συμπληρωματικότητας και της προσθετικότητας μεταξύ του Ευρωπαϊκού Ταμείου Στρατηγικών Επενδύσεων (ΕΤΣΕ) και των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων (ΕΔΕΤ) καθώς και άλλων χρηματοδοτούμενων από την ΕΕ προγραμμάτων· επαναλαμβάνει την έκκλησή της για τη συμμετοχή της ΕτΠ στην εφαρμογή, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση του Επενδυτικού Σχεδίου, ιδίως όσον αφορά την προώθηση των επενδυτικών πλατφορμών και την ανάλυση του πραγματικού αντίκτυπου του ΕΤΣΕ στην αντιμετώπιση του επενδυτικού κενού σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο·
4. τονίζει ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή —σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων— θα πρέπει να διευκρινίσει ποιος είναι ο ρόλος των περιφερειακών αναπτυξιακών τραπεζών και άλλων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων στο σύστημα των επενδυτικών πλατφορμών, το οποίο θα πρέπει να δημιουργηθεί ως μέσο για την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου για την Ευρώπη ⁽¹⁾·
5. τονίζει ότι απαιτείται απλούστευση για την ενίσχυση του αντίκτυπου και την καλύτερη χρήση των προγραμμάτων των ΕΔΕΤ και συνιστά την ταχεία υιοθέτηση μέτρων απλούστευσης για την τρέχουσα περίοδο προγραμματισμού· παράλληλα, συνιστά την εντατικοποίηση των εργασιών για τη ριζική αναθεώρηση του συστήματος υλοποίησης της πολιτικής για τη συνοχή κατά την επόμενη περίοδο προγραμματισμού, μέσω της εντατικοποίησης των εργασιών της Ομάδας Υψηλού Επιπέδου για την απλοποίηση και της έναρξης ολοκληρωμένου πολυεπίπεδου διαλόγου, ιδίως με τις τοπικές και περιφερειακές αρχές·
6. συνιστά να προβλεφθούν ευρύτερες εξαιρέσεις των δαπανών των ΕΔΕΤ από τους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις·
7. επιδοκιμάζει τη «Διασυνοριακή ανάλυση» για την εξάλειψη των νομικών και διοικητικών φραγμών στη διασυνοριακή συνεργασία και παροτρύνει την Επιτροπή να παρουσιάσει συγκεκριμένες δράσεις εντός του 2017 για την εξάλειψη αυτών των φραγμών, λαμβάνοντας επίσης υπόψη την πρόταση της Λουξεμβουργιανής προεδρίας της ΕΕ για μια «Ευρωπαϊκή σύμβαση για διασυνοριακή συνεργασία σχετικά με ειδικές διατάξεις που αφορούν τις παραμεθόριες περιοχές»· καλεί την Επιτροπή να παρακολουθεί στενά την εφαρμογή της οδηγίας 2011/24/ΕΕ για τη διασυνοριακή υγειονομική περίθαλψη προκειμένου να αντιμετωπιστούν τυχόν αδυναμίες·

⁽¹⁾ ECON-VI/007.

8. διαπιστώνει με λύπη ότι οι ενδιάμεσες αναθεωρήσεις πολυάριθμων προγραμμάτων και πρωτοβουλιών της ΕΕ, που αναμένεται να ολοκληρωθούν το τρίτο τρίμηνο του 2017, δεν ευθυγραμμίζονται με την ενδιάμεση αξιολόγηση/αναθεώρηση του τρέχοντος Πολυετούς Δημοσιονομικού Πλαισίου (ΠΔΠ)· κατά συνέπεια καλεί την Επιτροπή να ολοκληρώσει τις αξιολογήσεις της έως την 1η Ιουλίου 2017 και να προχωρήσει σε ολοκληρωμένη πρόταση για το νέο ΠΔΠ, που προβλέπεται για την 1η Ιανουαρίου 2018· ελπίζει, σε αυτό το πλαίσιο, τυχόν καθυστερήσεις στην αξιολόγηση των προγραμμάτων αυτών να μην οδηγήσουν σε καθυστέρηση της έγκρισης νομοθετικών προτάσεων για το νέο ΠΔΠ·
9. υπογραμμίζει τη σημασία της υλοποίησης του Αστικού θεματολογίου της ΕΕ, που συμφωνήθηκε από τους επικεφαλής κρατών και κυβερνήσεων, σε σύμπραξη με τις τοπικές και περιφερειακές αρχές. Επισημαίνει τη σημασία της μέριμνας ώστε το Αστικό θεματολόγιο της ΕΕ να συνάδει με το Θεματολόγιο της για τη Βελτίωση της νομοθεσίας, ζητεί τη συμπερίληψη του Αστικού θεματολογίου στο Ετήσιο πρόγραμμα εργασίας της Επιτροπής για το 2017 και συνιστά τη συμπερίληψη στο εν λόγω πρόγραμμα της προετοιμασίας Λευκής βίβλου για την υλοποίηση του Αστικού θεματολογίου·
10. καλεί την Επιτροπή να συμπεριλάβει την κατάρτιση της περιφερειακής προοπτικής με ορίζοντα το 2050 στο ετήσιο πρόγραμμα εργασίας της για το 2017. Υπογραμμίζει την ανάγκη νέας εδαφικής προοπτικής, καθώς το σχέδιο Ανάπτυξης του Κοινοτικού Χώρου που συμφωνήθηκε το 1999 πρέπει να επικαιροποιηθεί, όπως υπογραμμίζεται στα συμπεράσματα της υπουργικής συνόδου για την εδαφική συνοχή και την αστική πολιτική που διεξήχθη στις 27 Νοεμβρίου 2015·
11. καλεί την Επιτροπή να εστιάσει τις προσπάθειές της στην εξάλειψη της κυκλοφοριακής συμφόρησης και την παροχή ικανών διασυνοριακών συνδέσεων, ιδίως δε αποκατάσταση των διασυνοριακών μεταφορικών συνδέσεων σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο. Πρέπει να παρασχεθεί ικανή χρηματοδότηση, ιδίως σε μικρής κλίμακας υποδομές με διασυνοριακή σημασία· αναμένει από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να υποβάλει συγκεκριμένη πρόταση και χρονοδιάγραμμα για την καθιέρωση υπηρεσιών προγραμματισμού των διασυνοριακών πολυτροπικών μετακινήσεων και ολοκληρωμένων διαλειτουργικών συστημάτων έκδοσης εισιτηρίων στον τομέα των μεταφορών·
12. επαναλαμβάνει την έκκλησή της προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να δημοσιεύσει Πράσινη Βίβλο για την κινητικότητα σε περιφέρειες που αντιμετωπίζουν γεωγραφικές και δημογραφικές προκλήσεις·
13. παροτρύνει την Επιτροπή να δρομολογήσει εκ νέου τη συζήτηση με θέμα «Πέραν του ΑΕγχΠ» και να εξετάσει την αναγκαιότητα καθώς και τη σκοπιμότητα της διαμόρφωσης συμπληρωματικών δεικτών για τις οικονομικές επιδόσεις, την ευημερία και τη βιώσιμη ανάπτυξη·
14. συνιστά να αναπτύξει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή «ελάχιστη εγγύηση τίτλων και προσόντων» που θα αναγνωρίζεται και θα επικυρώνεται σε όλα τα κράτη μέλη —χωρίς να παραβιάζεται η αρμοδιότητα των κρατών μελών όσον αφορά το περιεχόμενο της διδασκαλίας και την οργάνωση του εκπαιδευτικού συστήματος σύμφωνα με το άρθρο 165 της ΣΛΕΕ— και προσδοκά ότι οι ρυθμίσεις για την αναγνώριση της μη τυπικής και της άτυπης μάθησης θα έχουν τεθεί σε ισχύ το αργότερο το 2018· υπογραμμίζει δε τη σημασία της αντιστοίχισης των προσόντων του εργατικού δυναμικού στις ανάγκες της αγοράς, λαμβανομένων δεόντως υπόψη των αναγκών κατάρτισης των άνεργων νέων στο ετήσιο πρόγραμμα εργασίας της Ευρωπαϊκής για το 2017·
15. καλεί την Επιτροπή να αναπτύξει Στρατηγική της ΕΕ για τη δημογραφική αλλαγή και να συμπεριλάβει στην ενδιάμεση αναθεώρηση της Στρατηγικής 2020 μία εμβληματική πρωτοβουλία στον δημογραφικό τομέα, καθώς και να διεξαγάγει ένα πρώτο διάλογο με την ΕτΠ ως προς τον μελλοντικό ορισμό των περιφερειών που πλήττονται από σοβαρά και μόνιμα δημογραφικά μειονεκτήματα·
16. προσδοκά ότι η Επιτροπή θα παρουσιάσει στις αρχές του 2017 νομοθετική πρόταση για τον Ευρωπαϊκό Πυλώνα των κοινωνικών δικαιωμάτων για να αντιμετωπιστεί η ασυμμετρία μεταξύ των οικονομικών ελευθεριών και των κοινωνικών δικαιωμάτων·
17. καλεί την Επιτροπή να προτείνει ένα νομικό πλαίσιο το οποίο να περιλαμβάνει ένα σύνολο κοινών ορισμών που θα ισχύει για τις διάφορες μορφές της κοινωνικής οικονομίας στην Ευρώπη —όπως συνεταιρισμοί, ιδρύματα, ταμεία αλληλασφάλισης και ενώσεις—, για να μπορούν οι επιχειρήσεις της κοινωνικής οικονομίας να λειτουργούν σε ασφαλή νομική βάση και, κατ' επέκταση, να ωφελούνται από τα πλεονεκτήματα της εσωτερικής αγοράς και της ελεύθερης κυκλοφορίας·
18. καλεί την Επιτροπή να προτείνει νέα στρατηγική για την ισότητα των φύλων και τα δικαιώματα των γυναικών για την περίοδο 2016-2020 και να καταθέσει νομοθετική πρόταση για την αναθεώρηση της οδηγίας 92/85/ΕΟΚ για την άδεια μητρότητας·
19. καλεί την Επιτροπή, με τη συμβολή της ΕτΠ και των κρατών μελών, να υποβάλει δεύτερη έκθεση σχετικά με την ευρωπαϊκή στρατηγική για την αναπηρία 2010-2020 και να εξετάσει τη δυνατότητα περαιτέρω ανάπτυξης της εν λόγω στρατηγικής·

20. καλεί την Επιτροπή να αντιμετωπίσει το φαινόμενο των «εταιρειών-θυρίδων»·
21. προτίθεται να συμβάλει στο ευρωπαϊκό έτος πολιτιστικής κληρονομιάς 2018 ευαισθητοποιώντας ευρύτερο κοινό για την πολιτιστική κληρονομιά σε επίπεδο βάσης·
22. τονίζει ότι απαιτείται μια ανανεωμένη ευρωπαϊκή στρατηγική για τον τουρισμό και επισημαίνει ότι η Επιτροπή των Περιφερειών ασχολείται με το ζήτημα αυτό στη γνωμοδότησή της με θέμα «Ο τουρισμός ως κινητήρια δύναμη για την περιφερειακή συνεργασία σε ολόκληρη την ΕΕ» και προτίθεται να υποβάλει προτάσεις στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή σχετικά με την εν λόγω ανανεωμένη ευρωπαϊκή στρατηγική·
23. καλεί την Επιτροπή να λαμβάνει συστηματικότερα υπόψη την αγροτική διάσταση όλων των πολιτικών της ΕΕ και να καταρτίσει λευκή βίβλο για τις αγροτικές περιοχές, η οποία θα αποτελέσει την αφετηρία για μια πολιτική ανάπτυξης της υπαίθρου μετά το 2020·
24. καλεί την Επιτροπή να προωθήσει περαιτέρω τη γαλάζια ανάπτυξη μέσω νέου ολοκληρωμένου σχεδίου για την ανάπτυξη της γαλάζιας οικονομίας στην Ευρώπη, το οποίο θα βασίζεται πρωτίστως σε μια κοινή ευρωπαϊκή στρατηγική για τη χαρτογράφηση των ακτών και τα δεδομένα για τη θάλασσα, προκειμένου να διευκολυνθεί η ανάπτυξη της γαλάζιας οικονομίας μέσω της μεγαλύτερης διαθεσιμότητας δεδομένων και της αποφυγής του κατακερματισμού, καθώς και της χρήσης διασυνοριακών συνεργιών. Ζητεί επίσης τη θέσπιση κοινότητας γνώσης και καινοτομίας για τη γαλάζια οικονομία·
25. καλεί την Επιτροπή να εξορθολογίσει την αρχή της ανθεκτικότητας των επενδύσεων στις καταστροφές, στο πλαίσιο των πολιτικών και των ταμείων της. Προτρέπει την Επιτροπή, κατόπιν διαβούλευσης και σε συνεργασία τόσο με τις τοπικές, περιφερειακές και εθνικές αρχές όσο και με τους ενδιαφερόμενους φορείς, να προσφέρει καθοδήγηση σχετικά με το τι συνεπάγεται για την Ευρώπη το πλαίσιο του Sendai για τη μείωση των κινδύνων καταστροφών, καθώς και σχετικά με τον βέλτιστο τρόπο εφαρμογής του·

Βιώσιμη ανάπτυξη

26. καλεί την Επιτροπή να υλοποιήσει πλήρως το σχέδιο δράσης για την κυκλική οικονομία και να αξιολογήσει την ανάγκη υποβολής, το 2017, των αναγκαίων προτάσεων συμπεριλαμβανομένων των εξής: φιλόδοξης στρατηγικής για τα πλαστικά στην κυκλική οικονομία, νομοθετικής πρότασης για τον ορισμό ελάχιστων ποιοτικών προδιαγραφών για το επαναχρησιμοποιούμενο νερό, καθώς και νέων πρωτοβουλιών για τον κλάδο των οικοδομών και των κατεδαφίσεων·
27. καλεί την Επιτροπή να διεξάγει αξιολογήσεις εδαφικού αντίκτυπου σχετικά με όλους τους ήδη υφιστάμενους και δεσμευτικούς περιβαλλοντικούς στόχους·
28. προτρέπει σθεναρά την Επιτροπή να αναθεωρήσει τους στόχους της ΕΕ για το κλίμα, καθώς και τα μέσα που απαιτούνται για την επίτευξή τους, σύμφωνα με τους παγκόσμιους στόχους που εγκρίθηκαν στο Παρίσι κατά την COP21· υπενθυμίζει στην Επιτροπή την αρχική σύστασή της για μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά 50 % έως το 2030 σε σύγκριση με τα επίπεδα του 1990· Πιστεύει ότι κάθε νέος στόχος θα πρέπει να υπόκειται σε αξιολόγηση εδαφικού αντίκτυπου και να μην περιορίζει το δικαίωμα των κρατών μελών να καθορίζουν το ενεργειακό τους μείγμα·
29. καλεί την Επιτροπή να θέσει σε εφαρμογή το προοίμιο 15 της παγκόσμιας συμφωνίας για το κλίμα, το οποίο αναγνωρίζει τη σημασία μιας προσέγγισης πολυεπίπεδης διακυβέρνησης που δεν περιλαμβάνει μόνο τους δήμους αλλά και τις περιφέρειες·
30. ζητεί να συμμετέχει στο φόρουμ για τις ενεργειακές υποδομές της ΕΕ προκειμένου να εκπροσωπείται η φωνή των τοπικών και περιφερειακών αρχών στη διαδικασία λήψης αποφάσεων όσον αφορά τις επενδύσεις σε ενεργειακές υποδομές, ιδίως στον τομέα της αποκεντρωμένης παραγωγής ενέργειας, συμπεριλαμβανομένης της μικροπαραγωγής και της διανομής·
31. ζητεί να συμμετέχει, από τα πρώτα στάδια της διαδικασίας πολιτικού σχεδιασμού, στην αναθεώρηση των οδηγιών της ΕΕ για την ενεργειακή απόδοση, την προώθηση της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και το σχεδιασμό της αγοράς ηλεκτρισμού·
32. καλεί την Επιτροπή να προτείνει πιο συγκεκριμένες πρωτοβουλίες στον τομέα της συνδυασμένης παραγωγής θερμότητας και ηλεκτρικής ενέργειας και των αστικών δικτύων θέρμανσης και ψύξης με απώτερο σκοπό την περαιτέρω μείωση των εκπομπών CO₂ και την ενίσχυση της ενεργειακής ασφάλειας·

33. φρονεί πως η Επιτροπή πρέπει να στοχεύσει ψηλότερα όσον αφορά στην πολιτική της για την ανανεώσιμη ενέργεια, υποστηρίζοντας, προσαρμόζοντας και διαδίδοντας περαιτέρω το πρότυπο του συμφώνου των Δημάρχων εντός και εκτός ΕΕ, συμβάλλοντας στο μετασχηματισμό της αστικής διακυβέρνησης, της δράσης για το κλίμα και της συμμετοχής των πολιτών κατά τρόπο συνεπέστερο και πιο βιώσιμο·

34. ζητεί την πλήρη εφαρμογή του 7ου προγράμματος δράσης για το περιβάλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την περίοδο 2014-2020 και καλεί την Επιτροπή να παρουσιάσει πρόταση οδηγίας της ΕΕ που θα θεσπίζει διατάξεις εξασφάλισης της συμμόρφωσης για ολόκληρο το περιβαλλοντικό κεκτημένο της ΕΕ ⁽²⁾·

35. ζητεί την πλήρη υλοποίηση της Στρατηγικής της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα έως το 2020, και καλεί προς τούτο την Επιτροπή να παρουσιάσει εντός του 2017 την πολυαναμενόμενη πρωτοβουλία της για τη μηδενική καθαρή απώλεια βιοποικιλότητας και οικοσυστημικών υπηρεσιών· επαναλαμβάνει δε το αίτημά της προς την Επιτροπή να μην αναθεωρήσει τις οδηγίες για την προστασία της φύσης αλλά να παρουσιάσει σύντομα ανακοίνωση που θα περιέχει συγκεκριμένες δράσεις για την καλύτερη υλοποίησή τους ⁽³⁾·

36. καλεί την Επιτροπή να παρουσιάσει την ανακοίνωση για τα βιώσιμα τρόφιμα, που θα θεσπίζει συνεπές πανευρωπαϊκό πλαίσιο πολιτικής για τη βιωσιμότητα της γεωργίας, της παραγωγής τροφίμων και της αλυσίδας εφοδιασμού και τις εμπορικές πτυχές και υπενθυμίζει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή την παλαιότερη έκκλησή της για τη θέσπιση πιο συγκεκριμένων στόχων όσον αφορά τη μείωση της σπατάλης τροφίμων κατά 30 % έως το 2025 ⁽⁴⁾. Επαναλαμβάνει επίσης την έκκλησή της για την εισαγωγή νέου σήματος και τον καθορισμό κοινού σήματος και ταυτότητας για τα τοπικά προϊόντα·

37. καλεί την Επιτροπή να δημοσιεύσει νέα στρατηγική για το αλκοόλ για την περίοδο 2016-2025, η οποία θα βασίζεται στα τελευταία στοιχεία και θα λαμβάνει υπόψη της κοινωνιακές αλλαγές, ενώ θα υποστηρίζει τα προγράμματα που ήδη έχουν δρομολογηθεί σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο·

Εσωτερική αγορά και ανταγωνισμός

38. υποστηρίζει την έκκληση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για τη συμπερίληψη του πυλώνα της ενιαίας αγοράς στο Ευρωπαϊκό Εξάμηνο, με σύστημα τακτικής παρακολούθησης και αξιολόγησης·

39. επιδοκιμάζει την επικείμενη δέσμη μέτρων για την απλοποίηση του ΦΠΑ για τις ΜΜΕ και την πρωτοβουλία για τις νεοφυείς επιχειρήσεις ως απτά βήματα για τη μείωση του κανονιστικού και διοικητικού φόρτου τους· υπογραμμίζει την ανάγκη για ουσιαστική περαιτέρω κανονιστική απλοποίηση ιδίως όσον αφορά την πρόσβαση των ΜΜΕ στις δημόσιες συμβάσεις και τη συμμετοχή τους σε έργα χρηματοδοτούμενα από τα ΕΔΕΤ·

40. επιδοκιμάζει την προσοχή της Επιτροπής στη συνεργατική οικονομία ή την οικονομία του διαμοιρασμού, επαναλαμβάνει ωστόσο την πεποίθησή της ότι κάθε υποχρεωτική κανονιστική πρωτοβουλία πρέπει να διατηρεί τομεακή προσέγγιση και να λαμβάνει υπόψη το εύρος της πρωτοβουλίας ως κριτήριο για τη χάραξη κανονιστικών γραμμών·

41. εκτιμά ότι η Επιτροπή πρέπει να ανταποκρίνεται καλύτερα στις σημαντικές προκλήσεις χρηματοδότησης που βιώνουν οι υπηρεσίες κοινής ωφελείας (ΥΚΩ) και καλεί, συνεπώς, την Επιτροπή να εξετάσει τον εδαφικό αντίκτυπο της νομοθεσίας της ΕΕ στην παροχή ΥΚΩ, με ειδική έμφαση στους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις και τις δημόσιες συμβάσεις, και να αξιοποιήσει κάθε δυνατότητα απλοποίησης, συμπεριλαμβανομένης της απλοποίησης των χρηματοπιστωτικών μέσων της ΕΕ· σε αυτό το πλαίσιο, αναμένει να ζητηθεί δεόντως η γνώμη της όσον αφορά την —προβλεπόμενη για το 2017— επανεξέταση της «δέσμης μέτρων Αlmanía» σχετικά με τη χρηματοδότηση των υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος·

42. προτείνει η τρέχουσα αξιολόγηση της οδηγίας για τα ένδικα μέσα στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων εκ μέρους της Επιτροπής να ακολουθηθεί από την επανεξέταση της οδηγίας προκειμένου να αντιμετωπιστούν ελλείψεις από την οπτική των τοπικών και περιφερειακών αρχών·

Οικονομική και νομισματική ένωση (ONE) και Ευρωπαϊκό Εξάμηνο

43. επαναλαμβάνει την έκκλησή της προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με τη θέσπιση ενός κώδικα δεοντολογίας, ο οποίος θα εξασφαλίζει τη διαρθρωμένη συμμετοχή των τοπικών και των περιφερειακών αρχών στη διαδικασία του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, καθώς και τη δέσμευσή της να συμμετάσχει σε διάλογο με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή·

44. καλεί εκ νέου την Επιτροπή να αξιολογήσει τον αντίκτυπο των νέων κανόνων του ΕΣΟΛ 2010 στην επενδυτική ικανότητα των τοπικών και περιφερειών αρχών·

⁽²⁾ COR-2015-05660.

⁽³⁾ COR-2015-02624.

⁽⁴⁾ Ψήφισμα της ΕπΤ με θέμα τα βιώσιμα τρόφιμα.

45. παρακινεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να ενθαρρύνει τη συμμετοχή της ΕτΠ στις προπαρασκευαστικές εργασίες για τη Λευκή Βίβλο σχετικά με τη μεταρρύθμιση της ΟΝΕ, όπου θα μπορούσε να εξεταστεί η ανταγωνιστικότητα και η κοινωνική διάσταση της ΟΝΕ.

Ψηφιακή ενιαία αγορά, έρευνα και καινοτομία

46. φρονεί ότι μία από τις κύριες προκλήσεις για την ψηφιακή ενιαία αγορά έγκειται στη δημιουργία βιώσιμης οικονομίας δεδομένων, μεταξύ άλλων σε βιομηχανικό πλαίσιο (βιομηχανία 4.0). συνιστά τη διαμόρφωση συνθηκών που θα διευκολύνουν τη σύνδεση όλων των περιοχών με ευρυζωνικές υπηρεσίες και τη συνεργασία με την Επιτροπή και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων για την αξιοποίηση προγραμμάτων χρηματοδότησης και υποστήριξης υποδομών ΤΠΕ, καλεί δε την Επιτροπή, στο πλαίσιο της υλοποίησης της ψηφιακής ενιαίας αγοράς, να ενημερώνει τακτικά για την πρόοδο στην υπέρβαση του ψηφιακού χάσματος, ιδίως σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.

47. καλεί την Επιτροπή να καταθέσει προτάσεις με στόχο την καλύτερη χρήση των χρηματοδοτούμενων από την ΕΕ ερευνητικών προγραμμάτων μέσω της περαιτέρω ανάπτυξης συνεργιών μεταξύ της χρηματοδότησης του Ορίζοντα 2020, των ΕΔΕΤ και του ΕΤΣΕ και μέσω της ενίσχυσης των συνδέσμων με στρατηγικές έξυπνης εξειδίκευσης σε περιφερειακό επίπεδο· συνιστά να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στον αντίκτυπο της χρηματοδότησης του Ορίζοντα 2020 στην ανάπτυξη και την υπέρβαση του «χάσματος καινοτομίας» κατά την ενδιάμεση αξιολόγηση.

48. συνιστά στενή συμμετοχή της ΕτΠ στην αξιολόγηση της στρατηγικής για τη βιοοικονομία το 2017.

49. τονίζει ότι η υλοποίηση νέων εργαλείων της ΕΕ όπως του ευρωπαϊκού συμβουλίου καινοτομίας, καθώς και πρωτοβουλιών για τα ανοιχτά δεδομένα και την ανοιχτή καινοτομία, πρέπει να λαμβάνουν υπόψη την περιφερειακή διάσταση και να συμβάλλουν στη γαφύρωση του χάσματος καινοτομίας.

Εμπορική πολιτική της ΕΕ

50. ζητεί από την Επιτροπή να μεριμνά ώστε κάθε ουσιαστική πρωτοβουλία στον τομέα της εμπορικής πολιτικής να συνοδεύεται από εκτιμήσεις εδαφικού αντίκτυπου και οι νέες εμπορικές συμφωνίες να μην εισάγουν νέους περιορισμούς για τις τοπικές και περιφερειακές αρχές όσον αφορά την παροχή υπηρεσιών κοινής ωφελείας.

51. προτρέπει την Επιτροπή να διεξάγει συστηματικά εκ των υστέρων αξιολογήσεις για τη μέτρηση του —θετικού και αρνητικού— οικονομικού, περιβαλλοντικού, κοινωνικού και εδαφικού αντίκτυπου των εμπορικών συμφωνιών.

52. καλεί την Επιτροπή, προκειμένου να αντιμετωπίσει τα προβλήματα διαφάνειας στη διαδικασία χάραξης των εμπορικών πολιτικών σε επίπεδο κρατών μελών της ΕΕ, να παρουσιάσει κατευθυντήριες γραμμές για τον τρόπο διατύπωσης των στόχων της εμπορικής πολιτικής πριν από την έναρξη των διαπραγματεύσεων, δηλαδή, στο στάδιο κατά το οποίο τα 28 κράτη μέλη ορίζουν μια εντολή.

Δικαιοσύνη, θεμελιώδη δικαιώματα και μετανάστευση

53. όσον αφορά τη δικαιοσύνη, προτρέπει την Επιτροπή να ενθαρρύνει την παροχή ορισμένων κινητήρων που μπορούν να βοηθήσουν τα κράτη μέλη να βελτιώσουν τις συνθήκες κράτησης των έγκλειστων στις φυλακές και να προωθήσουν την καθιέρωση διαδικασιών ποινικής διαμεσολάβησης και την εστίαση στην αποκαταστατική δικαιοσύνη, στην εξεύρεση εναλλακτικών λύσεων αντί της φυλάκισης και στην εξασφάλιση δυνατοτήτων κατάρτισης που συνδράμουν τους ενδιαφερόμενους να εξέλθουν από ένα κοινωνικό πλαίσιο βασισμένο στην παρανομία και στην εγκληματικότητα.

54. επικροτεί τη βούληση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις που δημιουργεί η πρωτοφανής εισροή αιτούντων άσυλο, προσφύγων και οικονομικών μεταναστών στην Ευρώπη και θεωρεί ότι οι προτάσεις για τη μεταρρύθμιση του συστήματος του Δουβλίνου αποτελούν σημαντικό βήμα προς αυτή την κατεύθυνση· προσδοκά, ωστόσο, ότι το 2017 θα διατυπωθούν περισσότερες συγκεκριμένες προτάσεις με στόχο τη διαμόρφωση μιας σφαιρικής πολιτικής της ΕΕ στους τομείς της μετανάστευσης και του ασύλου, βασισμένης στον σεβασμό τόσο των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των διεθνών υποχρεώσεων όσο και της αρχής της αλληλεγγύης.

55. καλεί την Επιτροπή, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, να συνεχίσει να επιδιώκει την επίτευξη συναίνεσης σχετικά με έναν κοινό ευρωπαϊκό κατάλογο ασφαλών χωρών καταγωγής και να συνεργαστεί με τις χώρες προέλευσης και διέλευσης που θεωρούνται ασφαλείς προκειμένου να τεθούν σε εφαρμογή αποτελεσματικές και ταχείες πολιτικές επιστροφής, με πλήρη σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των διεθνών υποχρεώσεων.

56. καλεί την Επιτροπή να προτείνει τη θέσπιση μηχανισμών που θα επιτρέπουν στους αιτούντες άσυλο να ζητήσουν θεώρηση για ανθρωπιστικούς λόγους χωρίς να βρίσκονται στην ΕΕ, η οποία θα τους επιτρέπει την είσοδο στην ΕΕ.

57. αναγνωρίζει τη σημαντική συμβολή της μετανάστευσης στην ανάπτυξη της ευρωπαϊκής οικονομίας και ζητεί το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο να λαμβάνει υπόψη αυτή τη διάσταση, ιδίως όσον αφορά τις δαπάνες για την εξασφάλιση της ένταξης των μεταναστών.

58. θεωρεί σημαντικότερη από ποτέ τη διατήρηση του χώρου Σένγκεν και καλεί την Επιτροπή να καταβάλει κάθε δυνατή προσπάθεια, από κοινού με τα κράτη μέλη, προκειμένου να επανέλθει η αναγκαία σταθερότητα στο σύστημα· υπενθυμίζει ότι η αναστολή της συμφωνίας του Σένγκεν για την ελεύθερη κυκλοφορία θα έχει σημαντικό αντίκτυπο στους φυσικούς ελέγχους και κινδυνεύει να προκαλέσει σοβαρές οικονομικές συνέπειες, χωρίς να επιλύει το πρόβλημα των μεταναστευτικών πιέσεων·

59. καλεί την Επιτροπή να παράσχει μεγαλύτερη χρηματοδότηση στους ΟΤΑ προκειμένου να επιτελέσουν αποτελεσματικότερα το ρόλο τους στη στήριξη και ένταξη των αιτούντων άσυλο, προσφύγων και μεταναστών·

60. θεωρεί ότι η καλύτερη κατανομή των πόρων των ευρωπαϊκών διαρθρωτικών και επενδυτικών ταμείων σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για τη στήριξη των πολιτικών ένταξης. Εν προκειμένω, ζητεί τη διάθεση περισσότερων πόρων, καθώς και την επιδίωξη καλύτερης κατανομής και μεγαλύτερης αποτελεσματικότητας κατά τη χρήση των πόρων αυτών, για την αντιμετώπιση του προβλήματος των προσφύγων και των μεταναστευτικών ροών κατά τα επόμενα έτη·

61. καλεί την Επιτροπή 1) να υποστηρίξει τις τοπικές και περιφερειακές αρχές στην ανάπτυξη τοπικών, περιφερειακών και εθνικών στρατηγικών πρόληψης για την αντιμετώπιση της ριζοσπαστικοποίησης, 2) να συνεχίσει να συλλέγει και να δημοσιεύει σε εγχειρίδιο βέλτιστες πρακτικές για την πρόληψη της ριζοσπαστικοποίησης και 3) να στηρίξει τη διαδημοτική συνεργασία για την αντιμετώπιση της ριζοσπαστικοποίησης·

62. ανησυχεί σχετικά με τη δυσκολία παρακολούθησης της παρουσίας ασυνόδευτων ανηλίκων και του κινδύνου να πέσουν θύματα εμπορίας και εκμετάλλευσης· απευθύνει έκκληση για την εφαρμογή προγραμμάτων ένταξης και κατάρτισης, ιδιαίτερα για τους ανηλίκους, καθώς και για την υιοθέτηση πρακτικών υποδοχής με τη συμμετοχή των κοινοτήτων προέλευσης των ανηλίκων που έχουν ήδη εγκατασταθεί ικανοποιητικά στη χώρα υποδοχής, εξασφαλίζοντας στους ανηλίκους τη δυνατότητα να ζήσουν σε μια οικογένεια ή σε ένα παρεμφερές οικογενειακό περιβάλλον·

Σταθερότητα και συνεργασία εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης

63. τονίζει την ανάγκη, κατά την εφαρμογή της αναθεωρημένης ΕΠΠ, να δοθεί προτεραιότητα σε πρωτοβουλίες υποστήριξης των διαδικασιών αποκέντρωσης, της αδελφοποίησης και της οικοδόμησης δεξιοτήτων σε υποεθνικό επίπεδο· καλεί την Επιτροπή να ανασυγκροτήσει το Χρηματοδοτικό μηχανισμό για την αυτοδιοίκηση (LAF) και να τον επεκτείνει σε όλες τις γειτονικές χώρες, και επαναλαμβάνει την πρότασή της για ενσωμάτωση των μεθοδολογιών, των εννοιών και των εργαλείων της ευρωπαϊκής πολιτικής για τη συνοχή στην υλοποίηση της αναθεωρημένης ΕΠΠ·

64. καλεί την Επιτροπή να εξετάσει λεπτομερέστερα τις διαδικασίες αποκέντρωσης, καθώς και την κατάσταση της τοπικής αυτοδιοίκησης στις χώρες διεύρυνσης στο πλαίσιο των ετήσιων εκθέσεων προόδου της διεύρυνσης·

65. εμμένει στην ανάγκη οι τοπικές και περιφερειακές αρχές της ΕΕ να συμβάλουν σημαντικά στην αναπτυξιακή συνεργασία για την επίτευξη βιώσιμων αποτελεσμάτων, συμπεριλαμβανομένης της συνέχειας που θα δοθεί στη διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για τη στέγαση και τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη (Habitat III)·

66. καλεί την Επιτροπή να επιδείξει ιδιαίτερη προσοχή στην προστασία των προσφύγων στις περιοχές προέλευσής τους, ως σημαντικό στοιχείο της αντιμετώπισης του αυξανόμενου αριθμού ατόμων που χρήζουν διεθνούς προστασίας. Χαιρετίζει εν προκειμένω την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη θέσπιση νέου πλαισίου εταιρικής σχέσης με τρίτες χώρες που φιλοξενούν μεγάλο αριθμό προσφύγων· οι χώρες αυτές χρειάζεται να αναπτύξουν βιώσιμες ικανότητες υποδοχής και να προσφέρουν μονιμότερες προοπτικές κοντά στα σπίτια τους σε εκατ. άτομα που προσπαθούν να ξεφύγουν από τον πόλεμο και τις διώξεις. Σε αυτό το πλαίσιο, αναγνωρίζει την ανάγκη κατάρτισης ενός εξωτερικού επενδυτικού σχεδίου εστιασμένου στην κινητοποίηση επενδύσεων σε τρίτες χώρες και ζητεί να προβλεφθεί η πλήρης συμμετοχή των περιφερειακών και τοπικών αρχών της Ευρώπης στην εν λόγω διαδικασία. Οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές πρέπει να ενθαρρύνονται να συνδράμουν τους εταίρους τους στις περιοχές προέλευσης εκτός της ΕΕ παρέχοντας τεχνική υποστήριξη και προκρίνοντας πιο διαρθρωμένη προσέγγιση στην προστασία των προσφύγων·

Ιθαγένεια, διακυβέρνηση και βελτίωση της νομοθεσίας

67. επαναλαμβάνει την έκκλησή της για απλούστευση και βελτίωση του νομικού πλαισίου της Ευρωπαϊκής Πρωτοβουλίας Πολιτών ως του μόνου εργαλείου άμεσης συμμετοχής σε επίπεδο ΕΕ·

68. εφιστά την προσοχή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στις επιτυχημένες δραστηριότητές της στη διοργάνωση δραστηριοτήτων αποκεντρωμένης επικοινωνίας σε ζητήματα ΕΕ σε στενή συνεργασία με τοπικά και περιφερειακά ΜΜΕ, με την κοινωνία των πολιτών και τα όργανα της ΕΕ, και καλεί την Επιτροπή να εντείνει τις προσπάθειές της σε αυτόν τον τομέα, πολύ πριν τις ευρωπαϊκές εκλογές του 2019·

69. καλεί την Επιτροπή να θεσπίσει πανενωσιακό τυποποιημένο ορισμό του κανονιστικού υπερδεματισμού για λόγους ασφάλειας δικαίου κατά την υλοποίηση και εφαρμογή της νομοθεσίας της ΕΕ και περιορισμού της υπερβολικής γραφειοκρατίας·
70. ζητεί ενίσχυση της διαφάνειας, της συνεργασίας και της αποδοτικότητας των οργάνων της ΕΕ μετά την έγκριση της νέας Διοργανικής συμφωνίας για τη βελτίωση της νομοθεσίας, και τη συμμετοχή τη ΕτΠ σε όλα τα στάδια της νομοθετικής διαδικασίας προκειμένου να αξιοποιηθεί πλήρως το δυναμικό της στον νομοθετικό κύκλο και τις διαβουλεύσεις·
71. υπογραμμίζει την καλή συνεργασία με την Επιτροπή στην πιλοτική δοκιμή των Αξιολογήσεων εδαφικού αντίκτυπου (ΑΕΑ) που διεξήχθη το 2015 και το 2016· αξιοποιώντας την καλή αυτή συνεργασία, καλεί την Επιτροπή να εφαρμόσει τις ΑΕΑ ως τυποποιημένη διαδικασία στην αξιολόγηση του αντίκτυπου νομοθεσίας που θα μπορούσε δυνητικά να έχει ασύμμετρες εδαφικές επιπτώσεις και στο ευρύτερο θεματολόγιο της βελτίωσης της νομοθεσίας·
72. προσδοκά ακόμα στενότερη συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στην παρακολούθηση της επικουρικότητας, και όσο αφορά τη διάσκεψη για την επικουρικότητα του 2017·
73. αναθέτει στον πρόεδρό της να διαβιβάσει το παρόν ψήφισμα στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο Συμβούλιο και στον πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου.

Βρυξέλλες, 15 Ιουνίου 2016.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών
Markku MARKKULA

Ψήφισμα με θέμα την κατάσταση των κέντρων πληροφόρησης του Europe Direct (EDIC)

(2017/C 017/03)

Υποβάλλεται από τις πολιτικές ομάδες PES, EPP, ALDE, EA και ECR

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

- έχοντας υπόψη το ψήφισμα «Η κατάσταση σχετικά με τα κέντρα πληροφόρησης Europe Direct» (CdR 84/2012) που εξέδωσε στις 16 Φεβρουαρίου 2012
 - έχοντας υπόψη τη γνωμοδότηση που υιοθέτησε στις 3 Δεκεμβρίου 2014 με θέμα «Επανασύνδεση της Ευρώπης με τους πολίτες της: περισσότερη και καλύτερη επικοινωνία σε τοπικό επίπεδο» (COR-2014-04460),
1. σημειώνει ότι η ΕΕ αντιμετωπίζει σημαντικά πολιτικά και οικονομικά ζητήματα. Το γεγονός ότι το δημοκρατικό έλλειμμα συνεχίζει να υφίσταται και ότι οι ευρωπαίοι πολίτες ταυτίζονται ολοένα και λιγότερο με την ΕΕ καταδεικνύει την ανάγκη να γίνει μια κοινή προσπάθεια από όλους τους παράγοντες της ενωσιακής πολιτικής υπέρ της ενίσχυσης της συμμετοχής των πολιτών της ΕΕ στο ευρωπαϊκό σχέδιο και της κατοχύρωσης της νομιμοποίησης των ενωσιακών πολιτικών·
 2. υπογραμμίζει ότι οι τοπικές και περιφερειακές αρχές βρίσκονται στην κατάλληλη θέση για να μεριμνούν για την καλύτερη σύνδεση των πολιτών με τους παράγοντες της ενωσιακής πολιτικής και να ενημερώνουν τους ευρωπαίους ηγέτες για τις άμεσες ανάγκες των πολιτών. Για τον λόγο αυτό πρέπει να αποδίδεται μεγαλύτερη σημασία στην αποκεντρωμένη ενωσιακή επικοινωνιακή διαδικασία·
 3. δεσμεύεται να εντίνει τη συνεργασία με τα κέντρα πληροφόρησης του Europe Direct (EDIC) στο πλαίσιο της επικοινωνιακής της στρατηγικής για την περίοδο 2015-2020·
 4. υπενθυμίζει ότι το δίκτυο Europe Direct, με τα 518 κέντρα πληροφόρησης στα κράτη μέλη, συμβάλλει ουσιαστικά στην αποκεντρωμένη ενωσιακή επικοινωνιακή στρατηγική. Πρόκειται για ένα από τα σημαντικότερα μέσα που διαθέτει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για να ενημερώνει τους πολίτες σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο όσον αφορά τη συγκεκριμένη σημασία των διαφόρων θεμάτων ενωσιακών πολιτικών στην καθημερινή τους ζωή·
 5. επιδοκιμάζει την τρέχουσα διαδικασία αξιολόγησης του πλαισίου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το περιεχόμενο και τις τεχνικές πτυχές των EDIC με σκοπό την προετοιμασία της περιόδου χρηματοδότησης 2018-2023 και τον καθορισμό των όρων του νέου πλαισίου EDIC·
 6. θεωρεί ζωτικής σημασίας τις δραστηριότητες δικτύωσης που αναπτύσσουν τα EDIC με τα θεσμικά όργανα της ΕΕ και άλλα δίκτυα πληροφόρησης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, καθώς και τον ρόλο της διασύνδεσης με τα αιτήματα και τις ανάγκες των περιοχών, των τοπικών αρχών και της κοινωνίας των πολιτών·
 7. σημειώνει ότι, εν μέσω της τρέχουσας κρίσης, το έργο των EDIC καθίσταται όλο και πιο σημαντικό και καλείται να καλύπτει περισσότερες απαιτήσεις. Δεδομένων των πολλαπλών ζητημάτων που η ΕΕ καλείται να διευθετήσει, ο στόχος θα πρέπει να είναι η αξιοποίηση του πλήρους δυναμικού των EDIC και η περαιτέρω ενίσχυση της θέσης τους στην ενωσιακή επικοινωνιακή διαδικασία. Στο πλαίσιο αυτό θα πρέπει να διασφαλιστεί μια ισορροπημένη γεωγραφική κατανομή και δεν θα πρέπει να πραγματοποιηθεί μείωση του σημερινού αριθμού των αρμόδιων ενδιαφερόμενων φορέων στις επιμέρους τοπικές και περιφερειακές αρχές·
 8. φρονεί ότι το έργο των EDIC μπορεί να κατοχυρώνεται στο μέλλον χάρη στην επέκταση της ήδη άρτιας συνεργασίας και στη χρηματοδότηση από την ΕΕ·
 9. προτείνει τη γενναία αύξηση των κονδυλίων που διατίθενται στα EDIC για την επόμενη περίοδο χρηματοδότησης στο πλαίσιο του υφιστάμενου πολυετούς πλαισίου. Ειδικότερα, πρέπει να διπλασιαστεί το κατ' αποκοπή ποσό που διατίθεται για την παροχή βασικών πληροφοριών ανά EDIC και να αυξηθούν τα κανονικά κατ' αποκοπή ποσά για τη χρηματοδότηση των διαφόρων ενότητων, παράλληλα όμως να διασφαλιστεί ότι οι τα EDIC προσπαθούν να βελτιώσουν την αποτελεσματικότητά τους και να μεγιστοποιήσουν την καλή χρήση των πόρων τους. Τέλος, με την αύξηση της χρηματοδότησης των δοκιμαστικών ενότητων θα δοθεί η δυνατότητα αντίδρασης σε καταστάσεις κρίσης. Με αυτόν τον τρόπο, θα μπορούσε να απορροφηθεί η αύξηση του κόστους, π.χ., των μισθών και των μισθωμάτων·
 10. αναμένει ότι, λόγω των αυξημένων απαιτήσεων που ορίζονται για τα κέντρα πληροφόρησης της Europe Direct (EDIC), θα ενισχυθεί η χρηματοδότηση·
 11. εμμένει στην άποψη ότι, δεδομένου του μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα των δραστηριοτήτων των κέντρων πληροφόρησης του Europe Direct (EDIC), αυτά θα πρέπει να συνεχίσουν να απαλλάσσονται από τον φόρο προστιθέμενης αξίας·
 12. υπογραμμίζει ότι πρέπει να αρθεί δραστικά ο διοικητικός φόρτος·

13. επιβεβαιώνει ότι, καταρχήν, τα μέτρα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής όσον αφορά την αποκεντρωμένη ενωσιακή επικοινωνιακή δραστηριότητα αγγίζουν τις ομάδες-στόχο. Παρ' όλα αυτά, οι προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ανταποκρίνονται μόνον εν μέρει στις ανάγκες των πολιτών όσον αφορά τις ενωσιακές πολιτικές. Όσο πιο αφηρημένο είναι ένα θέμα τόσο λιγότερο σχετικό πολιτικά θεωρείται από τους πολίτες. Για τον λόγο αυτό, πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στην πραγμάτευση θεμάτων ενωσιακής πολιτικής που επηρεάζουν την καθημερινή ζωή των πολιτών·
14. κρίνει σκόπιμη την ενίσχυση της σύνδεσης των EDIC με τα τοπικά και περιφερειακά δίκτυα ενώσεων με σκοπό τον εντοπισμό των διαφόρων πεδίων ενδιαφέροντος για τους πολίτες· κατ' αυτόν τον τρόπο θα καταστεί δυνατή η προσαρμογή της ευρωπαϊκής πληροφόρησης στα αιτήματά τους και θα υπάρξει ένας αμφίδρομος διάυλος επικοινωνίας·
15. επισημαίνει ότι το σύστημα των ενότητων θεωρείται γενικά θετικό. Ωστόσο, χρειάζονται αρκετές τροποποιήσεις, όπως, για παράδειγμα, η παροχή ευελιξίας στις διάφορες ενότητες·
16. καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να παράσχει στα EDIC τη δυνατότητα προσαρμογής των σχεδιαζόμενων μέτρων σύμφωνα τόσο με τις προτιμήσεις της ανακοίνωσής της όσο και με τις κατά τόπου ανάγκες. Εάν θέλουν να έχει μέλλον το ευρωπαϊκό σχέδιο, οι συναρμόδιοι των ενωσιακών πολιτικών οφείλουν να επικοινωνούν με τους πολίτες με τέτοιο τρόπο ώστε οι πολίτες να αρχίσουν να βλέπουν ξανά την Ευρώπη σαν το κοινό τους σπίτι, σαν μια κοινότητα αξιών και ειρήνης, μια κινητήρια δύναμη για την κοινωνική και πολιτισμική πρόοδο και για τη δικαιοσύνη. Χάρη στις πληροφορίες που παρέχονται από κοντά στους πολίτες, τα EDIC μπορούν να δημιουργήσουν έναν σύνδεσμο μεταξύ των δύο μερών και να δώσουν στους πολίτες μια θετική εικόνα της Ευρώπης·
17. προτείνει η έναρξη της νέας περιόδου χρηματοδότησης 2018-2023 να συνοδεύεται από τη διεξαγωγή μιας ενημερωτικής εκστρατείας, στην οποία αφενός θα υπογραμμίζονται τα πρόσθετα οφέλη που παρέχει το σήμα «Europe Direct» και αφετέρου θα προβάλλονται το καθημερινό έργο των EDIC και η ενωσιακή τους δράση τοπικού και περιφερειακού χαρακτήρα· τούτα δε συμπληρωματικά προς τη συνήθη ενημέρωση των συνεδριάσεων υψηλού επιπέδου που δεν δίνουν στους πολίτες μια συνολική εικόνα του ευρωπαϊκού εγχειρήματος·
18. θεωρεί ότι το σύστημα των ενότητων πρέπει να είναι ανοικτό σε περιφερειακές προτεραιότητες, σχηματισμούς και ομάδες που δεν έχουν έως τώρα εντοπιστεί ως αποδέκτες και, μάλιστα, πρέπει να γίνεται ευέλικτη χρήση των διαθέσιμων ενότητων με σκοπό την προσαρμογή στον μέγιστο δυνατό βαθμό της επικοινωνίας στις τοπικές ανάγκες. Πρέπει στη νέα ανακοίνωση να επιτρέπεται η υποβολή σχεδίων περιφερειακής κλίμακας για λόγους προσαρμογής, στο μέτρο του δυνατού, της επικοινωνίας στις τοπικές ανάγκες. Κατ' αυτόν τον τρόπο θα ενισχυθούν οι συμπράξεις των διαφόρων οργανισμών που μαζί εγγυώνται την παροχή στο κοινό των κατάλληλων υπηρεσιών σε κάθε τόπο, καταλληλότερες και πιο επικαιροποιημένες στρατηγικές επικοινωνίας και πιο ορθά διαρθρωμένες επαφές με τους συναρμόδιους και τα άλλα ευρωπαϊκά δίκτυα. Επίσης, θα ήταν χρήσιμο να προβλεφθεί η δυνατότητα χρήσης εν μέρει ορισμένων μορφών σύμπραξης που συνίστανται στη συνεργασία μεταξύ δημόσιων και ιδιωτικών φορέων, όπως ενθαρρύνει, άλλωστε, και η ίδια η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στον προγραμματισμό των ευρωπαϊκών ταμείων για την περίοδο 2014-2020. Για τα εν λόγω έργα θα πρέπει να εξασφαλίζεται επαρκής χρηματοδότηση με βάση τον πληθυσμό που αφορούν και τις θυρίδες εξυπηρέτησης του κοινού·
19. ζητά να προβλεφθεί η δυνατότητα χρηματοδότησης προσπαθειών συνεργασίας μεταξύ των διαφόρων κέντρων πληροφόρησης, τόσο για τη διευκόλυνση της ανταλλαγής ορθών πρακτικών μεταξύ των κέντρων από διάφορες περιοχές, όσο και για την αξιοποίηση συνεργειών, ιδίως όταν ο αποδέκτης τους (πολίτες) έχει παρεμφερή χαρακτηριστικά και ανάγκες·
20. τονίζει ότι ο ρόλος του EDIC είναι ζωτικής σημασίας για τις τοπικές και περιφερειακές αρχές, οι οποίες γνωρίζουν καλύτερα από όλους τους τοπικούς και περιφερειακούς φορείς καθώς και τα θέματα που παρουσιάζουν ενδιαφέρον για τους πολίτες. Ιδίως οι εν λόγω αρχές έχουν την ικανότητα να προσδιορίζουν τι είδους πληροφορίες και ποια μεθοδολογία θα βοηθούν στην προσέγγιση και την ευαισθητοποίηση των πολιτών. Ο ρόλος τους όσον αφορά την ενωσιακή επικοινωνία είναι ζωτικής σημασίας και πρέπει να ενισχυθεί περαιτέρω, ιδίως μέσω στενότερης συνεργασίας με τα ενωσιακά θεσμικά όργανα·
21. υποστηρίζει την έκκληση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να παράσχει κατάλληλη και ολοκληρωμένη καθοδήγηση στους διοργανωτές ευρωπαϊκών πρωτοβουλιών πολιτών⁽¹⁾·
22. εισηγείται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή να ενισχύσει τη συνεργασία των ευρωπαϊκών δικτύων διαφορετικού χαρακτήρα για λόγους καλύτερης ενημέρωσης και επικοινωνίας με τους πολίτες, παρέχοντάς τους μεγαλύτερο εύρος απαντήσεων στα αιτήματά τους.

Βρυξέλλες, 16 Ιουνίου 2016.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών
Markku MARKKULA

⁽¹⁾ Βλέπε ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 28ης Οκτωβρίου 2015 σχετικά με την Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών [2014/2257 (INI)].

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΙΣ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

118Η ΣΥΝΟΔΟΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ, 15-16 ΙΟΥΝΙΟΥ 2016

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Χαλυβουργία: εξασφάλιση βιώσιμης απασχόλησης και ανάπτυξης στην Ευρώπη»

(2017/C 017/04)

Εισηγήτρια: η κ. Isolde RIES (DE/PES), Α' αντιπρόεδρος της Βουλής του ομόσπονδου κρατιδίου του Saarland

Έγγραφο αναφοράς: Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, την Επιτροπή των Περιφερειών και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων — Χαλυβουργία: Εξασφάλιση βιώσιμης απασχόλησης και ανάπτυξης στην Ευρώπη

COM(2016) 155 final

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Σημασία και πλαίσιο λειτουργίας του τομέα χάλυβα στην Ευρωπαϊκή Ένωση

1. τονίζει ότι ο τομέας χάλυβα της ΕΕ διαδραμάτισε και εξακολουθεί να διαδραματίζει κεντρικό ρόλο στη διαδικασία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και αποτελεί ένα από τα σημαντικά θεμέλια ευημερίας, δημιουργίας προστιθέμενης αξίας, επενδύσεων και απασχόλησης στην Ευρώπη. Αποτελεί βασικό κλάδο στρατηγικής σημασίας για την ΕΕ με 330 000 εργαζόμενους και 500 παραγωγικές εγκαταστάσεις σε 23 κράτη μέλη. Το 2014 ο συγκεκριμένος οικονομικός κλάδος μπόρεσε να δημιουργήσει περίπου 169 εκατ. τόνους χάλυβα, ποσοστό 10 % της παγκόσμιας παραγωγής, και συνολικό κύκλο εργασιών ύψους 166 δισεκατ. ευρώ, ποσό που αντιστοιχεί στο 1,3 % του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος της ΕΕ·
2. επισημαίνει ότι παρά τη μείωση της παραγωγής και των θέσεων εργασίας τις τελευταίες δεκαετίες, η χαλυβουργία εξακολουθεί να έχει καιρίαια σημασία για την αναβίωση της βιομηχανίας της Ευρώπης. Ο στόχος που διακηρύσσεται στην ανακοίνωση της Επιτροπής της 22ας Ιανουαρίου 2014 «Για μια ευρωπαϊκή βιομηχανική αναγέννηση» και αποβλέπει στην αύξηση της συμβολής της βιομηχανίας στο ακαθάριστο εγχώριο προϊόν κατά 20 % έως το 2020 είναι επιτεύξιμος μόνο με μια ανταγωνιστική χαλυβουργία·
3. επισημαίνει τις στενές οικονομικές διασυνδέσεις της χαλυβουργίας με κλάδους που συνδέονται με προγενέστερες και μεταγενέστερες διαδικασίες παραγωγής. Μαζί με προμηθευτές πρώτων υλών, όπως εξορυκτικές βιομηχανίες, βιομηχανίες παραγωγής ενέργειας, μεταφορές και επιχειρήσεις του τομέα υπηρεσιών, αλλά και με πελάτες, όπως βιομηχανίες μετάλλων, αυτοκινητοβιομηχανίες, βιομηχανίες κατασκευής μηχανολογικού εξοπλισμού και οικοδομικές βιομηχανίες, η χαλυβουργία διαμορφώνει δίκτυα προστιθέμενης αξίας και συνεργατικούς σχηματισμούς·
4. τονίζει με έμφαση ότι η μελλοντική ανάπτυξη της βιομηχανίας χάλυβα θα έχει άμεσες και έμμεσες επιπτώσεις στην περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη, καθώς και ότι μια ανταγωνιστική και βιώσιμη χαλυβουργία αποτελεί επίσης προϋπόθεση για την οικονομική ανάκαμψη και την αναπτυξιακή διαδικασία σε πολλές ευρωπαϊκές περιφέρειες· παρατηρεί δε ότι η χαλυβουργία αποτελεί επίσης σημαντική πηγή έμμεσης απασχόλησης, καθότι επιτελεί ουσιαστικό ρόλο για πολλούς άλλους βιομηχανικούς κλάδους·
5. επισημαίνει το γεγονός ότι η ευρωπαϊκή χαλυβουργία αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα των διεθνών αγορών πρώτων υλών, των αγορών δημοσίων συμβάσεων και των αγορών διάθεσης και επομένως εξαρτάται από την ύπαρξη θεμιτών όρων ανταγωνισμού·
6. τονίζει ότι οι επιχειρήσεις χαλυβουργίας αυτές καθαυτές είναι ενεργοβόρες και πως το κόστος της ενέργειας αποτελεί περίπου 40 % των λειτουργικών εξόδων. Κατά συνέπεια, ο βιομηχανικός κλάδος εξαρτάται απόλυτα από έναν οικονομικά προσιτό και ασφαλή ενεργειακό εφοδιασμό·

7. τονίζει τη συμβολή της χαλυβουργίας στην πρόοδο της ενεργειακής μετάβασης και την προστασία του κλίματος. Η παραγωγή καινοτόμων προϊόντων χάλυβα είναι απαραίτητη, π.χ. για την κατασκευή εγκαταστάσεων παραγωγής αιολικής ενέργειας, υψηλής απόδοσης μονάδων ηλεκτροπαραγωγής και ηλεκτροκίνητων οχημάτων. Παρότι η χαλυβουργία αποτελεί μείζονα πηγή εκπομπών CO₂, με τα καινοτόμα προϊόντα χάλυβα εξοικονομείται η εξαπλάσια ποσότητα εκπομπών CO₂ σε σύγκριση με αυτήν που εκλύεται για την παραγωγή τους·
8. υπενθυμίζει ότι η χαλυβουργία έχει στρατηγική σημασία για τη δημιουργία σιδηροδρομικής υποδομής σε ολόκληρη την ευρωπαϊκή ήπειρο, όπως σημαντική είναι η συμβολή της στη δημιουργία δικτύων τοπικών σιδηροδρομικών μεταφορών ως πραγματική εναλλακτική λύση για την αποσυμφόρηση των οδικών μεταφορών, ιδίως ενόψει της βελτίωσης της ποιότητας της ζωής και του περιβάλλοντος στις μητροπολιτικές περιοχές·
9. τονίζει με έμφαση ότι οι παραγωγοί χάλυβα που έχουν την έδρα τους στην Ευρώπη πρέπει να παράγουν όσο το δυνατόν πιο αποδοτικά σε σχέση με το κόστος και μέσω συνεχών επενδύσεων να ακολουθούν τις πιο πρόσφατες τεχνολογικές εξελίξεις. Η μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα εξαρτάται επίσης από την ικανότητά τους να αναπτύξουν ρηξικέλευδες τεχνολογίες σε τομείς όπως η ενεργειακή απόδοση. Εξίσου σημαντικό είναι όμως να συνεκτιμάται πάντοτε ο αντίκτυπος που έχουν οι αποφάσεις που λαμβάνονται από την ΕΕ και τα κράτη μέλη της στην εθνική και διεθνή ανταγωνιστικότητα της χαλυβουργίας καθώς και οι μακροπρόθεσμες επιδράσεις που ασκούν στην οικονομία·
10. επισημαίνει ότι η χαλυβουργία, προκειμένου να διασφαλίσει την επιβίωσή της, πρέπει να αποδεικνύει διαρκώς ότι είναι έτοιμη να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις του μέλλοντος, μέσω καινοτομιών και μέσω της βελτίωσης των περιβαλλοντικών της επιδόσεων. Σε αυτές περιλαμβάνονται, για παράδειγμα, η ενεργός συμμετοχή στην προστασία του περιβάλλοντος και του κλίματος, αλλά και η συνεπής εφαρμογή των τεχνικών προδιαγραφών στον τομέα της πολιτικής για την προστασία του περιβάλλοντος και του κλίματος σε περίπτωση επανεπενδύσεων·
11. τονίζει τα υψηλά κοινωνικά πρότυπα της ευρωπαϊκής χαλυβουργίας και τις προσπάθειές της για την προστασία του περιβάλλοντος και του κλίματος·
12. επισημαίνει ότι με την ανακύκλωση του χάλυβα εξοικονομούνται πρώτες ύλες, ενέργεια και εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου ενώ ενισχύεται και η κυκλική οικονομία. Πρέπει να τονιστεί ιδιαίτερος ότι το υλικό του χάλυβα είναι κατά 100 % ανακυκλώσιμο. Πρέπει να επεκταθεί περαιτέρω η επαναξιοποίηση και η ανακύκλωση χάλυβα, με σκοπό την προώθηση μιας ανταγωνιστικής και βιώσιμης κυκλικής οικονομίας αλλά και την επίτευξη ενός θετικού ισοζυγίου στο εμπόριο παλαιοσιδήρου στην ΕΕ. Επιπλέον, η ανάπτυξη νέων ειδών χάλυβα, σιδηροκραμάτων, τεχνικών χύτευσης και μεταποίησης προσφέρουν τεράστιες δυνατότητες για την αγορά·
13. τονίζει ότι η ευρωπαϊκή χαλυβουργία με τις πλέον σύγχρονες τεχνολογίες και το εργατικό δυναμικό υψηλής εξειδίκευσης που διαθέτει, παράγει χάλυβα άριστης ποιότητας και, κατά τη διαδικασία αυτή, επικεντρώνεται αφενός στην έρευνα με βάση τις απαιτήσεις των πελατών και αφετέρου στην ανάπτυξη προϊόντων. Η ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων υψηλής ποιότητας συμβάλλει στη διασφάλιση και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων·
14. επαναλαμβάνει ότι η σύγχρονη παραγωγή χάλυβα εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τη συνεχή ανάπτυξη εργατικού δυναμικού υψηλής εξειδίκευσης, το οποίο έχει την ικανότητα να εξευρίσκει λύσεις που δείχνουν τον δρόμο προς το μέλλον· επισημαίνει ότι η νέα ατζέντα δεξιοτήτων θα προωθήσει τη συνεχή επένδυση στο ανθρώπινο δυναμικό, συμπεριλαμβανομένης της επανεξειδίκευσης και των πολιτικών αναβάθμισης δεξιοτήτων. Θα ωφελήσει δε ευρεία σειρά οικονομικών παραγόντων, συμπεριλαμβανομένης της χαλυβουργίας·
15. υποστηρίζει τις προσπάθειες της ευρωπαϊκής χαλυβουργίας για την εξασφάλιση μεγαλύτερης ισότητας ευκαιριών για όλο το προσωπικό. Έτσι, για παράδειγμα, το ποσοστό των γυναικών σε αυτόν τον τομέα αυξήθηκε τα τελευταία 10 χρόνια και σήμερα κυμαίνεται μεταξύ 6 % και 25 %, ανάλογα με τη θέση και το κράτος μέλος της ΕΕ. Οι χαλυβουργικές επιχειρήσεις έχουν επίσης αναλάβει την τελευταία διετία σε διάφορα κράτη μέλη μια σειρά πρωτοβουλιών για την προσέλκυση των γυναικών στον τομέα του χάλυβα·
16. σημειώνει ότι η χαλυβουργία της ΕΕ κατέχει ηγετική θέση στους τομείς της υγείας και της ασφάλειας και παρέχει τις υψηλότερες προδιαγραφές παγκοσμίως όσον αφορά τη βιομηχανική υγιεινή στον χώρο εργασίας. Η ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών για την υγεία και την ασφάλεια στον χώρο εργασίας συζητείται εμπειριστικά σε επίπεδο ΕΕ. Επιπλέον, η χαλυβουργία της ΕΕ συμμετέχει ενεργά σε έναν εντατικό κοινωνικό διάλογο που διεξάγεται σε επίπεδο ΕΕ·
17. τονίζει ότι οι ψηφιακές δεξιότητες και τεχνολογίες πρέπει να ενσωματωθούν ακόμα περισσότερο στην εκπαίδευση και την επαγγελματική κατάρτιση, κυρίως δε στα προγράμματα μαθητείας· υπογραμμίζει ότι η ψηφιοποίηση της παραγωγικής διαδικασίας, λόγω της αυξημένης πολυπλοκότητας των καθηκόντων, απαιτεί από τους εργαζόμενους αυξημένες δεξιότητες ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ CDR 1319/2014 — Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών — Πλαίσιο ποιότητας της ΕΕ για την πρόβλεψη της αλλαγής και την αναδιάρθρωση.

18. υπογραμμίζει ότι η ψηφιοποίηση της παραγωγικής διαδικασίας, λόγω της αυξημένης πολυπλοκότητας των καθηκόντων, απαιτεί από τους εργαζόμενους αυξημένες δεξιότητες όσον αφορά τις δυνατότητες αφαιρετικής σκέψης και επίλυσης προβλημάτων. Επιπρόσθετα, οι εργαζόμενοι πρέπει να οργανώνουν ανεξάρτητα την εργασία τους και να διαθέτουν υψηλού επιπέδου δεξιότητες σε σχέση με τη διεπιστημονική και αυτόνομη δράση καθώς και την επικοινωνία·

19. επισημαίνει ότι η παγκόσμια πλεονάζουσα παραγωγική ικανότητα, οι περίοδοι χαμηλών τιμών, οι υψηλές ενεργειακές τιμές καθώς και τα τέλη και οι εισφορές σε πηγές ενέργειας, η επικείμενη μεταρρύθμιση του συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών της ΕΕ, αλλά και οι ανταγωνιστικές πρακτικές ντάμπινγκ από παραγωγούς χάλυβα εκτός ΕΕ, έχουν ως αποτέλεσμα τεράστιες επιβαρύνσεις για την ευρωπαϊκή χάλυβουργική παραγωγή. Η παραγωγή ακατέργαστου χάλυβα και τα μερίδια του ευρωπαϊκού τομέα χάλυβα στη διεθνή αγορά μειώνονται, γεγονός που οδηγεί σε αναπροσαρμογές στην επιχειρηματικότητα και στον τομέα της απασχόλησης·

20. επισημαίνει με ανησυχία τις καταστροφικές κοινωνικές και οικονομικές επιπτώσεις που έχουν στις τοπικές και περιφερειακές κοινότητες οι παύσεις ή μειώσεις δραστηριοτήτων στη σιδηρουργία και τη χάλυβουργία, και τα μέτρα που απαιτούνται για τη στήριξη της αναγέννησης και της ανάπτυξης αυτών των κοινοτήτων·

21. εκτιμά ότι μία ευρωπαϊκή στρατηγική για τον σχεδιασμό του μέλλοντος της βιομηχανίας χάλυβα είναι επωφελής και σκόπιμη. Στο πλαίσιο αυτό, είναι απολύτως απαραίτητη η άμεση συνεργασία με τις περιφερειακές και τοπικές αρχές στις διαδικασίες συμφωνίας και λήψης αποφάσεων καθώς και ο σεβασμός των εκάστοτε τοπικών ιδιαιτεροτήτων και δυνατοτήτων των επιχειρήσεων·

22. τάσσεται υπέρ μιας βιομηχανικής πολιτικής στην ΕΕ που θα βασίζεται στα πρότυπα της ανταγωνιστικότητας της βιομηχανίας χάλυβα καθώς και σε γενικούς όρους οι οποίοι θα ευνοούν τον ανταγωνισμό. Χάρη στη βιομηχανική αυτή πολιτική θα καταστούν δυνατές η διασφάλιση και η αύξηση των υφιστάμενων εγκαταστάσεων παραγωγής και θέσεων εργασίας·

23. συμμερίζεται την άποψη της Επιτροπής, όπως ορίζεται στον ενεργειακό χάρτη πορείας της για το 2050, ότι η μείωση των εκπομπών CO₂ από τον τομέα της ενέργειας βασισμένη σε ένα σενάριο στο οποίο ένα υψηλό ποσοστό της ενέργειας προέρχεται από ανανεώσιμες πηγές μπορεί να είναι λιγότερο δαπανηρή σε μακροπρόθεσμη βάση από ό,τι η διατήρηση της σημερινής πολιτικής, και ότι το κόστος της πυρηνικής ενέργειας και της ενέργειας που παράγεται από ορυκτά καύσιμα είναι πιθανό να συνεχίσει να αυξάνεται με τον χρόνο, ενώ οι δαπάνες που συνδέονται με τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας μπορεί να μειωθούν. Την ίδια στιγμή, αναγνωρίζει τις προσπάθειες των κρατών μελών να προβλέψουν κατάλληλη αντιστάθμιση του δυσανάλογου οικονομικού κόστους που προκύπτει για την εκτεθειμένη στον διεθνή ανταγωνισμό χάλυβουργία από την ανάπτυξη των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Ωστόσο, ζητεί να εξασφαλιστεί σε ευρωπαϊκό επίπεδο ότι οι εθνικοί μηχανισμοί αντιστάθμισης, ιδιαίτερα στον τομέα της ενίσχυσης, δεν θα επιφέρουν στρεβλώσεις του ανταγωνισμού στην ενιαία αγορά·

24. επισημαίνει την ανάγκη συνδρομής στις κοινότητες που εξαρτώνται έντονα από τη χάλυβουργία προκειμένου να ενισχύσουν το εύρος των οικονομιών τους, πριν να χρειαστούν μέτρα αναδιάρθρωσης των οικονομιών τους. Η διαφοροποίηση του τοπικού οικονομικού ιστού πρέπει να επιδιώκει την επίτευξη συνεργιών μεταξύ της βιώσιμης βιομηχανίας και των υπηρεσιών και θα μπορούσε να προωθηθεί και με φορολογικά κίνητρα·

Μεταρρύθμιση του συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών της ΕΕ

25. καλωσορίζει το γεγονός ότι το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στα συμπεράσματά του της 23ης — 24ης Οκτωβρίου 2014 καταβάλλει προσπάθειες προκειμένου να υπάρξει ισορροπία μεταξύ των στόχων για μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου αφενός και της διατήρησης της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής βιομηχανίας αφετέρου·

26. επισημαίνει ωστόσο ότι η αύξηση του ετήσιου συντελεστή μείωσης που αποφασίστηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο για τις μέγιστες επιτρεπόμενες εκπομπές της βιομηχανίας από 1,74 % της τρίτης περιόδου εμπορίας 2013-2020 σε 2,20 % την τέταρτη περίοδο εμπορίας 2021-2030, παρά τη συνέχιση της δωρεάν κατανομής δικαιωμάτων βάσει δεικτών αναφοράς, ενδέχεται να οδηγήσει στην ιδιαίτερα ανεπαρκή κάλυψη δικαιωμάτων και κατά συνέπεια σε πρόσθετες επιβαρύνσεις για τον τομέα χάλυβα, τις οποίες όμως δεν εσωμίζονται οι ανταγωνιστές σε κράτη χωρίς σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών·

27. κρίνει ζωτικής σημασίας τη θέσπιση συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών σε παγκόσμιο επίπεδο προκειμένου να εξασφαλιστεί η ανταγωνιστικότητα των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων και να αποφευχθεί η διαρροή άνθρακα μέσω της πρόληψης περαιτέρω αυξήσεων στις δημοπρατούμενες άδειες. Άλλες εγγυήσεις θα μπορούσαν να έχουν τη μορφή εναρμονισμένων μηχανισμών αποζημίωσης για το έμμεσο κόστος (όπως οι δαπάνες για την ηλεκτρική ενέργεια) ή συγκριτικών στόχων με βάση έγκυρα και επίκαιρα δεδομένα·

28. επισημαίνει επίσης στο πλαίσιο αυτό ότι ο δείκτης αναφοράς χυτοσίδηρου για την κατανομή δικαιωμάτων της βιομηχανίας χάλυβα τέθηκε ήδη κατά την τρίτη περίοδο εμπορίας 2013-2020 περίπου 10 % κάτω από το όριο που ήταν φυσικά και τεχνικά εφικτό· επιπλέον, δεν έχει προσδιοριστεί ορθά το σημείο αναφοράς για τη φρύξη, δεδομένου ότι συμπεριλαμβάνονται και εγκαταστάσεις που λειτουργούν με πέλετ. Η κατανομή πρέπει να γίνει με βάση την πραγματική κατάσταση, με πλήρη συνεκτίμηση της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από τα αέρια υψικαμίνου στη χάλυβουργία, και να είναι κατάλληλα προσαρμοσμένη στην τεχνολογική πρόοδο. Ταυτόχρονα, χρειάζεται μια δυναμική κατανομή δικαιωμάτων κατά την παραγωγή·

29. εκφράζει την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι η Επιτροπή υπέβαλε την πρότασή της σχετικά με την οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση της οδηγίας 2003/87/ΕΚ με σκοπό την ενίσχυση οικονομικά αποδοτικών μειώσεων των εκπομπών και την προώθηση επενδύσεων χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών έγκαιρα, πριν από την έναρξη της τέταρτης περιόδου εμπορίας του ευρωπαϊκού συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών·

30. ελπίζει επομένως ότι θα καταστεί δυνατή η έγκαιρη δημιουργία ενός σαφούς πλαισίου για όλους τους συμμετέχοντες σχετικά με τους μελλοντικούς γενικούς όρους του συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών της ΕΕ·

31. επισημαίνει ταυτόχρονα την ανάγκη ύπαρξης στενού συντονισμού και εντατικής συζήτησης σχετικά με τη μεταρρύθμιση του συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών της ΕΕ με όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη·

32. εκφράζει ωστόσο την ανησυχία της για το ότι η πρόταση οδηγίας της Επιτροπής δεν ανταποκρίνεται επαρκώς στο αίτημα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για διατήρηση της διεθνούς ανταγωνιστικότητας της βιομηχανίας, καθότι προβλέπονται ουσιώδεις οικονομικές επιβαρύνσεις, ιδίως για την ευρωπαϊκή χαλυβουργία, οι οποίες υποθηκεύουν τη βιωσιμότητά της·

33. ζητεί επομένως να αναθεωρηθεί ριζικά η πρόταση οδηγίας κατά τα επόμενα στάδια της νομοθετικής διαδικασίας και, με τη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας του εμπορίου εκπομπών της ΕΕ και με την κατάλληλη κατανομή των επιβαρύνσεων μεταξύ όλων των κλάδων της οικονομίας, να εξεταστούν ιδιαίτερος οι εξής όροι:

- ουσιαστική απαλλαγή των αποδοτικότερων εγκαταστάσεων από επιβαρύνσεις,
- ρεαλιστικοί καθώς και τεχνικά και οικονομικά εφικτοί δείκτες αναφοράς βάσει του 10 % των αποδοτικότερων εγκαταστάσεων, σε συνδυασμό με τη διατήρηση της παροχής κινητήρων για την τεχνολογική ανάπτυξη και τη μείωση των επιβαρύνσεων του περιβάλλοντος,
- πλήρης υπολογισμός των εκπομπών αναπόφευκτων αερίων από την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας κατά τη θέσπιση των δεικτών αναφοράς,
- καμία κατ' αποκοπή μείωση των δεικτών αναφοράς και κατάργηση του διορθωτικού συντελεστή,
- μη επιδείνωση της αντιστάθμισης στις τιμές ηλεκτρικής ενέργειας για ενεργοβόρους κλάδους και δυνατότητα αντιστάθμισης του συνόλου των έμμεσων δαπανών, θέσπιζοντας ωστόσο ένα εναρμονισμένο πανευρωπαϊκό σύστημα προκειμένου να αποφευχθεί η στρέβλωση του ανταγωνισμού εντός της ενιαίας αγοράς της ΕΕ,
- ένταξη πρωτογενών προϊόντων της ενεργοβόρου βιομηχανίας στους κανόνες για την αποφυγή μετεγκαταστάσεων στο εξωτερικό, και
- προσαρμογή των ποσοτήτων προς κατανομή στα μεταβαλλόμενα επίπεδα παραγωγής·

34. θεωρεί απολύτως απαραίτητη την πλήρη αντιστάθμιση του κόστους εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου που μετακυλιέται στις τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας, έτσι ώστε να αντιμετωπιστεί τυχόν διαρροή άνθρακα. Επειδή μέχρι σήμερα η εν λόγω αντιστάθμιση πραγματοποιείται από τα επιμέρους κράτη μέλη με διαφορετικό τρόπο, δεν αποκλείονται στρεβλώσεις του ανταγωνισμού. Επομένως, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα πρέπει να εξετάσει, εάν η αντιστάθμιση θα πρέπει στο μέλλον να εναρμονιστεί ή να ρυθμιστεί σε επίπεδο ΕΕ·

35. χαιρετίζει ιδιαίτερα το γεγονός ότι η παγκόσμια κοινότητα, στο πλαίσιο της διάσκεψης για την κλιματική αλλαγή στο Παρίσι, δεσμεύθηκε για πρώτη φορά βάσει του διεθνούς δικαίου σε ένα ενιαίο πλαίσιο με στόχο τον περιορισμό της υπερθέρμανσης του πλανήτη κάτω από 2 βαθμούς Κελσίου, καθώς και ότι προτίθεται να καταβάλει σοβαρές προσπάθειες προκειμένου να περιορίσει την παγκόσμια αύξηση της θερμοκρασίας κατά 1,5 βαθμό Κελσίου. Η βασική ιδέα για επίτευξη ουδέτερου αποτελέσματος όσον αφορά τα αέρια του θερμοκηπίου σε παγκόσμιο επίπεδο κατά το δεύτερο ήμισυ του αιώνα χρειάζεται να συγκεκριμενοποιηθεί ακόμη περισσότερο ως προς τις επιπτώσεις της στην ανάπτυξη της παραγωγικής βιομηχανίας. Η ανοιχτή επιλογή να αναπτυχθούν και να συμφωνηθούν μηχανισμοί αγοράς για ένα διεθνές και οικονομικά αποδοτικό σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών παρέχει τη δυνατότητα περιορισμού και αποτροπής μακροπρόθεσμα των στρεβλώσεων ανταγωνισμού που σχετίζονται με τις απαιτήσεις μετριασμού της κλιματικής αλλαγής·

Εξωτερικό εμπόριο της ΕΕ

36. αναγνωρίζει τη σοβαρή απειλή που αποτελούν για την ευρωπαϊκή χαλυβουργία η έλλειψη ίσου πεδίου ανταγωνισμού, οι αθέμιτες πρακτικές εξωτερικού εμπορίου ορισμένων επιχειρήσεων και οι άνισες πολιτικές εξωτερικού εμπορίου κρατών εκτός ΕΕ·

37. αναγνωρίζει ως εκ τούτου στην πολιτική εξωτερικού εμπορίου της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων των μέσων εμπορικής άμυνας που αυτή διαθέτει, την ύπαρξη ενός απαραίτητου μέσου για τη διασφάλιση της διεθνούς ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής χαλυβουργίας και στηρίζει την έκκληση του Κοινοβουλίου για γενική μεταρρύθμιση των μέσων εμπορικής άμυνας της ΕΕ προκειμένου να εξαλειφθούν τα αποκαλούμενα «στοιχεία ΠΟΕ+» από το σύστημα της ΕΕ και να διασφαλιστεί πρωτίστως ίσο πεδίο ανταγωνισμού για τη βιομηχανία της ΕΕ σε σχέση με την Κίνα ⁽²⁾·

38. διαπιστώνει με ανησυχία ότι σήμερα η παγκόσμια χαλυβουργία παρουσιάζει πλεόνασμα παραγωγής της τάξης των 452 εκατ. τόνων και ότι η πλεονάζουσα παραγωγική ικανότητα της κινεζικής χαλυβουργίας οδηγεί διαρκώς τις εισαγωγές στην ΕΕ, ακόμη και μέσω τρίτων χωρών, σε συμπίεση τιμών, η οποία, χωρίς αποτελεσματικά αντίμετρα εμπορικής πολιτικής εκ μέρους της ΕΕ, απειλεί άμεσα ή έμμεσα την ύπαρξη της ευρωπαϊκής χαλυβουργίας στο σύνολό της, καθώς και πολλές θέσεις εργασίας·

39. ζητεί τη δημιουργία ενός μηχανισμού που να μπορεί να λειτουργεί σε τρίτες χώρες, προκειμένου να ελέγχει τον τρόπο με τον οποίο λειτουργούν οι εγκαταστάσεις επεξεργασίας των δευτερογενών πρώτων υλών (απορρίμματα μετάλλου) στις χώρες προορισμού και να προλαμβάνει τις εξαγωγές σε τρίτες χώρες που δεν διαχειρίζονται τα απόβλητα με φιλικό προς το περιβάλλον τρόπο·

40. καλεί τα όργανα της ΕΕ να εξουσιοδοτήσουν την Επιτροπή να χρησιμοποιήσει μη τυπική μεθοδολογία στις έρευνες υποθέσεων αντιντάμπινγκ και καταπολέμησης επιδοτήσεων σχετικά με κινεζικές εισαγωγές δυνάμει του τμήματος 15 του πρωτοκόλλου προσχώρησης της Κίνας στον ΠΟΕ μέχρι η Κίνα να πληροί και τα πέντε κριτήρια της ΕΕ που απαιτούνται ώστε να θεωρείται οικονομία της αγοράς. Επιπλέον, υπενθυμίζει με ιδιαίτερη ανησυχία ότι με την πιθανή παραχώρηση του καθεστώτος οικονομίας της αγοράς στη Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας τον Δεκέμβριο 2016 θα καταστεί σχεδόν αδύνατη η λήψη αποτελεσματικών μέτρων αντιντάμπινγκ εξαιτίας της συνακόλουθης τροποποίησης της μεθόδου υπολογισμού των περιθωρίων ντάμπινγκ. Ταυτόχρονα, επισημαίνει ότι δεν υφίσταται υποχρέωση των μελών του ΠΟΕ να χορηγήσουν αυτομάτως ΚΟΑ στην Κίνα εντός του 2016·

41. υπενθυμίζει εν προκειμένω ότι η Κίνα πληροί επί του παρόντος μόνο ένα από τα πέντε κριτήρια της ΕΕ για την αναγνώριση της ως οικονομίας της αγοράς. Στα τεχνικά κριτήρια συγκαταλέγονται επιχειρηματικές αποφάσεις βασισμένες στις παρεχόμενες ενδείξεις από την αγορά, η τήρηση λογιστικών βιβλίων από τις επιχειρήσεις σύμφωνα με τα διεθνή λογιστικά πρότυπα, η απουσία σημαντικής αλλοίωσης του κόστους παραγωγής και της οικονομικής κατάστασης των επιχειρήσεων λόγω του προηγούμενου συστήματος που δεν στηριζόταν στην οικονομία της αγοράς, οι διατάξεις περί ιδιοκτησίας και αφερεγγυότητας. Με όλα τα παραπάνω διασφαλίζεται η ασφάλεια δικαίου και η σταθερότητα για την εταιρική διακυβέρνηση, καθώς και η μετατροπή νομισμάτων βάσει των ισοτιμιών της αγοράς·

42. καλεί κατά συνέπεια την Επιτροπή, όσον αφορά τη μελέτη της σχετικά με τις οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις της αναγνώρισης του καθεστώτος οικονομίας της αγοράς για την Κίνα, να αναμένει τις γνωμοδοτήσεις των εμπλεκόμενων οικονομικών φορέων και να επιδιώξει τον στενό συντονισμό με άλλα σημαντικά κράτη μέλη του ΠΟΕ, όπως οι ΗΠΑ, προτού λάβει την απόφασή της σχετικά με το καθεστώς οικονομίας της αγοράς·

43. ζητεί, σε περίπτωση που αναγνωριστεί στην Κίνα το καθεστώς οικονομίας της αγοράς, τη δημιουργία ισοδύναμων και αποτελεσματικότερων μέσων για την προστασία του δικαίου εμπορίου. Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει στο μέλλον να επιλεχθεί η λύση να μην αναφέρονται πλέον ρητά στον κανονισμό της ΕΕ κατά του ντάμπινγκ οι χώρες που δεν διαθέτουν οικονομία της αγοράς αλλά να προβλέπονται γενικοί κανόνες στον εν λόγω κανονισμό για τις χώρες εκτός οικονομίας της αγοράς. Η επονομαζόμενη μέθοδος της «ανάλογης χώρας» θα μπορούσε να αντικατασταθεί από άλλη· ωστόσο, το βάρος της αποδείξεως όσον αφορά την ύπαρξη οικονομίας αγοράς, θα πρέπει να επωμίζονται, όπως και πριν, οι χώρες εκτός οικονομίας της αγοράς·

44. ζητεί, σε περίπτωση που αναγνωριστεί στην Κίνα το καθεστώς οικονομίας της αγοράς, τη δημιουργία ισοδύναμων και αποτελεσματικότερων μέσων για την προστασία του δικαίου εμπορίου·

45. εκφράζει την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι η Επιτροπή επέβαλε τον Φεβρουάριο του 2016 προσωρινούς δασμούς αντιντάμπινγκ σε εισαγωγές επιπέδων προϊόντων ψυχρής έλασης από τη Ρωσία και την Κίνα·

⁽²⁾ Βλέπε ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 12ης Μαΐου 2016 για το καθεστώς οικονομίας της αγοράς της Κίνας [2016/2667 (RSP)].

46. εκφράζει ωστόσο τη λύπη της για το ότι η Επιτροπή εφάρμοσε στην περίπτωση των κινεζικών προϊόντων χάλυβα τον «κανόνα του χαμηλότερου δασμού» επιβάλλοντας συνεπώς προσωρινούς δασμούς αντνιτάμπινγκ, οι οποίοι θα διαμορφωθούν σε χαμηλότερα επίπεδα από τα καθορισμένα περιθώρια ντάμπινγκ·
47. διαπιστώνει σχετικά με την εφαρμογή αυτού του κανόνα μια σαφώς μειωμένη προστασία για την ανταγωνιστικότητα της ευρωπαϊκής χαλυβουργίας·
48. υπενθυμίζει ότι οι διατάξεις του ΠΟΕ δεν προβλέπουν παρόμοιο κανόνα, ενώ και άλλες περιοχές, όπως π.χ. οι ΗΠΑ, δεν τον εφαρμόζουν·
49. θεωρεί επομένως σημαντική, στο πλαίσιο μιας μεταρρύθμισης των μέσων εμπορικής άμυνας, την κατάργηση του «κανόνα του χαμηλότερου δασμού», ιδίως σε περίπτωση που υφίσταται πλεονάζουσα παραγωγική ικανότητα·
50. επιδοκιμάζει την απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στις 28 Απριλίου 2016, όπως ανακοινώνεται στο σχέδιο δράσης, να επιβάλει (εκ νέου) σύστημα προηγούμενης εποπτείας για τις εισαγωγές προϊόντων χάλυβα στην ΕΕ, το οποίο θα απαιτεί άδεια εισαγωγής αυτών των προϊόντων στην ΕΕ, θα αποσκοπεί στην προετοιμασία ενόψει βραχυπρόθεσμων εξελίξεων στην αγορά και θα συνδράμει την Επιτροπή στην αντιμετώπιση αθέμιτων εισαγωγών, με τη δυνατότητα προσφυγών όταν οι τάσεις εισαγωγής απειλούν να προκαλέσουν ζημία στους παραγωγούς στην ΕΕ·
51. χαιρετίζει την επιδίωξη της Επιτροπής, όπως διατυπώθηκε στα μέσα εμπορικής άμυνας της ΕΕ για τα προϊόντα χάλυβα που τέθηκαν ήδη σε ισχύ, να συνεισφέρει στην εφαρμογή των κανόνων ενός θεμιτού διεθνούς ανταγωνισμού και, ως εκ τούτου, να συμβάλει στη διασφάλιση της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής χαλυβουργίας·
52. εκφράζει ταυτόχρονα την άποψη ότι η διαδικασία αντνιτάμπινγκ της ΕΕ, κυρίως σε σύγκριση με τις διαδικασίες άλλων κρατών μελών του ΠΟΕ, είναι εξαιρετικά χρονοβόρα και κατά συνέπεια πλήττεται η αποτελεσματικότητα της προστασίας που αφορά την ανταγωνιστικότητα της ευρωπαϊκής χαλυβουργίας·
53. ζητεί επομένως, στο πλαίσιο της μεταρρύθμισης των μέσων εμπορικής άμυνας της ΕΕ, να εξεταστεί επίσης το ενδεχόμενο επιτάχυνσης των διαδικασιών αντνιτάμπινγκ της ΕΕ·
54. στηρίζει την Επιτροπή στην προσπάθειά της να προωθήσει παγκοσμίως τον στόχο για ύπαρξη ίσων όρων ανταγωνισμού σε διμερείς επαφές και διαπραγματεύσεις σε διεθνές επίπεδο·
55. προσδοκά ότι το Συμβούλιο θα συμπεριλάβει κεφάλαια για την ενέργεια και τις πρώτες ύλες σε κάθε νέα εντολή για συμφωνία ελεύθερων συναλλαγών (ΣΕΣ)·
56. καλεί την Επιτροπή να συμπεριλάβει την ΕτΠ, ως θεσμικό εκπρόσωπο των ευρωπαϊκών τοπικών και περιφερειακών αρχών, στην υφιστάμενη από τον Μάιο του 2015 ομάδα υψηλού επιπέδου για τις βιομηχανίες υψηλής έντασης ενέργειας, προκειμένου να διασφαλιστεί η συνεκτίμηση των συμφερόντων και του δυναμικού που υφίσταται σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο εκ μέρους των συμμετεχόντων φορέων·

Συνοδευτικά μέτρα για τη διασφάλιση της ανταγωνιστικότητας της χαλυβουργίας στην ΕΕ

57. επαναλαμβάνει ότι τα εκάστοτε προγράμματα χρηματοδότησης της ΕΕ για επενδύσεις σε νέο εξοπλισμό, στην έρευνα και την ανάπτυξη, καθώς και στην επαγγελματική ειδίκευση και συνεχή κατάρτιση, μπορούν να συμβάλουν σημαντικά στη διασφάλιση της ανταγωνιστικότητας, τη διατήρηση των περιβαλλοντικών προτύπων και των προτύπων για την κλιματική αλλαγή καθώς και των δικαιωμάτων των εργαζομένων στον τομέα του χάλυβα·
58. επικεντρώνεται στους στόχους του Ταμείου Έρευνας για τον Άνθρακα και τον Χάλυβα (TEAX) καθώς και των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων (ΕΔΕΤ) αλλά και του Ευρωπαϊκού Ταμείου Στρατηγικών Επενδύσεων (ΕΤΣΕ), με τα οποία μπορούν να ενισχυθούν τα σχέδια στους τομείς της έρευνας και της καινοτομίας στον τομέα του χάλυβα ακόμη και μέσω της πιθανής συνεργασίας τους και συντονισμού των δράσεών τους. Επισημαίνει ωστόσο το μάλλον περιορισμένο δυναμικό του ΕΤΣΕ για τη χαλυβουργία, καθώς οι συνθήκες της αγοράς δεν μπορούν να εγγυηθούν ικανή απόδοση των επενδύσεων με τις τιμές του χάλυβα στα σημερινά χαμηλά επίπεδα. Στο πλαίσιο αυτό, πολύτιμη μπορεί επίσης να είναι η συνεισφορά συνεργασιών, λαμβάνοντας υπόψη το αυστηρό καθεστώς κρατικών ενισχύσεων προς τη βιομηχανία χάλυβα των περιφερειακών και τοπικών αρχών, οι οποίες θέτουν ως προτεραιότητα τον τομέα του χάλυβα·
59. τονίζει τη σημασία των δημοσίων επενδύσεων και, σε ευρωπαϊκό επίπεδο, των χρηματοδοτικών πόρων του προγράμματος «Ορίζοντας 2020», εφόσον ουσιαστικός στόχος είναι να τονωθούν οι καινοτομίες που είναι προσανατολισμένες προς το μέλλον στον τομέα της χαλυβουργίας, καθώς και να βελτιωθεί η περιβαλλοντική και ενεργειακή απόδοση του εν λόγω τομέα·
60. ελπίζει ότι, δεδομένων των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών του τομέα του χάλυβα, που απαιτεί ερευνητικές δράσεις διαρθρωτικού χαρακτήρα, κατά την αξιολόγηση ερευνητικών έργων στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζοντας 2020» θα δοθεί μεγαλύτερη προσοχή σε έργα που προβλέπουν ευρωπαϊκή σύμπραξη συμπεριλαμβάνοντας και πόρους από τα διαρθρωτικά ταμεία ώστε να εξασφαλιστεί αποτελεσματικότερος συντονισμός μεταξύ των διαφόρων ευρωπαϊκών προγραμμάτων·

61. τονίζει τη σημασία του Ευρωπαϊκού Ταμείου Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση για την κοινωνική στήριξη εργαζομένων στη βιομηχανία χάλυβα που πρόκειται ενδεχομένως να απολυθούν, επειδή στις περιπτώσεις που απολυθούν από μια επιχείρηση περισσότεροι από 500 εργαζόμενοι (συμπεριλαμβανομένων των προμηθευτών και των κατάντη επιχειρήσεων) ή που πολλοί εργαζόμενοι από έναν συγκεκριμένο κλάδο σε μία ή περισσότερες γειτονικές περιοχές χάσουν τη δουλειά τους, το Ταμείο αυτό θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για να καλυφθεί έως 60 % του κόστους των δράσεων που αποσκοπούν να βοηθήσουν τους απολυμένους να βρουν μια νέα θέση εργασίας ή να δημιουργήσουν δική τους επιχείρηση. Ωστόσο, αμφιβάλλει αν ο μέγιστος ετήσιος προϋπολογισμός ύψους 150 εκατ. ευρώ για την περίοδο 2014-2020 θα είναι αρκετός για να αντιμετωπιστούν οι προκλήσεις που θα προκύψουν·

62. υπογραμμίζει ότι η μετάδοση εμπειριών και γνώσεων σε νέες γενιές εργαζομένων στη βιομηχανία χάλυβα της ΕΕ διαδραματίζει ήδη καιρό ρόλο, ενώ θα πρέπει να ενισχυθούν οι δεξιότητες και/ή η βιομηχανική τεχνογνωσία του εργατικού δυναμικού μέσω στοχευμένων μέτρων εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης·

63. επισημαίνει την ανάγκη να δημιουργηθούν και να προωθηθούν σε όλες τις εγκαταστάσεις παραγωγής της χαλυβουργίας συστήματα κυκλικής οικονομίας, αποδοτικά από άποψη χρήσης πόρων, έτσι ώστε να καταστεί δυνατή η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των εγκαταστάσεων μέσω της αυξημένης χρήσης υποπροϊόντων και ανακυκλωμένου χάλυβα, και σύμφωνα με τις διατάξεις που αφορούν τη «βιομηχανική συμβίωση» που προβλέπεται στο σχέδιο δράσης της Επιτροπής για την κυκλική οικονομία, να αυξηθεί η χρήση αποβλήτων από την επεξεργασία χάλυβα.

Βρυξέλλες, 15 Ιουνίου 2016.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών

Markku MARKKULA

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Ενδιάμεση αναθεώρηση του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου (ΠΔΠ)»

(2017/C 017/05)

Εισηγητής: ο κ. Luc VAN DEN BRANDE (BE/EPP)

Πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου του Γραφείου Συνδέσμου Φλάνδρας — ΕΕ (VLEVA)

ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Αναθεώρηση ΠΔΠ: γενικές παρατηρήσεις

1. είναι της γνώμης ότι το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο (ΠΔΠ) είναι πρωτίστως ένα πολιτικό μέσο για τον προσδιορισμό και την επίτευξη των ευρωπαϊκών στρατηγικών στόχων και ότι, εφόσον το ΠΔΠ παρέχει χρηματοδότηση για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η αναθεώρησή του αποτελεί, κατά κύριο λόγο, αντικείμενο πολιτικού και όχι τεχνικού διαλόγου·
2. υπογραμμίζει ότι το ΠΔΠ είναι σημαντικό για την εξασφάλιση της προβλεψιμότητας των μακροπρόθεσμων δαπανών και την εκτέλεσή τους με βάση πολιτικές που έχουν συμφωνηθεί από κοινού. Οι γενικές αρχές αυτές είναι κείρας σημασίας για τις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές (ΤΠΑ) και άλλους δικαιούχους κονδυλίων της ΕΕ·
3. σημειώνει ότι το ΠΔΠ κατέχει ιδιαίτερη σημασία για τις περιφερειακές και τοπικές αρχές (ΤΠΑ), δεδομένου ότι τούτες διαδραματίζουν ζωτικό ρόλο στην εφαρμογή των στόχων της ενωσιακής πολιτικής· επισημαίνει, συνεπώς, ότι οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές συμμετέχουν άμεσα και/ή έμμεσα στη διαχείριση ή στη διάθεση άνω του 75 % του προϋπολογισμού της ΕΕ·
4. εκφράζει τη λύπη της για το γεγονός ότι τα ανώτατα όρια του τρέχοντος ΠΔΠ είναι για πρώτη φορά χαμηλότερα από τα όρια της προηγούμενης περιόδου, με αποτέλεσμα η Ευρωπαϊκή Ένωση να καλείται να αναλάβει περισσότερες ευθύνες με λιγότερους οικονομικούς πόρους· επαναλαμβάνει την ανησυχία της σχετικά με τα ανώτατα όρια του ΠΔΠ, όπως έχει ήδη διατυπώσει σε προηγούμενες γνωμοδοτήσεις ⁽¹⁾·
5. επαναλαμβάνει ότι η αποτελεσματικότητα της πολιτικής της ΕΕ εξαρτάται από την άρτια εφαρμογή της αρχής της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης, μιας αρχής που διέπει εν γένει τα διαρθρωτικά ταμεία ⁽²⁾ και ορίζει ότι όλα τα επίπεδα της δημόσιας διοίκησης, αναλόγως με τις αρμοδιότητές τους, συνεργάζονται με αποτελεσματικό τρόπο για την υλοποίηση των στόχων της πολιτικής της ΕΕ· προειδοποιεί, στο πλαίσιο αυτό, κατά του περιορισμού της επιμερισμένης διαχείρισης των προγραμμάτων και των προσπάθειών συγκέντρωσης των πόρων σε ευρωπαϊκό επίπεδο· τονίζει ότι η τοποκεντρική προσέγγιση είναι επίσης ζωτικής σημασίας για την αποτελεσματικότητα των πολιτικών της ΕΕ, δεδομένου ότι συμβάλλει ώστε τα διάφορα επίπεδα διακυβέρνησης, οι διάφοροι κλάδοι και οι ενδιαφερόμενοι φορείς να συμμετέχουν σε μια συνεργατική διαδικασία προκειμένου να επιλύουν ζητήματα που ανακύπτουν σε έναν γεωγραφικό χώρο·
6. παρατηρεί ότι η ΕΕ βρίσκεται αντιμέτωπη με μια συνεχή μείωση των επιπέδων επενδύσεων και οδεύει προς ένα επενδυτικό κενό, στην ΕΕ, το οποίο η Επιτροπή εκτιμά ότι ενδέχεται να φθάσει τα 370 δισεκατ. ευρώ κάτω από το χαμηλότερο, ιστορικά, επίπεδο. Υποστηρίζει τις προσπάθειες της Επιτροπής να καλυφθεί το εν λόγω κενό μέσω στενότερης συνεργασίας με τον ιδιωτικό τομέα και με τη μόχλευση ιδιωτικών κεφαλαίων, δηλαδή μέσω του Επενδυτικού Σχεδίου για την Ευρώπη και του Ευρωπαϊκού Ταμείου Στρατηγικών Επενδύσεων (ΕΤΣΕ).
7. εκφράζει την ικανοποίησή της για την πρόθεση της Επιτροπής να υποβάλει το φθινόπωρο του 2016 μια νομοθετική πρόταση για ένα ενισχυμένο ΕΤΣΕ για την περίοδο μετά το 2018, η οποία θα πρέπει να εξετάζει ειδικότερα τις συνέργειες μεταξύ των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων (ΕΔΕΤ) και του Ευρωπαϊκού Ταμείου Στρατηγικών Επενδύσεων (ΕΤΣΕ). Καλεί, στο πλαίσιο αυτό, την Επιτροπή να καθορίσει σαφή κριτήρια για τον προσδιορισμό της προσθετικότητας των έργων του ΕΤΣΕ και να αντιμετωπίσει τις γεωγραφικές ανισορροπίες των έργων του ΕΤΣΕ, την έλλειψη διασυνοριακών έργων και το έλλειμμα βιώσιμων επενδύσεων σε υποδομές στους τομείς των ευρυζωνικών δικτύων, της ενεργειακής απόδοσης και των μεταφορών. Τονίζει, επιπλέον, ότι αποτελεί απόλυτη προϋπόθεση μια αναθεώρηση του ΠΔΠ που να περιλαμβάνει αύξηση των κονδυλίων του προϋπολογισμού έτσι ώστε να διαμορφωθεί η οικονομική βάση ενός ενισχυμένου ΕΤΣΕ (EFSI 2.0).

⁽¹⁾ CDR275-2013_00_00_TRA_AC (σημεία 23-24).

⁽²⁾ Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί καθορισμού κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας, τα οποία καλύπτονται από το κοινό στρατηγικό πλαίσιο, περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και το Ταμείο Συνοχής και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006 — {SEC(2011) 1141 final} {SEC(2011) 1142 final}.

8. φρονεί ότι είναι σκόπιμο να εξεταστεί κατά πόσον θα μπορούσαν να αυξηθούν οι επενδύσεις με την τροποποίηση της ρήτρας επενδύσεων, η οποία επιτρέπει στα κράτη μέλη, υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις, να παρεκκλίνουν από τον μεσοπρόθεσμο στόχο τους ή από την πορεία της δημοσιονομικής προσαρμογής που συμφωνήθηκε στο πλαίσιο του συμφώνου σταθερότητας και ανάπτυξης (ΣΣΑ). Ως επενδύσεις θεωρούνται, μεταξύ άλλων, τα ποσά που δαπανώνται από τα κράτη μέλη για έργα που συγχρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση στο πλαίσιο της διαρθρωτικής πολιτικής και της πολιτικής για τη συνοχή (συμπεριλαμβανομένης της πρωτοβουλίας για την απασχόληση των νέων), και του Ευρωπαϊκού Ταμείου Στρατηγικών Επενδύσεων (ΕΤΣΕ).
9. επικροτεί τις προσπάθειες να ενθαρρυνθούν περισσότερες ιδιωτικές επενδύσεις και να συνδυαστούν με δημόσιες επενδύσεις προκειμένου να δημιουργηθούν θέσεις εργασίας και ανάπτυξη στις περιφερειακές και τοπικές κοινότητες της Ευρώπης·
10. επισημαίνει το γεγονός ότι το τρέχον ΠΔΠ έχει φτάσει στα όριά του, έχοντας εξαντλήσει τα ανώτατα όρια σε ορισμένους τομείς και έχοντας κάνει χρήση όλων των υφιστάμενων μέσων ευελιξίας·
11. τονίζει την ανάγκη για μια πλήρη ενδιάμεση αναθεώρηση του ΠΔΠ. Μια πραγματική ενδιάμεση αναθεώρηση τόσο των ανώτατων ορίων του ΠΔΠ όσο και των ειδικών διατάξεων του κανονισμού για το ΠΔΠ είναι άκρως απαραίτητη. Επίσης, θα πρέπει να συνεκτιμηθούν τα πορίσματα της αναθεώρησης και να παρασχεθεί στην ΕΕ ένα βιώσιμο δημοσιονομικό πλαίσιο για την αντιμετώπιση των πολιτικών προτεραιοτήτων και προκλήσεων·
12. επισημαίνει ότι, σε περίπτωση ορισμού νέων προτεραιοτήτων, τα θεσμικά όργανα θα πρέπει να αναλάβουν την ευθύνη για την εξασφάλιση της χρηματοδότησης των νέων καθηκόντων, είτε επισημαίνοντας σαφώς τους τομείς πολιτικής που δεν θα περιλαμβάνονται πλέον στις προτεραιότητες της Ένωσης, είτε συμφωνώντας σε αύξηση των ανώτατων ορίων του ΠΔΠ·
13. υπενθυμίζει στα θεσμικά όργανα ότι οι περιορισμένοι πόροι δεν θα πρέπει να οδηγήσουν σε μείωση των κοινών προτεραιοτήτων της ΕΕ·
14. καλεί τα θεσμικά όργανα να ολοκληρώσουν την αναθεώρηση του ΠΔΠ το συντομότερο δυνατόν, έτσι ώστε να υπάρξει επαρκές περιθώριο για την προετοιμασία των προτάσεων της Επιτροπής για το ΠΔΠ της περιόδου μετά το 2020, το οποίο αναμένεται να υποβληθεί από την 1η Ιανουαρίου 2018·

Αναθεώρηση ΠΔΠ: συγκεκριμένες συστάσεις

15. προειδοποιεί εκ των προτέρων, παρά την κατανόηση για επείγουσες ανάγκες, ότι η χρήση ορισμένων χρηματοδοτικών μηχανισμών και ταμείων αρωγής δεν μπορεί να αποτελέσει πρόσχημα για τη διατήρηση ενωσιακών πρωτοβουλιών (εν μέρει) εκτός του προϋπολογισμού της ΕΕ (με αποτέλεσμα να διαφεύγουν του δημοκρατικού ελέγχου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου) και να τίθενται υπό τη διαχείριση των κρατών μελών·

Πολιτικές προτεραιότητες και προκλήσεις για το δεύτερο ήμισυ του ΠΔΠ

16. τονίζει ότι, κατά το δεύτερο ήμισυ του ΠΔΠ, πρέπει να δοθεί προσοχή στις ακόλουθες πολιτικές προτεραιότητες και προκλήσεις, που έχουν άμεσο ή έμμεσο αντίκτυπο στην ευημερία των ευρωπαίων πολιτών:

- προώθηση της απασχόλησης, της μεγέθυνσης και της ανταγωνιστικότητας: το ΕΤΣΕ συστάθηκε χωρίς να αναθεωρηθούν τα ανώτατα όρια του ΠΔΠ, μέσω της ανακατανομής των υφιστάμενων κονδυλίων των προγραμμάτων (μείωση των κονδυλίων του προγράμματος «Ορίζοντας 2020» κατά 2,2 δισεκατ. ευρώ και περικοπή κατά 2,8 δισεκατ. ευρώ στον χρηματοδοτικό μηχανισμό «Συνδέοντας την Ευρώπη»)· η αναθεώρηση του ΠΔΠ πρέπει να αντισταθμίσει αυτές τις περικοπές στα προγράμματα που σχετίζονται με το ΕΤΣΕ·
- αύξηση των συνεργειών μεταξύ των προγραμμάτων της ΕΕ, με σκοπό την προώθηση των δημοσίων και των ιδιωτικών επενδύσεων στις περιφέρειες και στους δήμους, ιδίως όσον αφορά τον στόχο εδαφικής συνοχής της ΕΕ. Επαναλαμβάνει την έκκλησή της για μια ολιστική εδαφική θεώρηση των αστικών και των αγροτικών περιοχών ως συμπληρωματικών λειτουργικών χώρων·
- αντιμετώπιση της ανεργίας, και ιδίως της ανεργίας των νέων· η «πρωτοβουλία για την απασχόληση των νέων» (ΠΑΝ) πρέπει να συνεχιστεί τουλάχιστον έως το 2020, με ιδιαίτερη έμφαση στην ένταξη των νέων στην αγορά εργασίας·
- ένταξη των μακροχρόνια ανέργων στην αγορά εργασίας·
- αντιμετώπιση των αιτίων αποσταθεροποίησης και των εξωτερικών κρίσεων·

- επίλυση της μεταναστευτικής και προσφυγικής κρίσης· οι διαθέσιμοι πόροι στον τομέα 3 του τρέχοντος ΠΔΠ δεν επαρκούν για την επίλυση αυτού του προβλήματος κατά τα προσεχή έτη. Τα σχετικά ανώτατα όρια του ΠΔΠ θα πρέπει να αναθεωρηθούν προς τα άνω, έτσι ώστε να είναι δυνατή η εξασφάλιση της υποδοχής και της ένταξης των προσφύγων, τη διεκπεραίωση των οποίων έχουν, κατ' ουσία, αναλάβει οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές· το νέο ΠΔΠ παρέχει ευκαιρία ενίσχυσης των πόρων που διατίθενται για την υλοποίηση των προτεραιοτήτων του ευρωπαϊκού προγράμματος δράσης για τη μετανάστευση·
- διαφύλαξη της εσωτερικής ασφάλειας και καταπολέμηση της τρομοκρατίας· θα μπορούσε επομένως να επιδιωχθεί αύξηση των ανώτατων ορίων του ΠΔΠ για τον τομέα 3·
- προώθηση της κοινωνικής προστασίας, σε συνδυασμό με την εφαρμογή της κοινωνικής διάστασης της ΟΝΕ. Η κοινωνική προστασία αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για τη διασφάλιση της κοινωνικής ειρήνης και για την οικονομική ανάπτυξη στις επιμέρους χώρες·
- αντιμετώπιση της δημογραφικής πρόκλησης, κυρίως μέσω καλύτερου εντοπισμού των δαπανών που συνδέονται με τη δημογραφία, συγκεκριμένα στα ΕΔΕΤ και το ΕΤΣΕ.
- αντιμετώπιση των διαφόρων κρίσεων που έχουν βιώσει οι ευρωπαίοι γεωργοί από την έναρξη του τρέχοντος ΠΔΠ·

Αντιστάθμιση των δημοσιονομικών περικοπών που συνδέονται με το ΕΤΣΕ

17. σημειώνει ότι το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020» και η διευκόλυνση «Συνδέοντας την Ευρώπη» (ΔΣΕ) αποτελούν ένδειξη δυσλειτουργίας του προϋπολογισμού: υπάρχει ένα τεράστιο χάσμα μεταξύ των στόχων και των κονδυλίων που διατίθενται για το σύνολο της προγραμματικής περιόδου 2014-2020, παρά τις περικοπές του προϋπολογισμού υπέρ του νεοουσταθέντος Ευρωπαϊκού Ταμείου Στρατηγικών Επενδύσεων (ΕΤΣΕ)·

18. επισημαίνει, εξάλλου, ότι τα έργα που χρηματοδοτούνται από το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020» και η διευκόλυνση «Συνδέοντας την Ευρώπη» κατέχουν σημαντική ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία·

19. θεωρεί ότι είναι πολύ νωρίς για να αξιολογηθεί κατά πόσον η δημιουργία του ΕΤΣΕ έχει οδηγήσει σε πιθανή απώλεια συνολικής χρηματοδότησης για τα ευρωπαϊκά έργα έρευνας και υποδομών·

20. επαναλαμβάνει την ανάγκη ενίσχυσης του προγράμματος «Ορίζοντας 2020» και της διευκόλυνσης «Συνδέοντας την Ευρώπη» στο πλαίσιο της ετήσιας διαδικασίας του προϋπολογισμού, προκειμένου να αντισταθμιστούν, όσο το δυνατόν περισσότερο, οι περικοπές που συμφωνήθηκαν στις διαπραγματεύσεις του ΕΤΣΕ, ώστε να καταστεί δυνατή η τήρηση των στόχων που ορίστηκαν μόλις προ διετίας·

Πρωτοβουλία για την απασχόληση των νέων

21. εκφράζει την ικανοποίησή της για τα μέτρα που έλαβαν η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και η αρμόδια για τον προϋπολογισμό αρχή σχετικά με την προχρηματοδότηση του συνολικού κονδυλίου της πρωτοβουλίας για την απασχόληση των νέων (ΠΑΝ) ήδη από το 2014 και το 2015, δεδομένου ότι τούτο καθιστά σαφή την καίρια σημασία της όλης πρωτοβουλίας για τους νέους στις πλέον θιγόμενες περιοχές·

22. ζητεί τη συνέχιση της ΠΑΝ, αφού αξιολογηθούν πλήρως οι επιδόσεις της και εφαρμοστούν οι συνεπόμενες προσαρμογές προκειμένου να ξεπεραστούν τα υφιστάμενα εμπόδια εφαρμογής, συμπεριλαμβανομένης και της πρόβλεψης νέων πιστώσεων ανάληψης υποχρεώσεων από το 2017·

23. καλεί τα θεσμικά όργανα να τηρήσουν τις δεσμεύσεις που ανέλαβαν κατά τις διαπραγματεύσεις για τον προϋπολογισμό της ΕΕ για το 2016 και ζητεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να αντλήσει διδάγματα από τα αποτελέσματα της αξιολόγησης της ΠΑΝ και, κατά περίπτωση, να υποβάλει προτάσεις σχετικά με τη συνέχιση της πρωτοβουλίας μέχρι το 2020·

24. καλεί την Επιτροπή, ως συνέχεια της πρωτοβουλίας για την απασχόληση των νέων και στο πλαίσιο της αναθεώρησης του ΠΔΠ, να αναλάβει μια έκτακτη πρωτοβουλία για την ενθάρρυνση της ένταξης των μακροχρόνια ανέργων στην αγορά εργασίας·

Ευελιξία

25. τάσσεται υπέρ της ευελιξίας στο πλαίσιο του ΠΔΠ και των ετήσιων προϋπολογισμών, προκειμένου να υπάρξει ανταπόκριση σε απρόβλεπτα γεγονότα ή σε νέες προκλήσεις, αλλά προειδοποιεί κατά των υπερβολικών προσδοκιών στο ζήτημα αυτό. Η μεγαλύτερη ευελιξία δεν λύνει το ζήτημα των ανεπαρκών οικονομικών πόρων που απαιτούνται για την επίτευξη των ευρωπαϊκών στόχων·

26. καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να αξιολογήσει όλες τις διατάξεις ευελιξίας του κανονισμού ΠΔΠ με σκοπό την άρση ενδεχόμενων περιορισμών που εμποδίζουν την πλήρη αξιοποίηση και τη βελτίωση των επιδόσεων τους·

27. υπενθυμίζει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και στην αρμόδια για τον προϋπολογισμό αρχή ότι υφίστανται αρκετές επιλογές (που διαφέρουν ως προς την πολυπλοκότητα και την εφικτότητα) και ότι, συνεπώς, χρειάζεται ορθή εξέταση τους χωρίς προκαταλήψεις ή υποψίες·

28. επισημαίνει ότι, κατά την εκτίμηση των επιλογών για μεγαλύτερη ευελιξία και προβλεψιμότητα, θα πρέπει να ισχύει η αρχή της καλής πίστης και της σταθερότητας των βασικών συνθηκών για τα κράτη μέλη και τους οικονομικούς φορείς, ενώ θα πρέπει να συνεκτιμούνται και οι ανακατανομές που πραγματοποιήθηκαν προηγουμένως από μεμονωμένες κατηγορίες·

29. θεωρεί ότι οι προαναφερθείσες επιλογές μπορούν να περιλαμβάνουν:

- μεγαλύτερη ελαστικότητα κατά την ανακατανομή των πόρων, αρχικά μεταξύ μέσων και μεταξύ τομέων·
- απλούστευση της χρήσης του μέσου ευελιξίας κατά την έννοια της παραγράφου 12 της διοργανικής συμφωνίας της 2ας Δεκεμβρίου 2013, διότι η χρήση του εμποδίζεται από τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων·
- μια απλοποιημένη διαδικασία για την προσαρμογή και την αύξηση του ανώτατου ορίου δαπανών, για την αντιμετώπιση απρόβλεπτων περιστάσεων ή την τροποποίηση των πολιτικών προτεραιοτήτων·
- αναθεώρηση προς τα άνω των ανώτατων ορίων του ΠΔΠ, τόσο για τις πιστώσεις πληρωμών όσο και τις πιστώσεις ανάληψης υποχρεώσεων, έτσι ώστε να αντικατοπτρίζουν τις πολιτικές και δημοσιονομικές προτεραιότητες της ΕΕ·
- αύξηση του περιθωρίου για απρόβλεπτες ανάγκες, ως ύστατη λύση, από το σημερινό 0,03 % του ΑΕΕ σε υψηλότερο ποσοστό·

30. επισημαίνει στο Συμβούλιο ότι οι πιστώσεις πληρωμών των ειδικών μέσων (Μέσο Ευελιξίας, Ταμείο Αλληλεγγύης της ΕΕ, Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση και αποθεματικό έκτακτης βοήθειας) πρέπει να υπολογίζονται πάνω από τα ανώτατα όρια του ΠΔΠ, όπως ισχύει για τις πιστώσεις ανάληψης υποχρεώσεων·

31. καθώς τα κονδύλια για την πολιτική συνοχής δεν επαρκούν για την αντιμετώπιση των τρεχουσών κρίσεων με επαρκή ευελιξία, λόγω α) του μακροπρόθεσμου προγραμματισμού τους, β) της εστίασής τους σε διαρθρωτικές επενδύσεις και γ) της θεματικής συγκέντρωσης, καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να διατυπώσει προτάσεις για την επίλυση αυτού του προβλήματος εκτός του προϋπολογισμού της πολιτικής για τη συνοχή·

32. μολονότι τα εθνικά κονδύλια που έχουν ήδη διατεθεί (συμπεριλαμβανομένων αυτών στο πλαίσιο της πολιτικής για τη συνοχή) δεν θα μειωθούν με την ενδιάμεση αναθεώρηση, καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να υποβάλει, στο πλαίσιο της πρότασής της, έναν ακριβή αλγόριθμο για τον τρόπο με τον οποίο θα προσαρμοστούν τα κονδύλια της πολιτικής συνοχής φέτος σύμφωνα με το άρθρο 7 του κανονισμού για το ΠΔΠ και πώς αυτό επηρεάζει τους μηχανισμούς ευελιξίας⁽³⁾·

Υστέρηση πληρωμών

33. εκφράζει το φόβο ότι το ΠΔΠ, για την περίοδο 2014-2020, ενδέχεται να οδηγήσει σε περαιτέρω έλλειμμα του προϋπολογισμού της ΕΕ⁽⁴⁾· λόγω της έλλειψης πιστώσεων πληρωμών, η Επιτροπή δεν θα είναι σε θέση να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις της. Η τάση αυτή είναι ιδιαίτερα ανησυχητική⁽⁵⁾·

34. υπογραμμίζει το γεγονός ότι η υστέρηση πληρωμών έχει αρνητικές επιπτώσεις στις περιφέρειες και στους διάφορους ενδιαφερόμενους φορείς που είναι δικαιούχοι του προϋπολογισμού της ΕΕ, επιπτώσεις όπως ο κίνδυνος απώλειας επενδύσεων, η μείωση των δραστηριοτήτων, η παραίτηση από έργα, τα βραχυπρόθεσμα δάνεια και οι καθυστερήσεις στην εφαρμογή των επιχειρησιακών προγραμμάτων· τούτο μειώνει επίσης το ενδιαφέρον των δυνητικών δικαιούχων λόγω της χαμηλής χρηματοδοτικής τους βιωσιμότητας·

35. προειδοποιεί για την τρέχουσα υστέρηση πληρωμών και τις υπερβολικά αισιόδοξες προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με τη μείωση της υστέρησης στο τέλος του 2016·

⁽³⁾ Σύμφωνα με το άρθρο 90 παράγραφος 5 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, η Επιτροπή επανεξετάζει την επιλεξιμότητα των κρατών μελών για στήριξη από το Ταμείο Συνοχής βάσει των στοιχείων της Ένωσης για το ΑΕΕ της περιόδου 2012-2014 για την ΕΕ-27 και, στη συνέχεια, υπολογίζει εκ νέου τα εθνικά κονδύλια, με το συνολικό καθαρό αποτέλεσμα αυτών των προσαρμογών να μην υπερβαίνει τα 4 δισεκατ. ευρώ (όπως ορίζεται στον κανονισμό για το ΠΔΠ).

⁽⁴⁾ Το τρέχον ΠΔΠ ξεκίνησε με «οφειλή» από το προηγούμενο πλαίσιο ύψους 23,4 δισεκατ. ευρώ και, στο τέλος του 2014, οι συσσωρευμένες ανεξόφλητες πληρωμές ανέρχονταν στο ανήκουστο ποσό των 24,7 δισεκατ. ευρώ για τα προγράμματα συνοχής της περιόδου 2007-2013.

⁽⁵⁾ CDR275-2013_00_00_TRA_AC.

36. επισημαίνει ότι ένα από τα στοιχεία που συμβάλλουν στη μείωση είναι το ποσοστό απορρόφησης των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής κατά την περίοδο προγραμματισμού 2007-2013. Το ποσοστό απορρόφησης μέχρι σήμερα είναι περίπου 88,9 % (δεν περιλαμβάνονται οι τελικές αιτήσεις πληρωμών) και σίγουρα δεν θα φτάσει στο 100 % μετά την πραγματική εκταμίευση του συνολικού ποσού για την εξόφληση όλων των τελικών αιτήσεων πληρωμών. Επομένως, σημαντικό μέρος των προγραμμάτων της πολιτικής για τη συνοχή θα αποδεσμευτεί, γεγονός που θα έχει αρνητικές επιπτώσεις στην οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή της ΕΕ.

37. εκφράζει τον φόβο ότι ορισμένες πτυχές ενδέχεται να συμβάλουν σε μια νέα συσσώρευση καθυστερούμενων πληρωμών κατά το δεύτερο ήμισυ του ΠΔΠ, θέτοντας σε κίνδυνο ή καθυστερώντας πληρωμές προς όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη. Σε αυτές περιλαμβάνονται: το ισχύον ανώτατο όριο πληρωμών θα μειωθεί περαιτέρω από το 2018 λόγω της αντιστάθμισης από την κινητοποίηση του περιθωρίου για απρόβλεπτες ανάγκες το 2014· μέρος των πιστώσεων πληρωμών του 2014 και 2015 χρησιμοποιούνται για την εξόφληση των καθυστερούμενων πληρωμών από το παρελθόν· η προχρηματοδότηση ύψους 2 δισεκατ. ευρώ σε πληρωμές από τα ΕΔΕΤ στην Ελλάδα το 2015 και το 2016 χωρίς αύξηση στις πιστώσεις πληρωμών και χωρίς αύξηση των πληρωμών προβλέπεται στο πλαίσιο των πρόσθετων αναλήψεων υποχρεώσεων για τη μετανάστευση·

38. εκφράζει την ανησυχία της για την καθυστερημένη έγκριση των επιχειρησιακών προγραμμάτων των ΕΔΕΤ και για τον κίνδυνο νέας συσσώρευσης ανεξόφλητων λογαριασμών κατά το δεύτερο εξάμηνο του ΠΔΠ, και ιδίως στα τέλη του εξαμήνου· καλεί, ως εκ τούτου, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να παρουσιάσει ένα χρονοδιάγραμμα πληρωμών για την πολιτική συνοχής έως τη λήξη της περιόδου προγραμματισμού 2014-2020, ούτως ώστε να εξασφαλιστούν επαρκή κονδύλια για την εκτέλεση των πληρωμών προς τα κράτη μέλη·

39. ζητεί να καταργηθεί η επιστροφή του πλεονάματος στους εθνικούς προϋπολογισμούς των κρατών μελών και η αφαίρεσή του από το επόμενο έτος της συνεισφοράς των κρατών μελών στον προϋπολογισμό της ΕΕ·

Προϋπολογισμός με έμφαση στα αποτελέσματα και στην οικονομική διακυβέρνηση

40. επισημαίνει ότι, κατά τις διαπραγματεύσεις για το ισχύον ΠΔΠ, τα θεσμικά όργανα δεν έλαβαν δεόντως υπόψη τις πιθανές συνέπειες απρόβλεπτων κρίσεων και ότι θα έπρεπε να προβλέπεται μεγαλύτερη ευελιξία στο ΠΔΠ. Μία από τις απαντήσεις σε αυτό το ζήτημα, σε συνδυασμό με τη μεγαλύτερη ευελιξία, μπορεί να αποτελέσει η κατάρτιση του προϋπολογισμού με βάση τις επιδόσεις·

41. εκφράζει την ικανοποίησή της για την πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής όσον αφορά την «εστίαση του προϋπολογισμού της ΕΕ στα αποτελέσματα» (BFOR), η οποία επικεντρώνεται στην εκτέλεση του προϋπολογισμού, στους τομείς δαπανών, στην αξιολόγηση των δαπανών και στην κοινοποίηση των αποτελεσμάτων, προκειμένου να προβλεφθούν κριτήρια primoδότησης για τα κράτη μέλη και τις πλέον επιτυχημένες περιφέρειες στη διαχείριση των πόρων·

42. ζητεί να βελτιωθεί η χρηματοοικονομική πληροφόρηση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Τούτο σημαίνει ειδικότερα την υποβολή επικαιροποιημένων στοιχείων ανά τακτά χρονικά διαστήματα και με τυποποιημένο τρόπο για τα κρίσιμα στοιχεία για όλα τα μέσα/τους τομείς του ΠΔΠ·

43. ισχυρίζεται ότι οι δαπάνες της ΕΕ πρέπει να συνδέονται στενότερα με τις προκλήσεις της οικονομικής πολιτικής των κρατών μελών και με τον συντονισμό της οικονομικής πολιτικής της ΕΕ· ζητεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να συνδέσει πιο αποτελεσματικά τους ενωσιακούς πόρους με τον συντονισμό της οικονομικής πολιτικής στην ΕΕ, προκειμένου να ευθυγραμμίζονται καλύτερα οι επενδύσεις με τις απαιτήσεις της οικονομικής και δημοσιονομικής πολιτικής και της πολιτικής για την απασχόληση. Η προσέγγιση αυτή πρέπει να αναλυθεί δεόντως, εκ των προτέρων και σε σχέση με τα επιτεύγματα της πολιτικής για τη συνοχή, προκειμένου να μην υποφέρουν οι περιφέρειες και οι πολίτες τους από τις μακροοικονομικές πολιτικές των κρατών μελών και να μην υφίστανται τις συνέπειες των δράσεων σε εθνικό επίπεδο·

Ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία

44. επισημαίνει ότι η έννοια της ευρωπαϊκής προστιθέμενης αξίας πρέπει να εξεταστεί δεόντως, λαμβανομένων υπόψη των συγκεκριμένων αναγκών και των συμφερόντων των ευρωπαϊκών περιφερειών και τοπικών αρχών·

45. προτείνει να αναπτυχθούν κοινά πρότυπα αξιολόγησης τα οποία να χρησιμοποιηθούν για τη μέτρηση της ευρωπαϊκής προστιθέμενης αξίας των δραστηριοτήτων που συγχρηματοδοτούνται από τον προϋπολογισμό της ΕΕ, με βάση τα αποτελέσματα. Η επικουρικότητα θα πρέπει να αποτελεί σαφές κριτήριο αξιολόγησης της εν λόγω προστιθέμενης αξίας, καθώς ορισμένες επενδύσεις της ΕΕ, λόγω του μεγέθους τους, επιτυγχάνουν περισσότερο τους στόχους τους μέσω προγραμμάτων που καλύπτουν το σύνολο της ΕΕ, ενώ άλλες θα παρήγαγαν καλύτερα αποτελέσματα εάν η διαχείρισή τους εξασφαλιζόταν στο τοπικό ή στο περιφερειακό επίπεδο. Τα εν λόγω πρότυπα, εκτός από τη σύγκριση της προσθετικότητας των διαφόρων ευρωπαϊκών προγραμμάτων, θα μπορούσαν να χρησιμεύσουν ως βάση ή ως αιτιολόγηση για μελλοντικές παρεμβάσεις, κατανομή χρηματοδοτικών πόρων μεταξύ προγραμμάτων και καλύτερα στοχευμένες πολιτικές·

46. σημειώνει ότι οι διαπραγματεύσεις για το επόμενο ΠΔΠ θα δώσουν την ευκαιρία για επανεμφάνιση της μόνιμης διαμάχης μεταξύ των κρατών μελών και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με την άμεση ή την επιμερισμένη διαχείριση των προγραμμάτων. Αν και τα κράτη μέλη τάσσονται κυρίως υπέρ της προκαταρκτικής κατανομής κονδυλίων σε εθνικό επίπεδο, ως απλούστερη λύση, οι τοπικές και περιφερειακές ανάγκες και εξουσίες θα πρέπει να γίνονται σεβαστές σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας. Εξάλλου, μόνον η αυστηρή εφαρμογή της αρχής της προσθετικότητας θα οδηγήσει στην επίτευξη ευρωπαϊκής προστιθέμενης αξίας· συμπεραίνει ότι τα προγράμματα επιμερισμένης διαχείρισης αποτελούν αποδεδειγμένα την ορθή προσέγγιση για τον συνδυασμό των διαφόρων απαιτήσεων·

47. προτείνει το ύψος των εθνικών ποσοστών συγχρηματοδότησης να μην βασίζεται μόνο στις χρηματοδοτικές δυνατότητες των κρατών μελών, αλλά και στο επίπεδο οικονομικής ανάπτυξης της εκάστοτε περιφέρειας και στη συμβολή των δαπανών της ΕΕ στην επίτευξη των πρωταρχικών στόχων της Ένωσης ή στην ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία τους: υψηλότερα ποσοστά συγχρηματοδότησης από την ΕΕ για τις ευρωπαϊκές προτεραιότητες και χαμηλότερα ποσοστά συγχρηματοδότησης από την ΕΕ για κυρίως εθνικές προτεραιότητες·

48. ζητεί την αξιοποίηση των μακροπεριφερειακών στρατηγικών και της ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας, ως κοινού εργαλείου εργασίας μεταξύ λειτουργικών περιοχών, πέραν των διοικητικών ορίων, και κάλυψης των πρακτικών αναγκών των πολιτών και των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων.

Το ΠΔΠ μετά το 2020

Διάρκεια του επόμενου ΠΔΠ

49. επισημαίνει ότι, σύμφωνα με τις γνωμοδοτήσεις της ΕτΠ με θέμα το ΠΔΠ για την περίοδο 2014-2020 (υιοθέτηση του 2011 ⁽⁶⁾ και 2012 ⁽⁷⁾) και με θέμα τον προϋπολογισμό της ΕΕ για το 2014 ⁽⁸⁾, υπάρχει σαφής προτίμηση για μια μακρά δεκαετή δημοσιονομική περίοδο, με υποχρεωτική ουσιαστική ενδιάμεση επανεξέταση μετά τα πέντε πρώτα έτη·

50. θεωρεί ότι η επιλογή αυτή ταιριάζει καλύτερα με τον πολυετή προγραμματισμό, δεδομένου ότι, αφενός, παρέχει μεγαλύτερη σταθερότητα και προβλεψιμότητα —κυρίως στην περίπτωση προγραμμάτων υπό κοινή διαχείριση στους τομείς της πολιτικής για τη συνοχή και για την αγροτική ανάπτυξη— και, αφετέρου, προσφέρει επαρκή ευελιξία όσον αφορά την ενδιάμεση αναθεώρηση·

51. επισημαίνει ότι η προτιμώμενη διάρκεια 5 + 5 ετών του ΠΔΠ ταιριάζει θαυμάσια με τις θητείες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών, επιτυγχάνοντας έτσι ενισχυμένη δημοκρατική νομιμότητα και λογοδοσία για το επόμενο ΠΔΠ·

Ίδιοι πόροι

52. θεωρεί ότι η μεταρρύθμιση των ιδίων πόρων είναι θεμελιώδης για μια δημοκρατική και υπεύθυνη διαχείριση των κονδυλίων της ΕΕ και εκφράζει τη λύπη της για το γεγονός ότι δεν έχει επιτευχθεί σημαντική πρόοδος στον τομέα αυτό·

53. ζητεί τη θέσπιση νέων ιδίων πόρων στο επόμενο ΠΔΠ, έτσι ώστε να καταστούν σε μεγάλο μέρος περιττές οι συνεισφορές των κρατών μελών βάσει του ΑΕΕ στον προϋπολογισμό της ΕΕ. Το ζήτημα αυτό πρέπει να εξεταστεί στο πλαίσιο της αναθεώρησης του ΠΔΠ, προκειμένου να ανοίξει ο δρόμος για πολιτική στήριξη των πρωτοβουλιών για νέους ιδίους πόρους εγκαίρως, ώστε να μπορούν να εφαρμοστούν στο επόμενο ΠΔΠ·

54. υπογραμμίζει τη σημασία της ομάδας υψηλού επιπέδου για τους ιδίους πόρους και ζητεί τη συμμετοχή εθνικών κοινοβουλίων και των τοπικών και περιφερειακών αρχών στις προσεχείς συζητήσεις σχετικά με νέους ιδίους πόρους της ΕΕ·

Ενότητα του προϋπολογισμού

55. ζητεί τα ειδικά μέσα (Μέσο Ευελιξίας, Ταμείο Αλληλεγγύης της ΕΕ, Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση και αποθεματικό έκτακτης βοήθειας) να ενταχθούν στο ΠΔΠ, προκειμένου να διασφαλιστεί η δημοκρατική νομιμοποίηση και η λογοδοσία για τον προϋπολογισμό της ΕΕ·

56. επισημαίνει ότι η ΕΕ πρέπει να επικεντρωθεί στις πραγματικές ανάγκες και όχι στο ανώτατο όριο του 1 % του ΑΕΕ, το οποίο είναι ένας από τους κύριους λόγους για τους οποίους τα κράτη μέλη δημιουργούν δορυφορικά μέσα εκτός του προϋπολογισμού της ΕΕ και πέρα από τον δημοκρατικό έλεγχο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, προκειμένου να αντιμετωπίσουν προκλήσεις που δεν είναι δυνατό να διευθετηθούν μέσω ενός υποχρηματοδοτούμενου προϋπολογισμού·

⁽⁶⁾ CdR 283/2011 fin.

⁽⁷⁾ CDR1777-2012_00_00_TRA_AC.

⁽⁸⁾ Βλέπε υποσημείωση 5.

Χρηματοδοτικά μέσα

57. Ζητεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, πριν υποβάλει την πρότασή της για το επόμενο ΠΔΠ, να προβεί σε διεξοδική ανάλυση της αξιοποίησης των χρηματοδοτικών μέσων στο σημερινό ΠΔΠ. Αν και ο μοναδικός ρόλος τους στην προσέλκυση ιδιωτικών επενδύσεων και στη δημιουργία ανάπτυξης και θέσεων εργασίας δεν μπορεί να αμφισβητηθεί, υπάρχουν πολλοί τομείς στους οποίους η χρήση τους δεν είναι επαρκώς αποτελεσματική εξαιτίας της καθαρής έλλειψης ευκαιριών στην αγορά·

58. υπογραμμίζει την ανάγκη επίτευξης της σωστής ισορροπίας μεταξύ των παραδοσιακών επιχορηγήσεων και των καινοτόμων χρηματοδοτικών μέσων. Αυτό σημαίνει μεγαλύτερη χρήση των χρηματοδοτικών μέσων που αποδεικνύονται χρήσιμα στην πράξη και, σε αντίθετη περίπτωση, υποβολή προτάσεων για εναλλακτικές λύσεις. Σε γενικές γραμμές, η χρήση των χρηματοδοτικών μέσων θα πρέπει να εξακολουθήσει να είναι προαιρετική για τα κράτη μέλη, ιδίως στην περίπτωση των προγραμμάτων της πολιτικής για τη συνοχή. Ο κατάλληλος συνδυασμός επιχορηγήσεων με χαμηλότερα ποσοστά συγχρηματοδότησης από την ΕΕ για κυρίως εθνικές προτεραιότητες και με υψηλότερα ποσοστά συγχρηματοδότησης από την ΕΕ για ευρωπαϊκές και περιφερειακές προτεραιότητες, η ενισχυμένη χρήση των αποτελεσματικών χρηματοδοτικών μέσων και η έμφαση στην ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία φαίνεται να αποτελούν από κοινού τη λύση για έναν αποτελεσματικό προϋπολογισμό της ΕΕ που να παράγει καλύτερα αποτελέσματα με λιγότερους πόρους·

Απλούστευση των διαδικασιών

59. συμπεραίνει ότι η καίρια πρόκληση για την ΕΕ σήμερα δεν είναι η έλλειψη ιδεών ή λύσεων, αλλά η βραδύτητα και η ακαμψία της διαδικασίας λήψης αποφάσεων. Η απλούστευση των διαδικασιών και η μεγαλύτερη ευελιξία θα πρέπει, συνεπώς, να αποτελέσει την πρώτη πτυχή που πρέπει να εξεταστεί όταν αρχίσουν οι διαπραγματεύσεις για το επόμενο ΠΔΠ·

60. χαιρετίζει τη δημόσια διαβούλευση σχετικά με την αναθεώρηση του δημοσιονομικού κανονισμού που εφαρμόζεται στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης και είναι πρόθυμη να συνεργαστεί στη διατύπωση προτάσεων για την απλούστευση των διαδικασιών με βάση τα προβλήματα που έχουν εντοπιστεί σχετικά·

Ειδικές παρατηρήσεις

61. τονίζει την ανάγκη πρόσθετων τρόπων μέτρησης που συμπληρώνουν το ΑΕγχΠ ως δείκτη για την κατάρτιση της νέας γενιάς των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων κατά την επόμενη πολυετή δημοσιονομική περίοδο, όπως επισημαίνεται στην πρόσφατη γνωμοδότηση της ΕτΠ με θέμα: «Το ΑΕγχΠ και άλλοι δείκτες εδαφικής ανάπτυξης»·

62. θεωρεί ότι, στο επόμενο ΠΔΠ, πρέπει να δοθεί μεγαλύτερη προσοχή στην αγροτική και στην τοπική ανάπτυξη, ιδίως με τη θέσπιση ειδικών μέτρων για τις αραιοκατοικημένες περιοχές, διότι οι επενδύσεις σε τοπικά και αγροτικά προγράμματα διαφυλάσσουν τον οικονομικό και τον κοινωνικό ιστό και δημιουργούν αποδεδειγμένο πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα, καθώς οι αντίστοιχες περιφέρειες αναλαμβάνουν θεμελιώδη ρόλο στη διαχείρισή τους· ενώ υπάρχουν στοιχεία από τα οποία προκύπτει ότι η απόδοση των επενδύσεων ενδέχεται να είναι υψηλότερη στην περιφέρεια από ό, τι στις κεντρικές περιοχές, υπενθυμίζει ότι τα οικονομικά κριτήρια απόδοσης από μόνα τους δεν επαρκούν για να λαμβάνονται αποφάσεις σχετικά με την κατανομή της χρηματοδότησης και ότι τα πολιτικά και κοινωνικά κριτήρια είναι απαραίτητα. Επίσης, τα προγράμματα ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας πρέπει να αξιοποιούνται περισσότερο και να ενσωματώνονται καλύτερα σε όλες τις πολιτικές για τη συνοχή, δεδομένης της προστιθέμενης αξίας τους για την οικοδόμηση της κοινής ευρωπαϊκής ταυτότητας·

63. εφιστά την προσοχή στη σημασία των προγραμμάτων LIFE και στην επαρκή χρηματοδότησή τους στο νέο ΠΔΠ. Το πρόγραμμα LIFE αποτελεί σημαντικό μέσο που συμβάλλει στη χρηματοδότηση και στην κινητοποίηση των τοπικών και περιφερειακών περιβαλλοντικών και κλιματικών πολιτικών και έργων με ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία. Τα έργα του προγράμματος LIFE έχουν αποδεδειγμένα καίριο καταλυτικό ρόλο στην κινητοποίηση άλλων πόρων της ΕΕ.

64. κρίνει σκόπιμο να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στις επιπτώσεις της δημογραφικής εξέλιξης στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Στο πλαίσιο αυτό, ζητά από την Επιτροπή να αξιοποιήσει το μετά το 2020 ΠΔΠ για την αντιμετώπιση της δημογραφικής πρόκλησης, λαμβάνοντας υπόψη την περιφερειακή και την τοπική δημογραφική κατάσταση και την εξέλιξή της κατά τη διαμόρφωση νέων μέσων και τη λήψη πολιτικών αποφάσεων.

65. υπενθυμίζει, σχετικά, ότι ο προϋπολογισμός της ΕΕ περιλαμβάνει τουλάχιστον 20 ξεχωριστά μέσα της ΕΕ για τη χρηματοδότηση της τοπικής ανάπτυξης. Οι προβλέψεις που αφορούν την ολοκληρωμένη τοπική ανάπτυξη και το κοινό στρατηγικό πλαίσιο των υφιστάμενων κανονισμών για τα ΕΔΕΤ σαφώς δεν επαρκούν για την αποφυγή περιπτώσεων επικάλυψης και την εξασφάλιση ολοκληρωμένης χρηματοδότησης για τα πέντε ΕΔΕΤ. Συνεπώς, θα πρέπει να εξεταστεί κατά πόσον θα ήταν σκόπιμο:

- να θεσπιστεί ένα πιο απλό και πιο ενοποιημένο χρηματοδοτικό μέσο της ΕΕ, το οποίο να εστιάζει ειδικά στην εδαφική και τοπική ανάπτυξη·
- να ενισχυθούν περαιτέρω οι τοπικές κοινότητες, ώστε να αναπτύξουν τις δικές τους τοποκεντρικές προσεγγίσεις·
- να περιοριστούν τα κάθετα επίπεδα διαχείρισης των κεφαλαίων και τα υπάρχοντα οριζόντια «στεγανά» στο επίπεδο της Επιτροπής και στο υπουργικό επίπεδο·
- να στραφεί η ΕΕ προς την έκδοση εκθέσεων επιδόσεων με γνώμονα τα αποτελέσματα και προς ένα ελαφρύτερο ελεγκτικό καθεστώς.

Βρυξέλλες, 15 Ιουνίου 2016.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών
Markku MARKKULA

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Σπατάλη τροφίμων»

(2017/C 017/06)

Εισηγητής: ο κ. Ossi MARTIKAINEN (FI/ALDE),

μέλος του Δημοτικού Συμβουλίου του Lapinlahti

ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Εισαγωγή: Γενική εικόνα και ορισμοί

1. θεωρεί ότι οι απώλειες και η σπατάλη τροφίμων που προκαλούνται κατά τις φάσεις της παραγωγής, μεταποίησης, διανομής και κατανάλωσης των τροφίμων είναι σοβαρό παγκόσμιο πρόβλημα, πράγμα που παρεμποδίζει σημαντικά την επίτευξη των στόχων της οικονομικής, κοινωνικής και περιβαλλοντικής ανάπτυξης. Το πρόβλημα μπορεί να αντιμετωπιστεί μόνο με ευρεία και αποφασιστική συνεργασία μεταξύ διαφόρων επιπέδων διακυβέρνησης και τομέων πολιτικής. Η κοινωνία των πολιτών και οι επιχειρήσεις πρέπει να συμμετέχουν πλήρως στην εφαρμογή των μέτρων·

2. θεωρεί ακατανόητη την υφιστάμενη κατάσταση ⁽¹⁾, όπου

— το ένα τρίτο σχεδόν της παραγωγής που προορίζεται για ανθρώπινη κατανάλωση χάνεται σε διάφορα στάδια της διαδικασίας (ως πρώτες ύλες, ως ημιτελή ή τελικά προϊόντα),

— χάνεται το 28 % των τροφίμων, που παράγονται ετησίως σε παγκόσμιο επίπεδο από αρόσιμες γαίες (1,4 δισεκατ. εκτάρια),

— οι επιπτώσεις στο κλίμα από τη μη αξιοποίηση προϊόντων που παράγονται στα διάφορα στάδια της διαδικασίας είναι 3,6 Gt ισοδύναμου CO₂ (χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι εκπομπές που προκαλούνται από την αλλαγή χρήσης γης),

— τα σπάταλα πρότυπα παραγωγής και κατανάλωσης συνεπάγονται σημαντική απώλεια των υδάτινων πόρων, απειλούν τη βιοποικιλότητα με τη μορφή ξεριζωμένων εκτάσεων και αναποτελεσματικής γεωργίας, φτωχαίνουν το έδαφος και προκαλούν την απώλεια άλλων μη ανανεώσιμων πόρων,

— η απώλεια στην αλυσίδα παραγωγής και η σπατάλη μεγάλου αριθμού τροφίμων μειώνει την αξία της γεωργίας και της παραγωγής τροφίμων, καθώς και στρεβλώνει στην αλυσίδα αξίας τη δίκαιη κατανομή τροφίμων μεταξύ όλων των φορέων της τροφικής αλυσίδας, συμπεριλαμβανομένων και των καταναλωτών: η οικονομική ζημία εκτιμάται σε 1 000 δισεκατ. δολάρια, το περιβαλλοντικό κόστος σε 700 δισεκατ. δολάρια και το κοινωνικό κόστος σε 900 δισεκατ. δολάρια·

3. επιδιώκει, με την παρούσα γνωμοδότηση πρωτοβουλίας να στηρίξει και να παροτρύνει τη διεθνή κοινότητα αλλά και τα Ηνωμένα Έθνη και τις ενώσεις τους στις προσπάθειές τους για τη βελτίωση της κατάστασης, κυρίως με την επίτευξη των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης (ΣΒΑ) 2 και 12 («εξάλειψη της πείνας» και «υπεύθυνη παραγωγή και κατανάλωση»), με στόχο τη μείωση κατά το ήμισυ της σπατάλης τροφίμων έως το 2030 ⁽²⁾·

4. θεωρεί ότι οι πρωτοβουλίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στον τομέα της αποδοτικής χρήσης των πόρων και της κυκλικής οικονομίας παρέχουν μια καλή ευκαιρία για την ανάπτυξη έργων και νομοθεσίας με στόχο τη βελτίωση της βιωσιμότητας της παραγωγής και της κατανάλωσης τροφίμων·

⁽¹⁾ Τα αριθμητικά στοιχεία βασίζονται στην έκθεση μελέτης του Οργανισμού Τροφίμων και Γεωργίας του ΟΗΕ (FAO), με τίτλο Food wastage footprint — Impacts on natural resources (Αποτύπωμα σπατάλης τροφίμων — επιπτώσεις στους φυσικούς πόρους) (2013).

⁽²⁾ Ιδιαίτερα οι επιμέρους στόχοι 12.3 (μείωση στο μισό της σπατάλης τροφίμων κατά κεφαλήν σε παγκόσμιο επίπεδο έως το 2030 σε επίπεδο εμπορίου και καταναλωτών καθώς και μείωση της απώλειας τροφίμων στις αλυσίδες παραγωγής και διανομής) και 12.5 (σημαντική μείωση των αποβλήτων έως το 2030) απαιτούν πολυεπίπεδη διακυβέρνηση και από κοινού κατάρτιση προγραμμάτων και λήψη μέτρων. Ο στόχος βιώσιμης ανάπτυξης 2 (εξάλειψη της πείνας, η επίτευξη επισιτιστικής ασφάλειας, η βελτίωση της διατροφής και η βιώσιμη γεωργία) μπορεί να προωθηθεί από τις τοπικές και περιφερειακές αρχές τόσο στην επικράτεια τους όσο και διεθνώς.

5. καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να αναλάβει δράση για τη δημιουργία ενιαίων ορισμών και ορολογίας στον τομέα αυτό σε ευρωπαϊκό επίπεδο και να συμμετέχει και να επηρεάζει τον διεθνή διάλογο καθώς και να προβάλλει διεθνώς τα συμπεράσματα και τις συστάσεις σχετικά με τις δραστηριότητες της ΕΕ. Τούτο θα διευκολύνει τη σύγκριση και τον εντοπισμό των προβλημάτων, καθώς και τη συνεκτίμηση θεμάτων στην ευρωπαϊκή νομοθεσία και στη συνεργασία της ΕΕ με τους εμπορικούς και αναπτυξιακούς εταίρους της ⁽³⁾. Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι μεταξύ άλλων μια εσωτερική αγορά με μια κοινή γεωργική πολιτική και συνεπώς υπάρχει ανάγκη για μια σειρά κοινών εννοιών, μεθόδων και συγκρίσιμων δεικτών. Αυτό θα μπορούσε να αποτελέσει τη βάση για τη θέσπιση συγκρίσιμων κριτηρίων σε περιφερειακό και διαπεριφερειακό επίπεδο για τη μείωση και την πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων τροφίμων.

Οι πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή των Περιφερειών θεωρεί ότι η πολιτική της ΕΕ και οι κοινές πολιτικές με τα κράτη μέλη της ΕΕ παρέχουν σημαντικές δυνατότητες για την αντιμετώπιση του προβλήματος των αποβλήτων τροφίμων.

6. Η πρόταση για την αναθεώρηση της οδηγίας για τα απόβλητα (οδηγία 2008/98/EK) σηματοδοτεί μια προσπάθεια για την περαιτέρω μείωση της παραγωγής αποβλήτων, συμπεριλαμβανομένης της σπατάλης τροφίμων.

7. Όσον αφορά την κοινή γεωργική πολιτική, θα πρέπει να καταβληθούν περισσότερες προσπάθειες για να εξασφαλιστεί ότι τόσο η αποδοτική χρήση των πόρων παραγωγής τροφίμων όσο και τα μέτρα για την προστασία της φύσης και του περιβάλλοντος υπάγονται στο δικό της πεδίο δραστηριότητας. Οι επιδοτήσεις και οι λιγοστές επενδύσεις στην παραγωγή οδηγούν σε χαμηλές αποδόσεις και σε καλλιέργειες που παραμένουν ανεκμετάλλευτες, με αποτέλεσμα να χάνονται τόσο το τελικό αποτέλεσμα όσο και τα έσοδα από την παραγωγή.

8. Το εμπόριο και η πολιτική για τους καταναλωτές θα πρέπει τόσο στην εσωτερική αγορά όσο και στο εξωτερικό εμπόριο να προωθήσουν συμβατικές πρακτικές και διαδικασίες που να μειώνουν τη σπατάλη. Για παράδειγμα, τα μεγέθη συσκευασίας που έχουν εγκριθεί από το λιανικό εμπόριο και τα πρότυπα που ισχύουν για το σχήμα και το μέγεθος των προϊόντων διατροφής έχουν οδηγήσει σε σημαντική απώλεια εδώδιμων τροφίμων. Η προώθηση της πώλησης προϊόντων χύμα με τη χρήση ανακυκλώσιμων δοχείων οικιακής χρήσης, πράγμα που μειώνει το κόστος για τον καταναλωτή, μπορεί να συμβάλει στην εκπαίδευση για αγορά ποσοτήτων που ανταποκρίνονται στις ανάγκες και όχι έτοιμων μερίδων συχνά πολύ μεγάλων ή δελεαστικών λόγω χαμηλότερου κόστους.

9. Οι πρακτικές λήξης και επισήμανσης των τροφίμων που προωθούνται για την προστασία των καταναλωτών και της δημόσιας υγείας δεν ενδείκνυνται για όλα τα προϊόντα, με αποτέλεσμα κατάλληλα προς βρώση τρόφιμα να πετάγονται άσκοπα. Η Επιτροπή έχει να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στο να καθορίσει κατά πόσον θα ήταν δυνατό να θεσπίσει κατευθυντήριες γραμμές για την καλύτερη χρήση των πόρων, τη δωρεά τροφίμων σε φιλανθρωπικές οργανώσεις και τράπεζες τροφίμων και τη χρήση των τροφίμων που έχουν λήξει ως ζωοτροφών, λαμβάνοντας υπόψη τις απαιτήσεις για την ασφάλεια των τροφίμων. Είναι απαραίτητη η εκπαίδευση όλων των ενδιαφερόμενων φορέων, των παραγωγών, των εμπόρων λιανικής πώλησης και των καταναλωτών για την καλύτερη κατανόηση της ένδειξης της ημερομηνίας λήξης. Για παράδειγμα, πρέπει να καταστεί σαφές ότι η ένδειξη «ανάλωση κατά προτίμηση πριν» δεν σημαίνει ότι τα τρόφιμα είναι τοξικά μετά την προτεινόμενη ημερομηνία.

10. Στο πλαίσιο της αναπτυξιακής πολιτικής της, η Ένωση πρέπει από κοινού με άλλους σημαντικούς χορηγούς να εξασφαλίσει συμφωνίες περιφερειακής οικονομικής και εμπορικής συνεργασίας και να επενδύσει σε διαδικασίες καλύτερης σύνδεσης της παραγωγής με τους καταναλωτές, σε υποδομές και τεχνολογία, καθώς και στην αειφόρο ανάπτυξη των φυσικών πόρων και της γεωργίας. Το προγράμματα δίκαιου εμπορίου, ιδίως όσα υποστηρίζονται από τοπικές και περιφερειακές αρχές, ενδέχεται να αποτελέσουν σημαντικό εργαλείο εν προκειμένω. Είναι σημαντική η προώθηση της πρόσβασης στις αγορές και η λειτουργία των τοπικών αγορών με τοπικά προϊόντα, κυρίως μέσω της εσωτερικής του εξωτερικού κόστους (π.χ. μεταφορά των τροφίμων).

⁽³⁾ Η ύπαρξη διαφορετικών ορισμών και μεθόδων υπολογισμού μπορεί να οδηγήσει σε διαφορετικά συμπεράσματα. Για τον FAO, απώλεια τροφίμων είναι η μείωση της ποσότητας ή της ποιότητας των τροφίμων που αντανάκλαται στην οικονομική ή θρεπτική αξία, στην ασφάλεια όλων των τροφίμων που παράγονται για ανθρώπινη κατανάλωση, αλλά δεν καταναλώνονται από τον άνθρωπο, ενώ η σπατάλη τροφίμων αποτελεί μέρος της απώλειας τροφίμων και αντιστοιχεί στην απόρριψη τους ή στην εναλλακτική χρήση (μη διατροφική) ασφαλών και θρεπτικών τροφίμων για ανθρώπινη κατανάλωση σε όλο το μήκος των αλυσίδων εφοδιασμού τροφίμων. (FAO, 2014) http://www.fao.org/fileadmin/user_upload/save-food/PDF/FLW_Definition_and_Scope_2014.pdf Το πρόγραμμα Fusions 2014 ορίζει ως υπολείμματα τροφίμων (foodspill) κάθε είδος τροφίμων και μη βρώσιμα μέρη τροφίμων που αποσύρονται αναξιοποίητα από την αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων.

11. Τα μέτρα για την παροχή βοήθειας προς τους απόρους θα πρέπει να συνεχίσουν να περιλαμβάνουν μια συνιστώσα επισιτιστικής βοήθειας και θα πρέπει να βελτιώσουν τη σύνδεση μεταξύ των οργανώσεων παροχής βοήθειας και των τοπικών παραγωγών, καθώς και μεταξύ εμπόρων και φορέων παροχής υπηρεσιών εστίασης, προβλέποντας επίσης την άμεση πώληση σε «συμβολική» τιμή των τροφίμων που πλησιάζουν στη λήξη τους με τρόπους που να διασφαλίζουν την αξιοπρέπεια και την ιδιωτικότητα των ατόμων που δέχονται ή αγοράζουν τρόφιμα με αυτόν τον τρόπο. Η συνεργασία με τον τριτογενή τομέα θα πρέπει να βασίζεται στην εγγύτητα, στηριζόμενη στα τοπικά δίκτυα και τις δωρεές ή κατ' οίκον παραδόσεις εντός των δήμων ή στα πλαίσια δικτύων δήμων, και να αποφεύγεται, όσο το δυνατόν περισσότερο, η αποθήκευση και η διανομή δωρεών μέσω μεγάλων περιφερειακών δικτύων. Η διαφοροποίηση των τροφίμων και η συμπερίληψη τοπικών και εποχιακών προϊόντων στα προγράμματα αυτά (*) θα μειώσουν την ποσότητα της σπατάλης τροφίμων.

12. Η νομοθεσία που διέπει τις δημόσιες συμβάσεις θα πρέπει να περιλαμβάνει ρήτρες για τη μείωση και την πρόληψη της σπατάλης τροφίμων.

Προτάσεις πρακτικών μέτρων από την πλευρά των περιφερειών και των πόλεων

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή των Περιφερειών

13. υπενθυμίζει προηγούμενο αίτημά της προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τη θέσπιση συγκεκριμένων στόχων για τη μείωση της σπατάλης τροφίμων κατά 30 % έως το 2025 (5) και καλεί την Επιτροπή να αναπτύξει ενιαίες μεθόδους συλλογής δεδομένων με σκοπό την αναθεώρηση των στόχων για τη μείωση των αποβλήτων τροφίμων·

14. επιδοκιμάζει τη δέσμευση που ανέλαβε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή να υποστηρίξει την επίτευξη των στόχων της βιώσιμης ανάπτυξης με μια σειρά από κατάλληλες ενέργειες, με τη συμμετοχή των ενδιαφερόμενων φορέων, με την από κοινού αξιοποίηση της πολύτιμης και επιτυχούς καινοτομίας και με τις κατάλληλες διαδικασίες συγκριτικής αξιολόγησης (6)·

15. καλεί την Επιτροπή να εξετάσει τη δυνατότητα θέσπισης επιμέρους στόχων μείωσης σε κάθε φάση της αλυσίδας παραγωγής των τροφίμων: στην παραγωγή, στην επεξεργασία, στην πώληση και τη διανομή, στις υπηρεσίες εστίασης, στα νοικοκυριά και στη διαχείριση των αποβλήτων τροφίμων. Οι στόχοι αυτοί θα μπορούσαν να αποτελέσουν έναν γενικό κοινό στόχο της ΕΕ, προκειμένου να επιτευχθεί η εκπόνηση προγραμμάτων και η θέσπιση στόχων ανά χώρα, με βάση τα χαρακτηριστικά κάθε χώρας σε καθεμία από τις προαναφερθείσες φάσεις, όπως έχει γίνει, για παράδειγμα, με την πολιτική για την αλλαγή του κλίματος. Προκειμένου να λαμβάνεται πλήρως υπόψη το τεχνικό, οικονομικό και περιβαλλοντικό πλαίσιο, τα ειδικά ανά χώρα προγράμματα και σχέδια θα πρέπει να εκπονούνται με τη συνεργασία όλων των επιπέδων διακυβέρνησης·

16. συνιστά στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και στους ενδιαφερόμενους φορείς σε διάφορα διοικητικά επίπεδα, τη δημιουργία μιας ευρωπαϊκής πλατφόρμας για την πρόληψη και τη μείωση της σπατάλης τροφίμων, για τη βελτίωση της διαχείρισης των αποβλήτων και εκφράζει την επιθυμία της να συμμετάσχει σε δραστηριότητες συγκριτικής αξιολόγησης των πρακτικών μέτρων και διάδοσης των βέλτιστων πρακτικών·

17. καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να προωθήσει και να ενθαρρύνει τη δημιουργία συμβάσεων μεταξύ του τομέα του λιανικού εμπορίου τροφίμων και των φιλανθρωπικών οργανώσεων στα κράτη μέλη της ΕΕ (όπως η πρωτοβουλία που ανέλαβε η Γαλλία θεσπίζοντας πρόσφατα έναν νόμο προκειμένου τα μεγάλα καταστήματα να μην αποθηκεύουν καλής ποιότητας τρόφιμα που πλησιάζουν την τελική ημερομηνία ανάλωσης, καθώς και να μην καταστρέφουν αδιάθετα τρόφιμα κατάλληλα προς κατανάλωση). Χρειάζονται επίσης οδηγίες δωρεάς για τη βιομηχανία και τις φιλανθρωπικές οργανώσεις που να διευκρινίζουν θέματα ευθύνης και να ενθαρρύνουν τις επιχειρήσεις να ενσωματώνουν μηχανισμούς αναδιανομής στις διαδικασίες της αλυσίδας εφοδιασμού τους. Οι προτεινόμενες διατάξεις θα πρέπει να ισχύουν και για τις τουριστικές μονάδες και τα εστιατόρια των εγκαταστάσεών τους. Ζητήματα ασφάλειας και δημόσιας υγείας πρέπει να αξιολογούνται εντός του πεδίου εφαρμογής καθενός από τα κριτήρια αυτά, ανάλογα με την περίπτωση.

18. καλεί τις τοπικές και περιφερειακές αρχές, όσον αφορά τα τρόφιμα που αποσύρονται ή αφαιρούνται από την πρωτογενή διανομή, να θεσπίσουν αποτελεσματικές δευτερογενείς αλυσίδες διανομής (όπως το μοντέλο των κοινωνικών παντοπωλείων) και να εξασφαλίσουν την πρόσβαση των μειονεκτούντων ατόμων σε τρόφιμα που είναι ακόμη κατάλληλα· συνιστά να χορηγηθεί οικονομική στήριξη στις φιλανθρωπικές οργανώσεις και στις τράπεζες τροφίμων ώστε να αυξήσουν τη λειτουργική ικανότητά τους·

19. εφιστά επίσης την προσοχή στις απορρίψεις ιχθύων που αποτελούν μία από τις σημαντικότερες πηγές σπατάλης τροφίμων· καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να προβλέψει ένα ολοκληρωμένο σχέδιο (συστάσεις/κατευθυντήριες γραμμές) για τη μεταποίηση και εμπορία των αλιευτικών προϊόντων που προέρχονται από τα παρεμπιπτόντα αλιεύματα. Το σχέδιο αυτό θα μπορούσε να περιλαμβάνει συστάσεις σχετικά με τον τρόπο χρήσης των ανεπιθύμητων αλιευμάτων που είναι κατάλληλα για ανθρώπινη κατανάλωση·

(4) Η ΕτΠ επαναλαμβάνει την προηγούμενη θέση της για το περιεχόμενο του κανονισμού TEBA (Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους).

(5) Ψήφισμα της ΕτΠ με θέμα τα βιώσιμα τρόφιμα.

(6) COM(2015) 614 final.

20. καλεί τις τοπικές και περιφερειακές αρχές που παρέχουν υπηρεσίες εστίασης να αναπτύξουν τα δικά τους προγράμματα για την πρόληψη της δημιουργίας σπατάλης τροφίμων και την αποδοτική χρήση των υπολειμμάτων τροφίμων. Η ΕτΠ ζητεί να εφαρμόζουν τα ίδια μέτρα και οι επιχειρήσεις που παρέχουν υπηρεσίες εστίασης στις αρχές ⁽⁷⁾.

21. υπογραμμίζει τη σημασία της προώθησης της ανταλλαγής ορθών πρακτικών σε ευρεία κλίμακα. Οι πρακτικές αυτές θα πρέπει πρωτίστως να προωθούν προγράμματα για την ανάπτυξη της τοπικής κατανάλωσης των προϊόντων που διατίθενται στο εμπόριο από τους τοπικούς παραγωγούς μέσω βραχέων αλυσίδων εφοδιασμού τροφίμων, καθώς και μέσω δωρεών. Με τη μέθοδο των ορθών πρακτικών μπορούν να εφαρμοστούν τα κατάλληλα μέτρα υπό το πρίσμα της αποκτηθείσας πείρας και να εξασφαλιστούν στις τοπικές διοικήσεις επαρκείς πληροφορίες σχετικά με τη λειτουργία ενός τέτοιου αναπτυξιακού προγράμματος, όπως επίσης να ενθαρρυνθούν και οι διοικήσεις οι οποίες δεν έχουν σημειώσει ακόμη καμία πρόοδο προς αυτήν την κατεύθυνση.

22. συνιστά, στο μέτρο του δυνατού, τα τοπικά και περιφερειακά προϊόντα και τα εποχιακά προϊόντα να χρησιμοποιούνται ως πρώτες ύλες από τις υπηρεσίες εστίασης (συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών μαζικής εστίασης, των τουριστικών μονάδων και των ξενώνων, των εστιατορίων, καθώς και άλλων μονάδων που ασκούν συναφείς δραστηριότητες), και καλεί σε εκστρατεία υπέρ της τοπικής παραγωγής και κατανάλωσης προκειμένου να καταστεί συντομότερη η αλυσίδα παραγωγής και κατανάλωσης, γεγονός που μειώνει τα στάδια επεξεργασίας και συνεπώς τα απόβλητα που δημιουργούνται κατά τις διάφορες φάσεις·

23. Συνιστά την εφαρμογή κωδίκων ορθής πρακτικής σε επιχειρήσεις στους τομείς των τροφίμων, της εστίασης και των ξενοδοχείων με στόχο τη βέλτιστη χρήση των προϊόντων, κατά τρόπο ώστε η περίσσεια τροφίμων να διατίθεται σε κοινωνικούς σκοπούς, μέσω αποτελεσματικών δικτύων διανομής και με όλες τις εγγυήσεις, ούτως ώστε να μπορούν να χρησιμοποιούνται από κοινωνικούς φορείς και μειονεκτούσες οικογένειες·

24. παροτρύνει την τοπική αυτοδιοίκηση που παρέχει βασική εκπαίδευση και άλλες υπηρεσίες εκπαίδευσης να συμπεριλάβει το θέμα της σπατάλης τροφίμων και του μετριασμού της στο πρόγραμμα σπουδών, για παράδειγμα με ημερίδες, με επισκέψεις μελέτης και με διδασκαλία στους μαθητές του τρόπου διαχείρισης των τροφίμων στο δικό τους εκπαιδευτικό ίδρυμα, με τη συμμετοχή, για παράδειγμα, μαθητών και άλλων πελατών υπηρεσιών εστίασης στην ανάπτυξη των υπηρεσιών εστίασης. Είναι σημαντικό όσο το δυνατόν περισσότεροι μαθητές και φοιτητές να έχουν, στο πλαίσιο των σπουδών τους, μια σφαιρική άποψη του τρόπου με τον οποίο η παραγωγή και η κατανάλωση τροφίμων επηρεάζουν την οικονομία, το περιβάλλον και την κοινωνικά και ηθικά βιώσιμη συμπεριφορά των καταναλωτών·

επιπλέον, να διεξαχθούν εκστρατείες ενημέρωσης και επιμόρφωσης, που να απευθύνονται σε όλους γενικά τους καταναλωτές, όχι μόνο στα σχολεία, σχετικά με την υπεύθυνη κατανάλωση, οι οποίες να εστιάζουν, κυρίως, στην αγορά προϊόντων που ανταποκρίνονται στις πραγματικές ανάγκες και στη διατήρηση των προϊόντων αυτών·

25. ενθαρρύνει την πρόληψη και τη μείωση των αποβλήτων τροφίμων, στο πλαίσιο προγραμμάτων διά βίου μάθησης, στα οποία να αναπτυχθούν τρόποι μάθησης και συμπεριφοράς σε διάφορες ηλικίες και στάδια της ζωής.

26. ζητεί από τις τοπικές και περιφερειακές αρχές, σε συνεργασία με τις ΜΚΟ, να πραγματοποιήσουν εκστρατείες ευαισθητοποίησης σχετικά με τη σημασία του προγραμματισμού των γευμάτων στα νοικοκυριά.

27. υπογραμμίζει τον σημαντικό ρόλο και τη δέσμευση των φορέων και παραγόντων της κοινωνίας των πολιτών διαφόρων περιοχών που ασχολούνται με τη συλλογή και αναδιανομή τροφίμων που προέρχονται από απορρίμματα τροφίμων. Θεωρεί ότι, με στόχο την επικουρικότητα, είναι αναγκαία η στενότερη συνεργασία μεταξύ των περιφερειακών και τοπικών αρχών και των κοινωνικών οργανώσεων που είναι επιφορτισμένες με τη συλλογή και διανομή των τροφίμων που προέρχονται από απορρίμματα τροφίμων.

28. συνιστά στις τοπικές και περιφερειακές αρχές που είναι υπεύθυνες για τη διαχείριση των αποβλήτων να αναπτύξουν μεθόδους χωριστής συλλογής και αξιοποίησης των αποβλήτων, να προβάλλουν με μεγαλύτερη σαφήνεια το ποσοστό των αποβλήτων και να καταστήσουν προσιτά σε όλους τα δεδομένα που συλλέγονται. Με τον τρόπο αυτό μπορεί να καταστεί δυνατή η ανάκτηση μεγαλύτερου ποσοστού αποβλήτων όπως, για παράδειγμα, βιοαέριο και λίπασμα. Τούτο μπορεί να επηρεάσει σημαντικά την περιφερειακή οικονομία, την απασχόληση και την καινοτομία σε τοπικό επίπεδο.

⁽⁷⁾ Για παράδειγμα, η ΕΟΚΕ και η ΕτΠ έχουν τους δικούς τους κανόνες οικολογικής διαχείρισης και συνεργάζονται στην πράξη για την ανακύκλωση πλεονασμάτων τροφίμων με τη βοήθεια των τοπικών οργανώσεων.

29. καλεί όλα τα μέλη να υποστηρίξουν τους στόχους της παρούσας γνωμοδότησης στις οικείες αρχές τους και να εφαρμόσουν τα δικά τους προγράμματα όσον αφορά την πρόληψη και τη μείωση της δημιουργίας αποβλήτων τροφίμων. Πρόκειται για ένα από τα αποτελεσματικότερα και άμεσα διαθέσιμα μέσα για τις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές προκειμένου να επιτευχθεί μια περιβαλλοντικά και οικονομικά βιώσιμη ανάπτυξη.

Βρυξέλλες, 15 Ιουνίου 2016.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών

Markku MARKKULA

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών — «Καταπολέμηση της ριζοσπαστικοποίησης και του βίαιου εξτρεμισμού: μηχανισμοί πρόληψης σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο»

(2017/C 017/07)

Εισηγητής: Ο κ. Bart SOMERS (ALDE/BE), δήμαρχος Mechelen και πρόεδρος του Open VLD στο Κοινοβούλιο της Φλάνδρας

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ,

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. χαιρετίζει το σχέδιο ψηφίσματος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με την πρόληψη της βίαιης ριζοσπαστικοποίησης και της στρατολόγησης ευρωπαίων πολιτών εκ μέρους τρομοκρατικών οργανώσεων, καθώς και τις γνωμοδοτήσεις της Επιτροπής Εξωτερικών Υποθέσεων και της Επιτροπής Πολιτισμού και Παιδείας του ΕΚ·
2. υπογραμμίζει ότι η καταπολέμηση της τρομοκρατίας και η πρόληψη της βίαιης ριζοσπαστικοποίησης και της στρατολόγησης ευρωπαίων πολιτών από τρομοκρατικές οργανώσεις αποτελεί, κατ' ουσία, αρμοδιότητα των κρατών μελών, αλλά και ότι η τοπική, η ευρωπαϊκή και η διεθνής συνεργασία είναι επίσης απαραίτητες για την αποτελεσματική αντιμετώπιση του φαινομένου αυτού· εκφράζει τον αποτροπιασμό της για τις πρόσφατες τρομοκρατικές επιθέσεις που πραγματοποιήθηκαν από ριζοσπαστικοποιημένα και αδιστακτα άτομα και εκφράζει τα θερμά συλλυπητήριά της στις οικογένειες και τους φίλους των θυμάτων. Τονίζει ότι τα γεγονότα αυτά καταδεικνύουν για μία ακόμη φορά την επείγουσα ανάγκη ευρωπαϊκής και διεθνούς συνεργασίας για την καταπολέμηση της βίαιης ριζοσπαστικοποίησης και της διεθνούς τρομοκρατίας. Είναι πεπεισμένη ότι η ενισχυμένη ανταλλαγή πληροφοριών και η συνεργασία μεταξύ όλων των επιπέδων των υπηρεσιών ασφαλείας και επιβολής του νόμου, αλλά και μεταξύ των κοινωνικών φορέων, της κοινωνίας των πολιτών και των διαφόρων επιπέδων διακυβέρνησης, είναι απαραίτητη για την υπέρσπιση των αξιών των κοινωνιών που είναι ανοιχτές, φιλικές, χωρίς αποκλεισμούς και ποικιλόμορφες, αλλά και για την πρόληψη της βίας·
3. τονίζει ότι οποιαδήποτε μορφή παράλληλου κοινωνικού προτύπου η οποία έρχεται σε αντίθεση με αυτές τις αξίες δεν μπορεί να γίνει αποδεκτή ή ανεκτή·
4. ενθαρρύνει τις ευρωπαϊκές και τις εθνικές αρχές να προβαίνουν στη μέγιστη δυνατή ανταλλαγή πληροφοριών με τις τοπικές αρχές, χωρίς να διακυβεύεται η ασφάλεια·
5. κρίνει απαραίτητη την καταπολέμηση του φαινομένου της βίαιης ριζοσπαστικοποίησης, δεδομένου ότι συνιστά απειλή για τους πολίτες στην Ευρώπη καθώς και για τις οικουμενικές αξίες της Ευρώπης που βασίζονται στην πολιτιστική και ανθρωπιστική κληρονομιά της·
6. υπογραμμίζει επ' αυτού ότι η συνύπαρξη απαιτεί προσπάθειες εκπαιδευτικής φύσεως, προκειμένου να διασφαλίζεται ότι η δημοκρατία, το κράτος δικαίου και η αρχή της ανθρώπινης αξιοπρέπειας αποτελούν κοινό κτήμα των μελών των κοινοτήτων εντός της ΕΕ·
7. καλεί την Επιτροπή, τα κράτη μέλη, τις περιφερειακές και τις τοπικές αρχές, καθώς και την κοινωνία των πολιτών, και ιδίως την επιστημονική κοινότητα, να εντείνουν τις προσπάθειές τους, και κυρίως τη διακρατική/διατομεακή συνεργασία τους, προκειμένου να διερευνήσουν τις πρωταρχικές αιτίες της βίαιης ριζοσπαστικοποίησης, τη διαδικασία και τις διάφορες επιρροές και τους παράγοντες που οδηγούν στη ριζοσπαστικοποίηση, καθώς η έρευνα αυτή μπορεί να οδηγήσει στην ανάπτυξη εργαλείων με τα οποία τα κράτη μέλη και η ΕΕ θα είναι σε θέση να αναπτύξουν πολιτικές βάσει αποδεικτικών στοιχείων·
8. επισημαίνει ότι η βίαιη ριζοσπαστικοποίηση είναι ένα διεθνές φαινόμενο και ότι μπορούν να αντληθούν διδάγματα από την εμπειρία που έχει αποκτηθεί σε πολλά άλλα μέρη του κόσμου· χαιρετίζει, στο πλαίσιο αυτό, τη δημιουργία διατομεακών δικτύων, όπως το Δίκτυο Ισχυρών Πόλεων, και την επέκταση των υφιστάμενων δικτύων που αποσκοπούν στη στενότερη σύνδεση πόλεων και άλλων τοπικών αρχών σε διεθνές επίπεδο με σκοπό να ενισχυθούν οι τοπικές προσεγγίσεις για την πρόληψη του βίαιου εξτρεμισμού. Υπογραμμίζει την ανάγκη να αναπτυχθεί ένα δίκτυο της ΕΕ προκειμένου να συμβάλει στην επίτευξη ισχυρότερης τοπικής και περιφερειακής συνεργασίας εντός της ΕΕ στον τομέα της καταπολέμησης της ριζοσπαστικοποίησης, του εξτρεμισμού και της τρομοκρατίας. Επιπλέον, ενθαρρύνει το Δίκτυο Ενημέρωσης για τη Ριζοσπαστικοποίηση (RAN) και το Στρατηγικό Δίκτυο Επικοινωνιών να συνεχίσουν να θεσπίζουν αποτελεσματικά προληπτικά μέτρα, ιδίως με τη βελτίωση της έγκαιρης ανίχνευσης ενδείξεων ριζοσπαστικοποίησης σε τοπικό επίπεδο, την αντίκρουση της χρησιμοποιούμενης ρητορικής μέσω επικοινωνιακών στρατηγικών και την ανάπτυξη εύρωστων προγραμμάτων αποκατάστασης·

9. σημειώνει ότι η Ευρώπη διαθέτει ήδη ορισμένα μέσα για την αντιμετώπιση της βίαιης ριζοσπαστικοποίησης των ευρωπαϊών πολιτών και ότι η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα πρέπει να κάνουν πλήρη χρήση αυτών των μέσων και να μεριμνήσουν για τη βελτίωσή τους ως απάντηση στις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν σήμερα η ΕΕ και τα κράτη μέλη της·

10. υπογραμμίζει τη σημασία της ανάληψης δράσης επί των αιτίων, προκειμένου να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα της ριζοσπαστικοποίησης και της στρατολόγησης στην τρομοκρατία, με την ενίσχυση της πρόληψης, κυρίως μέσω της παρακολούθησης του διαδικτύου και μέσω του διαλόγου με τις τοπικές κοινότητες και τους θρησκευτικούς ηγέτες, καθώς και μέσω συναντήσεων, ημερίδων, δράσεων ενημέρωσης και, γενικά, μέσω της ευαισθητοποίησης όλης της κοινωνίας των πολιτών ως προς τα θέματα αυτά·

11. επισημαίνει το σημαντικό ρόλο του Δικτύου Ενημέρωσης για τη Ριζοσπαστικοποίηση (RAN) και του νεοϊδρυθέντος Κέντρου Αριστείας· επιπλέον, χαιρετίζει την πρόοδο που πραγματοποίησε η ολλανδική προεδρία του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης·

12. τονίζει ότι το δίκτυο RAN θα πρέπει να καταβάλει μεγαλύτερη προσπάθεια για την προσέγγιση των μικρότερων δήμων και κοινοτήτων, παρέχοντας στις μικρές οντότητες δυνατότητα ίσης πρόσβασης στο εν λόγω δίκτυο·

Ορισμός της έννοιας της ριζοσπαστικοποίησης

13. καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να επιδιώξει μια συμφωνία για έναν κοινό ορισμό του φαινομένου της βίαιης ριζοσπαστικοποίησης, ως σημείο εκκίνησης για μια πιο συντονισμένη προσέγγιση από τις διάφορες χώρες και με τη συμβολή των τοπικών και των περιφερειακών αρχών, λαμβάνοντας επίσης υπόψη ότι η εμπειρία κάθε κράτους μέλους διαμορφώνεται σε μεγάλο βαθμό από μοναδικά πολιτικά, πολιτισμικά και νομικά στοιχεία·

14. λόγω της απουσίας κοινά αποδεκτού ορισμού της έννοιας «βίαιη ριζοσπαστικοποίηση», κατανοεί τον όρο «ριζοσπαστικοποίηση» ως το φαινόμενο κατά το οποίο τα άτομα χρησιμοποιούν ή θεωρούν νόμιμη τη βία για την επίτευξη των πολιτικών στόχων τους, που συνίστανται στην υπονόμευση του κράτους δικαίου και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που το στηρίζουν·

15. θεωρεί τη βίαιη ριζοσπαστικοποίηση ως μια ιδεολογική πάλη κατά την οποία άτομα και ομάδες επιθυμούν να ανατρέψουν βίαια το ευρωπαϊκό πρότυπο, βασικά στοιχεία του οποίου είναι τα ανθρωπίνια δικαιώματα, η ελευθερία της έκφρασης, η ελευθερία θρησκευτικής συνείδησης ή πεποιθήσεων, το κράτος δικαίου, η ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών και η αρχή της μη άσκησης διακρίσεων, προς όφελος των δικών τους απόψεων που είναι ασύμβατες με αυτές τις αξίες·

16. τονίζει ότι η βίαιη ριζοσπαστικοποίηση είναι ένα σύνθετο και δυναμικό φαινόμενο, το οποίο ανάγεται σε μια σειρά από παγκόσμιους, κοινωνιολογικούς, πολιτικούς, γεωπολιτικούς, αλλά και προσωπικούς παράγοντες, από τους οποίους δεν μπορεί να διαχωριστεί. Σημειώνει επίσης μια ανησυχητική πρόσφατη τάση σύμφωνα με την οποία φανατικοί διαφορετικών πεποιθήσεων επιδιώκουν να στρέψουν περισσότερα άτομα προς τη βία και διάφορες ομάδες επιδιώκουν εσκεμμένα να στρατολογήσουν στον ριζοσπαστισμό άτομα με ποινικό παρελθόν στη χρήση βίας·

17. προειδοποιεί ότι η στρατολόγηση στη βίαιη ριζοσπαστικοποίηση πραγματοποιείται ολοένα συχνότερα κεκλεισμένων των θυρών, στο πλαίσιο επιγραμμικών κοινοτήτων ή φόρουμ όπου μεταφέρονται αναρίθμητα πειστικά μηνύματα που διαδίδουν βίαιες ιδεολογίες και αγγίζουν πολλά άτομα που είναι ευάλωτα σε τέτοια μηνύματα·

18. τονίζει ότι η εν λόγω βίαιη ριζοσπαστικοποίηση δεν αντιστοιχεί σε κάποιο συγκεκριμένο προφίλ και ότι αγγίζει άνδρες και γυναίκες, και ιδιαίτερα νέους Ευρωπαίους διαφόρων κοινωνικών προελεύσεων, κοινό χαρακτηριστικό των οποίων είναι συχνά ο κοινωνικός αποκλεισμός τους λόγω διαφορών που σχετίζονται με θέματα ταυτότητας, πραγματικές ή υποτιθέμενες άδικες συμπεριφορές, διακρίσεις ή κοινωνικό αποκλεισμό·

19. παρατηρεί ότι υπάρχουν πολλές περιπτώσεις ευρωπαϊών πολιτών που γεννιούνται και σπουδάζουν στην Ευρώπη, επιλέγουν όμως να ασπαστούν βίαιες ριζοσπαστικές ιδέες·

20. προειδοποιεί ότι η τρομοκρατία και η βίαιη ριζοσπαστικοποίηση γεννούν πολλές στερεότυπες απόψεις περί θρησκειών, που με τη σειρά τους χρησιμοποιούνται για να αιτιολογήσουν τη ριζοσπαστικοποίηση από την άλλη πλευρά —συμπεριλαμβανομένων του χώρου των νεοαζι και των νεοφασιστικών κινήσεων—, μέσω κηρυγμάτων και εγκλημάτων μίσους που οφείλονται στον ρατσισμό, την ξενοφοβία και άλλες μορφές μισαλλοδοξίας έναντι μιας ιδέας, μιας πίστης ή θρησκείας·

21. διαπιστώνει ότι, παρά το γεγονός ότι το κύριο πρόβλημα ασφάλειας που έχουν αναφέρει τα κράτη μέλη είναι το φαινόμενο των φονταμενταλιστών που μετακινούνται από και προς τις ζώνες των συγκρούσεων, η βίαιη ριζοσπαστικοποίηση δεν περιορίζεται σε μια συγκεκριμένη ιδεολογία ή πεποίθηση, αλλά μπορεί να εμφανιστεί σε οποιαδήποτε περίπτωση, και η καταπολέμησή της, ως εκ τούτου, δεν θα πρέπει να περιοριστεί στην ισλαμιστική φονταμενταλιστική ριζοσπαστικοποίηση·

22. υπογραμμίζει ότι η πολιτική δέσμευση σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης αποτελεί ουσιώδες μέσο καταπολέμησης της βίαιης ριζοσπαστικοποίησης. Αυτό συνεπάγεται, επίσης, ότι πρέπει να αντληθούν διδάγματα τόσο από την αρνητική όσο και από τη θετική εμπειρία του παρελθόντος και να δοθεί προτεραιότητα στο άνοιγμα προς τη συνεργασία με όλες τις δυνάμεις της κοινωνίας που θα μπορούσαν να αποδειχθούν επωφελείς, έναντι οποιουδήποτε πολιτικού ανταγωνισμού·

ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Τα ανθρώπινα δικαιώματα και η πολυμορφία ως σημεία αφετηρίας

23. πιστεύει ότι τα ανθρώπινα δικαιώματα πρέπει να βρίσκονται στο επίκεντρο της πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και την πρόληψη της βίαιης ριζοσπαστικοποίησης·

24. ζητεί, για όλα τα μέτρα που λαμβάνονται από τα κράτη μέλη και την ΕΕ για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίαιης ριζοσπαστικοποίησης, να τηρούνται οπωσδήποτε τα θεμελιώδη δικαιώματα και οι ελευθερίες των πολιτών, δηλαδή το δικαίωμα στην ιδιωτική ζωή, το δικαίωμα στην προστασία των δεδομένων, το τεκμήριο της αθωότητας, το δικαίωμα δίκαιης δίκης και νομότυπης διαδικασίας, η ελευθερία έκφρασης, η θρησκευτική ελευθερία και η ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι·

25. υπογραμμίζει ότι, για την καταπολέμηση της βίαιης ριζοσπαστικοποίησης, κεντρικό ρόλο διαδραματίζει η ύπαρξη μιας κοινωνίας στην οποία τα ανθρώπινα δικαιώματα όλων των εθνοτικών ομάδων χαιρούν απόλυτου σεβασμού και που είναι σύμφωνη με τα διεθνή και περιφερειακά πρότυπα, συμπεριλαμβανομένης της απαγόρευσης των διακρίσεων, του ρατσισμού και άλλων μορφών μισαλλοδοξίας·

26. θεωρεί τις δημοκρατικές αξίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως μέσο που εγγυάται την ελευθερία των πολιτών της·

27. τονίζει τη σημασία της εξάλειψης των συνθηκών που μπορεί να οδηγήσουν σε βίαιη ριζοσπαστικοποίηση, αρχής γενομένης από τον ρατσισμό και τις διακρίσεις. Αν και δεν υπάρχει άμεση αντιστοιχία μεταξύ του ρατσισμού, των διακρίσεων και της βίαιης ριζοσπαστικοποίησης και ο ρατσισμός και οι διακρίσεις δεν επιτρέπεται να αποτελούν δικαιολογία για ριζοσπαστικοποίηση, η ύπαρξη μιας κοινωνίας στην οποία ο καθένας συμμετέχει ενεργά μπορεί να διασφαλιστεί μόνον υπό την προϋπόθεση ότι υπάρχει μια συνεπής πολιτική ίσων ευκαιριών και κατά των διακρίσεων·

28. καλεί την Επιτροπή να παροτρύνει τα κράτη μέλη και τις περιφερειακές και τις τοπικές αρχές να εφαρμόσουν μια πιο ενεργητική πολιτική κατά των διακρίσεων, ιδίως όσον αφορά την εκπαίδευση, την αγορά εργασίας και τη στέγαση, αξιοποιώντας, μεταξύ άλλων, το παράδειγμα των πολιτικών που εφαρμόζουν οι περιφέρειες οι οποίες έχουν θέσει σε εφαρμογή μέτρα ένταξης, όπως αυτό της αποκεντρωμένης υποδοχής. Φρονεί ότι, για την αντιμετώπιση της εμφάνισης της ριζοσπαστικοποίησης, ενδείκνυται να τεθεί κατά προτεραιότητα ο στόχος μιας πραγματικής κοινωνικής και πολιτιστικής ένταξης, η οποία θα βασίζεται σε εποικοδομητικό διάλογο μεταξύ των διαφόρων ομάδων και στην εκπαίδευση. Για τον σκοπό αυτό, πρέπει όλοι οι παράγοντες της κοινωνίας των πολιτών των οποίων οι δραστηριότητες επιδιώκουν την επίτευξη αυτού του στόχου να υποστηριχθούν και το έργο τους να διευκολυνθεί με τον πιο αποτελεσματικό τρόπο·

29. υπογραμμίζει τη σημασία του να θεσπιστούν κώδικες, δέσμες μέτρων ή ορθές πρακτικές που θα διέπουν τις σχέσεις μεταξύ κοινοτήτων, εθνοτικών, θρησκευτικών ή πολιτικών ομάδων τόσο στα κατάλληλα επίπεδα διοίκησης (ευρωπαϊκό, εθνικό και περιφερειακό) όσο και στο επίπεδο των κοινοτήτων σε εθνική και ευρωπαϊκή κλίμακα, και που θα εξασφαλίζουν τη βαθύτερη αμοιβαία κατανόηση μεταξύ των παραγόντων που ενδεχομένως εμπλέκονται σε συγκρούσεις ή είναι εκτεθειμένοι σε μορφές βίαιης ριζοσπαστικοποίησης· ενώ αρχικά αναπτύχθηκαν αμιγώς σε θεωρητικό επίπεδο, τα μέσα αυτά μπορούν να υλοποιηθούν στην πράξη με τη στήριξη των περιφερειακών, εθνικών και ευρωπαϊκών αρχών·

30. καλεί την Επιτροπή να υποστηρίξει την προσπάθεια των κρατών μελών και των περιφερειακών και των τοπικών αρχών να καλύψουν τα όποια κενά σε ό,τι αφορά το θέμα της διαφορετικότητας στην αγορά εργασίας γενικά·

31. προτρέπει τα κράτη μέλη και τις περιφερειακές και τις τοπικές αρχές να ενώσουν τις δυνάμεις τους με τα όργανα της ΕΕ για να προωθήσουν το ευρωπαϊκό πρότυπο, στο οποίο η πολυμορφία αποτελεί σημαντικό στοιχείο της κοινωνικής δομής και βασικό πολιτισμικό κεκτημένο· τα θεμελιώδη δικαιώματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως η ελευθερία της έκφρασης, το κράτος δικαίου και ο διαχωρισμός θρησκείας και κράτους, τα οποία διασφαλίζουν την πολυμορφία αυτή, δεν χωρούν αμφισβήτηση σε καμία περίπτωση, ούτε από τον ολοκληρωτικό τρόπο σκέψης ριζοσπαστικών ομάδων ούτε στο πλαίσιο των μέτρων που πρέπει να ληφθούν για την καταπολέμηση της βίαιης ριζοσπαστικοποίησης·

32. ζητεί από την ΕΕ πρωτοβουλίες, σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη και τις περιφερειακές και τις τοπικές αρχές, για να αναληφθεί δράση σε γειτονικές και σε περιφέρειες όπου ευδοκούν διάφορες μορφές οργανωμένου εγκλήματος. Αυτές οι συγκεκριμένες ζώνες θα πρέπει να προσδιοριστούν κατόπιν συνεργασίας και να ιεραρχηθούν με βάση ποσοτικά και ποιοτικά κριτήρια και να τύχουν πρόσθετης υποστήριξης· θεωρεί ότι πρέπει να καταπολεμηθούν αποτελεσματικά, σε πολιτικό και δικαστικό επίπεδο, τα παράνομα δίκτυα με τα οποία γίνεται ξέπλυμα χρήματος και τα οποία υπονομεύουν το κράτος δικαίου· με αυτόν τον τρόπο δεν θα μπορούν να υπάρχουν περιοχές όπου το κράτος δικαίου δεν θα ισχύει, όπου κυριαρχούν η ανηθικότητα και η ανομία και όπου τα θεμέλια του δημοκρατικού κράτους δικαίου δεν είναι πλέον εμφανή στην κοινωνική πραγματικότητα και την ιδιωτική ζωή των πολιτών. Αυτό το κενό προσφέρει στα εξτρεμιστικά δίκτυα ευρύτατες δυνατότητες να συγκεντρώνουν πόρους μέσω παράνομων δραστηριοτήτων, να στρατολογούν μέλη και να υπονομεύουν τη νομιμότητα του δημοκρατικού κράτους δικαίου·

33. καλεί επίμονα τα κράτη μέλη και την Επιτροπή να διασφαλίσουν τη συμμόρφωση με τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης (ΣΒΑ) και με τους αντίστοιχους στόχους τους, ιδίως τους στόχους 1, 4, 8, 11 και 16. Με την εκπλήρωση των στόχων αυτών, τους οποίους έχουν δεσμευτεί ότι θα στηρίξουν με τη συνεργασία τους όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ, θα μπορέσουν, ενδεχομένως, να αντιμετωπισθούν οι κύριες αιτίες της ριζοσπαστικοποίησης και του εξτρεμισμού στην Ευρώπη και τον κόσμο. Σημειωτέον ότι οι ΣΒΑ ισχύουν, επίσης, και στο κοινοτικό έδαφος και ότι η ανθρώπινη ανάπτυξη όλων των πολιτών του πλανήτη οικοδομείται με την αξιοπρέπεια, την κοινωνική ένταξη, την ανθεκτικότητα και τη βιωσιμότητα. Αυτός ο δρόμος προς μια βιώσιμη ανθρώπινη ανάπτυξη δεν είναι απλώς ένα προληπτικό μέτρο έναντι της ριζοσπαστικοποίησης και του εξτρεμισμού, αλλά και ο δρόμος προς τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων όλων των κατοίκων αυτού του πλανήτη με πεπερασμένους πόρους·

34. τονίζει τη σημασία της πρόληψης του κινδύνου εμφάνισης υποβαθμισμένων συνοικιών, χωρίς πολυμορφία και όπου κυριαρχεί μια εθνο-πολιτισμική κοινότητα. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή οφείλει να συνδράμει τα κράτη μέλη και τις περιφερειακές και τοπικές αρχές ώστε να προωθήσουν την κοινωνική συνοχή και ένταξη ως εργαλείο για την πρόληψη της βίαιης ριζοσπαστικοποίησης, και να ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να διαθέσουν τα απαραίτητα μέσα προς αυτόν το σκοπό·

35. καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να προσφέρει στις τοπικές αρχές τα δημοσιονομικά μέσα που θα τις βοηθήσουν να εντοπίσουν και να διασυνδέσουν τα άτομα και τα δίκτυα που είναι σε θέση να αντικρούσουν τη χρησιμοποιούμενη ρητορική·

36. θεωρεί σημαντική τη διαμόρφωση επιχειρηματολογίας ικανής να αντικρούσει τη χρησιμοποιούμενη ρητορική στο εσωτερικό της μουσουλμανικής κοινότητας, καθώς και την κινητοποίηση των μουσουλμάνων που αντιτίθενται στις προσπάθειες των εξτρεμιστών να καπηλευτούν τη θρησκεία τους. Καλεί τους δημάρχους να συνεργαστούν με τις τοπικές μουσουλμανικές κοινότητες για την ανάπτυξη ενδεδειγμένης ανασκευαστικής επιχειρηματολογίας·

37. ζητεί να δοθούν στους πρόσφυγες και στους νεοεισερχόμενους μετανάστες πραγματικές ευκαιρίες να κάνουν μια νέα αρχή στην κοινωνία μας, καθώς και καθοδήγηση ως προς τα κατάλληλα —προσαρμοσμένα σε κάθε κράτος μέλος, περιφέρεια ή τοπική αρχή— προγράμματα πολιτογράφησης, στα οποία θα μπορούσε να δίνεται έμφαση σε θέματα όπως η ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών, ο διαχωρισμός θρησκείας και κράτους, η σημασία της δημοκρατίας και της ανοχής, οι δεσμευτικές για τους πολίτες νομικές αρχές, τα κοινώς αποδεκτά πρότυπα συμπεριφοράς στους δημόσιους χώρους και οι συνέπειές τους για την κοινωνία, με τη χρήση πρακτικών παραδειγμάτων, και στα οποία προγράμματα η μάθηση της εθνικής γλώσσας του κράτους μέλους υποδοχής θα κατέχει καίρια σημασία, μεταξύ άλλων ως όχημα αξιών, γνώσης και κοινής ταυτότητας·

38. καλεί την Επιτροπή να ασχοληθεί σοβαρά με την ανεργία και την πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου που καταγράφεται στις μειονότητες, σε συνεργασία με τις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές που πλήττονται ιδιαίτερα από τα προβλήματα αυτά, δεδομένου ότι η κατάσταση αυτή και η επακόλουθη έλλειψη προοπτικών για τους νέους μπορούν να προκαλέσουν βίαιη ριζοσπαστικοποίηση·

39. ενθαρρύνει τα κράτη μέλη και τις περιφερειακές και τις τοπικές αρχές να αναπτύξουν μια πολιτική προσέγγιση στην οποία τα μέσα κοινωνικής πολιτικής (συμπεριλαμβανομένης της απασχόλησης, της εκπαίδευσης και της κατάρτισης, της ένταξης και της καταπολέμησης των διακρίσεων), η ανθρωπιστική βοήθεια και άλλες πολιτικές θα συνδυάζονται με συγκεκριμένα μέτρα για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίαιης ριζοσπαστικοποίησης·

Ο ρόλος των περιφερειακών και των τοπικών αρχών

40. τονίζει ότι είναι σημαντικό όλοι οι παράγοντες σε ευρωπαϊκό, εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, να έχουν επίγνωση της ευθύνης τους όσον αφορά την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίαιης ριζοσπαστικοποίησης·

41. υπογραμμίζει τον καίριο ρόλο των περιφερειακών και των τοπικών αρχών στην πρόληψη και την καταπολέμηση της βίαιης ριζοσπαστικοποίησης, καθώς πρόκειται για τις αρχές που πλήττονται περισσότερο από αυτά τα προβλήματα και που διαθέτουν την εξουσία να συνεργάζονται με άλλους φορείς που διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην αντιμετώπιση αυτού του φαινομένου·

42. τονίζει ότι είναι σημαντικό να χορηγηθούν ευρωπαϊκές πιστώσεις πρωτίστως στις περιφέρειες και τις πόλεις της Ευρώπης, καθώς και να ενθαρρυνθεί η πρόσβαση των τοπικών και των περιφερειακών αρχών σε αυτά τα κονδύλια, προκειμένου να υλοποιηθούν έργα ή προγράμματα για την πρόληψη της βίαιης ριζοσπαστικοποίησης, να δρομολογηθούν εκστρατείες με στόχο τον εντοπισμό των προβλημάτων που οδήγησαν στην ανάδυση αυτών των συγκρούσεων και να προωθηθούν δράσεις ευαισθητοποίησης των πολιτών·

43. γνωρίζει ότι μπορεί να υπάρχουν μεγάλες διαφορές, μεταξύ των κρατών μελών, ως προς τον βαθμό δέσμευσης έναντι της καταπολέμησης της απειλής της βίαιης ριζοσπαστικοποίησης και της πρόληψης της στρατολόγησης ευρωπαίων πολιτών από τρομοκρατικές οργανώσεις, και σημειώνει ότι ορισμένα κράτη μέλη έχουν ήδη λάβει αποτελεσματικά μέτρα, αλλά και ότι υπάρχουν άλλα που καθυστερούν·

44. συμφωνεί με την ανάγκη να ενισχυθούν η ανταλλαγή πληροφοριών και η επιχειρησιακή συνεργασία, να σημειωθεί πρόοδος στον τομέα της καταπολέμησης της παράνομης διακίνησης πυροβόλων όπλων και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας· αναγνωρίζει, επίσης, την ανάγκη να χρησιμοποιηθούν αποτελεσματικά μέσα ελέγχου του λεγόμενου «κρυφού διαδικτύου» (γνωστού και ως deep web ή darknet/βαθέος ή σκοτεινού ιστού), μέσω του οποίου συχνά διαδίδονται μηνύματα βίαιου ριζοσπαστικού περιεχομένου, καθώς και να ενισχυθούν οι έλεγχοι στα εξωτερικά σύνορα, με βάση δείκτες κινδύνου·

45. ζητεί από την Επιτροπή να υποστηρίξει τα κράτη μέλη στον συντονισμό των στρατηγικών τους, μεριμνώντας για τη διάδοση των πληροφοριών και της εμπειρίας που διαθέτουν οι περιφερειακές και οι τοπικές αρχές τους, τη συγκέντρωση των βέλτιστων πρακτικών και δεξιοτήτων, την αξιολόγηση των μέτρων που έχουν ληφθεί και την ανάπτυξη συνεργασίας για την ανάληψη νέων πρωτοβουλιών με σκοπό την καταπολέμηση της βίαιης ρίζοσπαστικοποίησης·
46. καλεί την Επιτροπή να δώσει έμφαση και να υποστηρίξει τον ουσιαστικό ρόλο των τοπικών αρχών στον τομέα της πρόληψης της βίαιης ρίζοσπαστικοποίησης και του βίαιου εξτρεμισμού, δίνοντας προτεραιότητα στην ανάπτυξη ενός ευρωπαϊκού πλαισίου δράσης για την καταπολέμηση της βίαιης ρίζοσπαστικοποίησης σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο, και να παράσχει στα κράτη μέλη συστάσεις για να αναπτύξουν (περαιτέρω) τις δικές τους πολιτικές στο πεδίο αυτό·
47. ζητεί από την Επιτροπή προβεί σε καταγραφή και ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών μέσω ενός εγχειριδίου κατευθυντήριων γραμμών, όπως πραγματοποιείται ήδη από το κέντρο αριστείας RAN, προκειμένου να υποστηρίξει τις τοπικές αρχές που έχουν συχνά περιορισμένες ικανότητες για να αναπτύξουν τη δική τους τοπική προσέγγιση επί του θέματος·
48. κρίνει απαραίτητο να στηρίξει η Επιτροπή τις περιφερειακές και τις τοπικές αρχές στην ανάπτυξη τοπικών και εθνικών στρατηγικών πρόληψης για την καταπολέμηση της βίαιης ρίζοσπαστικοποίησης, για παράδειγμα θέτοντας στη διάθεση των ενδιαφερόμενων αρχών εμπειρογνώμονες του κέντρου αριστείας RAN· υπογραμμίζει τη σημασία της ανταλλαγής εμπειριών μεταξύ των περιφερειακών και των τοπικών αρχών για ζητήματα όπως βέλτιστες πρακτικές και διδάγματα·
49. είναι της άποψης ότι η ενιαία πολιτική για την καταπολέμηση της βίαιης ρίζοσπαστικοποίησης πρέπει να περιλαμβάνει τρία επίπεδα: την πρόληψη (π.χ. εξάλειψη του πρόσφορου εδάφους για βίαιη ρίζοσπαστικοποίηση, προς αποφυγή της εμφάνισης του φαινομένου), την παρέμβαση (ειδική υποστήριξη των ατόμων που είναι ευάλωτα στη βίαιη ρίζοσπαστικοποίηση) και την καταστολή (συνεκτική δικαστική αντιμετώπιση του φαινομένου της βίαιης ρίζοσπαστικοποίησης)·
50. θεωρεί σημαντικό να επενδύσουν οι εθνικές, οι περιφερειακές και οι τοπικές αρχές σε ειδικά μέτρα πρόληψης και παρέμβασης για την καταπολέμηση της βίαιης ρίζοσπαστικοποίησης, αντί να περιορίζονται σε μια πολιτική καταστολής. Είναι επίσης σημαντικό να χρηματοδοτηθούν ερευνητικά προγράμματα προκειμένου να ανακαλυφθούν η προέλευση και ο τρόπος καταπολέμησης του ρίζοσπαστισμού·
51. πιστεύει ότι οι διάφορες οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και οι τοπικοί παράγοντες έχουν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη σχεδίων προσαρμοσμένων στην εκάστοτε κοινότητα ή οργάνωσή τους με σκοπό την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίαιης ρίζοσπαστικοποίησης, και τονίζει την ανάγκη υιοθέτησης μιας προσέγγισης που θα βασίζεται στη συμμετοχή και στη διαβούλευση με πολλούς συναφείς με το πρόβλημα εταίρους και τομείς, καθώς η βίαιη ρίζοσπαστικοποίηση είναι ένα πολυτομεακό πρόβλημα που απαιτεί πολυτομεακές λύσεις. Ενθαρρύνει, συνεπώς, τη στενή συνεργασία μεταξύ όλων των φορέων της κοινωνίας των πολιτών σε όλα τα επίπεδα διοίκησης και την ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των μερών των δραστηριοποιούνται στον τομέα, όπως ενώσεις και μη κυβερνητικές οργανώσεις·
52. υπογραμμίζει την ανάγκη να δρομολογηθεί ένας διαπολιτισμικός διάλογος με τις διάφορες κοινότητες, με τους ηγέτες τους και με εμπειρογνώμονες, καταρχάς για την καλύτερη κατανόηση και, κατ' επέκταση, για την καλύτερη πρόληψη της βίαιης ρίζοσπαστικοποίησης·
53. πιστεύει ότι οι διάφορες οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και οι τοπικοί παράγοντες έχουν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη σχεδίων προσαρμοσμένων στην εκάστοτε κοινότητα ή οργάνωση που θα αποσκοπούν στην πρόληψη και την καταπολέμηση της βίαιης ρίζοσπαστικοποίησης·
54. θεωρεί απολύτως απαραίτητη, σε αυτό το πλαίσιο, την παροχή εξειδικευμένης κατάρτισης στους επαγγελματίες που βρίσκονται στην πρώτη γραμμή αλλά και σε εκείνους που επιχειρούν επιτόπου, ώστε να μπορούν να εντοπίζουν ανησυχητικές αλλαγές συμπεριφοράς και να υιοθετούν κατάλληλη στάση κατά την παρακολούθηση των νέων που είναι ευάλωτοι σε βίαιη ρίζοσπαστικοποίηση·
55. εκτιμά, επίσης, πως η εξειδικευμένη κατάρτιση είναι απαραίτητη και για τους υπεύθυνους λήψης αποφάσεων και τους πολιτικούς που δραστηριοποιούνται σε διάφορα επίπεδα, προκειμένου να ευαισθητοποιηθούν ως προς τη σημασία της αποτελεσματικής πρόληψης και την ανάγκη συνεργασίας όσον αφορά την επικοινωνία στον συγκεκριμένο τομέα·
56. καλεί την Επιτροπή να υποστηρίξει τα κράτη μέλη στη διεξαγωγή ενημερωτικών εκστρατειών για την ευαισθητοποίηση των νέων και των νεαρών ενηλίκων στο πρόβλημα της ρίζοσπαστικοποίησης και την παροχή κινήτρων, ώστε να αποκτήσουν κριτική σκέψη·
57. θεωρεί απαραίτητο να δημιουργηθούν, σε κάθε κράτος μέλος, οι αναγκαίες δομές για τον εντοπισμό της ρίζοσπαστικοποίησης, οι οποίες θα έχουν την ευθύνη της στρατηγικής επικοινωνίας και της διαμόρφωσης εναλλακτικής επιχειρηματολογίας προσαρμοσμένης στην πραγματικότητα της κάθε χώρας και στον πληθυσμό της, να παρασχεθούν κατευθυντήριες γραμμές και εξατομικευμένη καθοδήγηση σε άτομα που είναι επιρρεπή στη ρίζοσπαστικοποίηση και να προβλεφθεί ένα σημείο επαφής για την υπόδειξη περιπτώσεων πιθανής ρίζοσπαστικοποίησης και για την παροχή καθοδήγησης σχετικά με τον κατάλληλο, σε τέτοιες περιπτώσεις, τρόπο αντίδρασης των οικογενειών, των φίλων, των εκπαιδευτικών και άλλων προσώπων του στενού περιβάλλοντος αυτών των ατόμων. Οι δομές αυτές θα πρέπει να δημιουργηθούν μέσω στενού συντονισμού μεταξύ του ευρωπαϊκού, του εθνικού, του περιφερειακού και του τοπικού επιπέδου·

58. κρίνει απαραίτητο τα προγράμματα εξατομικευμένης καθοδήγησης να συνδέονται επαρκώς με το υπόβαθρο και το άμεσο περιβάλλον των ατόμων· συνεπώς, στην εκπόνηση αυτών των προγραμμάτων έχει ουσιαστική σημασία να συμμετέχουν οι περιφερειακές και οι τοπικές αρχές, καθώς και οι κοινωνικοί φορείς που ασχολούνται επιτόπου με το πρόβλημα· θεωρεί, εν προκειμένω, ότι οι αθλητικές, πολιτιστικές και εκπαιδευτικές εκδηλώσεις μπορούν να διευκολύνουν την ένταξη·
59. σημειώνει ότι οι ενώσεις και οι οργανώσεις που δρουν στον χώρο αυτό και δεν αποτελούν κυβερνητικούς φορείς μπορούν να επιτύχουν πολύ καλά αποτελέσματα όσον αφορά την κοινωνική επανένταξη των ριζοσπαστικοποιημένων πολιτών·
60. φρονεί ότι πρέπει να προωθηθούν εκπαιδευτικά προγράμματα για την ανάπτυξη κριτικής σκέψης και ανοιχτού πνεύματος και τη διάδοση των γνώσεων και των αρχών πάνω στις οποίες είναι εδραιωμένο το δημοκρατικό κράτος δικαίου·
61. θεωρεί ότι θα πρέπει να προσφέρονται συνοδευτικά μέτρα στους επιστρέφοντες, μετά τη δίκη και την απόλυσή τους από τη φυλακή, με σκοπό την επανένταξή τους στην κοινωνία, καθώς και να αναπτυχθεί μια αποτελεσματική στρατηγική για τον εντοπισμό και την καταπολέμηση της ριζοσπαστικοποίησης στα σωφρονιστικά ιδρύματα·
62. επισημαίνει ότι οι εμπειρογνώμονες στους τομείς της πρόληψης και της καταπολέμησης της ριζοσπαστικοποίησης, καθώς και της αντιμετώπισης των ριζοσπαστικοποιημένων κρατουμένων στις φυλακές, πρέπει να ενεργούν σύμφωνα με τα εθνικά πρότυπα ασφαλείας κάθε χώρα. Στο πλαίσιο αυτό, υπογραμμίζει την επείγουσα ανάγκη καθιέρωσης ενός ενοποιημένου και συντονισμένου χώρου παρέμβασης, όπου τόσο οι πολιτικές πρόληψης και καταπολέμησης της τρομοκρατίας όσο και οι σωφρονιστικοί υπάλληλοι των φυλακών θα λειτουργούν συνεκτικά, σύμφωνα με αρχές που θα έχουν καθοριστεί βάσει σαφών προδιαγραφών και προτύπων ασφαλείας·
63. καλεί την Επιτροπή να εξετάσει επείγοντως πώς αυτά τα προγράμματα εξατομικευμένης καθοδήγησης μπορούν να επικυρωθούν ως μέσα καταπολέμησης της βίαιης ριζοσπαστικοποίησης, έτσι ώστε να εξασφαλιστεί ότι η προσοχή δεν θα επικεντρώνεται αποκλειστικά στην ανίχνευση της βίαιης ριζοσπαστικοποίησης, αλλά και στην κοινωνική επανένταξη των εν λόγω ατόμων·
64. τονίζει ότι είναι σημαντικό τα προγράμματα εξατομικευμένης απορριζοσπαστικοποίησης να συνδυαστούν με μέτρα που θα προωθούν τις εταιρικές σχέσεις με εκπροσώπους διαφόρων κοινοτήτων και τις επενδύσεις σε προγράμματα κοινωνικού χαρακτήρα και σε επίπεδο γειτονιάς, με σκοπό να εξαλειφθεί η οικονομική και γεωγραφική περιθωριοποίηση, καθώς και με πρωτοβουλίες καθοδήγησης που θα απευθύνονται σε απομονωμένους και αποκλεισμένους νέους που διατρέχουν κίνδυνο βίαιης ριζοσπαστικοποίησης·
65. εξαίρει τη σημασία που έχει η στήριξη της οικογένειας στην καταπολέμηση της βίαιης ριζοσπαστικοποίησης. Ορισμένοι εμπειρογνώμονες θεωρούν ότι συχνά δίνεται υπερβολική έμφαση στη συνεργασία με άτομα αντί με οικογένειες, καθώς οι οικογένειες μπορούν να συμβάλουν στην πρόληψη της ριζοσπαστικοποίησης και να βοηθήσουν στην επανένταξη ριζοσπαστικοποιημένων ατόμων, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που προέρχονται από περιοχές συγκρούσεων. Καλεί, συνεπώς, τα κράτη μέλη και τις περιφερειακές και τις τοπικές αρχές τους να αναγνωρίσουν τη σημασία αυτής της στήριξης και την ανάγκη παροχής βοήθειας στις οικογένειες που βρίσκονται σε αυτή την κατάσταση, με την ανάπτυξη κατάλληλων προγραμμάτων·
66. υπογραμμίζει ότι, σύμφωνα με πρόσφατες έρευνες, όλο και περισσότερες γυναίκες ριζοσπαστικοποιούνται και στρατολογούνται από τρομοκρατικές οργανώσεις, και πιστεύει ότι η ΕΕ και τα κράτη μέλη της πρέπει να αναπτύξουν στρατηγικές για την πρόληψη της βίαιης ριζοσπαστικοποίησης, λαμβάνοντας τουλάχιστον σε κάποιο βαθμό υπόψη τη διάσταση του φύλου· καλεί την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να εφαρμόσουν, σε συνεργασία με τις περιφερειακές και τις τοπικές αρχές, μια πιο επιθετική πολιτική για την ισοτιμία των φύλων, δεδομένου ότι τούτη αποτελεί ακρογωνιαίο λίθο του ευρωπαϊκού κοινωνικού προτύπου· ως εκ τούτου, ζητεί μια πιο σθεναρή προληπτική και κατασταλτική δράση κατά του εκφοβισμού και της βίας σεξουαλικού χαρακτήρα·
67. ζητεί από την Επιτροπή να στηρίζει γενικά προγράμματα που θα ενθαρρύνουν τον αγώνα των νέων γυναικών για περισσότερη ισότητα·
68. θεωρεί σημαντικό να αναπτυχθεί, σε κάθε κράτος μέλος και σε συνεργασία με τις περιφερειακές και τις τοπικές αρχές, ένα σύστημα προειδοποίησης για την παροχή βοήθειας και καθοδήγησης, έτσι ώστε να μπορεί να παρασχεθεί βοήθεια στο εγγύς περιβάλλον ή στην οικογένεια ή να μπορούν αυτοί εύκολα και γρήγορα να καταθέσουν αναφορά όταν ένα άτομο εμφανίζει ξαφνικά συμπεριφορά που μπορεί να υποδεικνύει προοδευτικά βίαιη ριζοσπαστικοποίηση ή πρόθεση αναχώρησης με σκοπό την ένταξη σε τρομοκρατική οργάνωση·
69. υπενθυμίζει εν προκειμένω ότι «οι ανοικτές τηλεφωνικές γραμμές» έχουν αποδώσει καρπούς, αλλά ότι πρέπει να γίνεται διάκριση μεταξύ γραμμών επικοινωνίας σε περίπτωση βίαιης ριζοσπαστικοποίησης (ανοικτές τηλεφωνικές γραμμές καταγγελίας) και γραμμών υποστήριξης των φίλων και της οικογένειας στην αντιμετώπιση αυτής της διασπαστικής κατάστασης (τηλεφωνικές γραμμές βοήθειας)·

70. καλεί την Επιτροπή να διερευνήσει κατά πόσον ένα τέτοιο σύστημα μπορεί να αναπτυχθεί σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ·
71. επισημαίνει, τέλος, ότι τα μέτρα αυτά μπορούν να εφαρμοστούν μόνο μέσω μακροπρόθεσμων προγραμμάτων κοινωνικών επενδύσεων και καλεί επειγόντως τόσο την Επιτροπή όσο και τα κράτη μέλη και τις περιφερειακές και τις τοπικές αρχές να υιοθετήσουν αυτή την προοπτική, με σκοπό την ανάπτυξη μιας πολιτικής για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίαιης ριζοσπαστικοποίησης. Παράλληλα, ζητεί από την Επιτροπή, κατά την ανάπτυξη των μέτρων για την καταπολέμηση της βίαιης ριζοσπαστικοποίησης, να δώσει ιδιαίτερη προσοχή στη μακροπρόθεσμη επίδραση που θα μπορούσαν να έχουν αυτά τα μέτρα για το μέλλον μιας ευρωπαϊκής διαπολιτισμικής κοινωνίας χωρίς αποκλεισμούς.

Βρυξέλλες, 16 Ιουνίου 2016.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών
Markku MARKKULA

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Η απάντηση της ΕΕ στη δημογραφική πρόκληση»

(2017/C 017/08)

Εισηγητής: Juan Vicente HERRERA CAMPO (ES/PPE), πρόεδρος της περιφερειακής κυβέρνησης Καστίλης και Λεόν

ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Οι δημογραφικές προκλήσεις που αντιμετωπίζει η ΕΕ

1. δηλώνει ότι η δημογραφική αλλαγή αποτελεί μία από τις μεγαλύτερες προκλήσεις που αντιμετωπίζει η ΕΕ. Μεταξύ των παραγόντων που την προκαλούν συγκαταλέγονται η γήρανση του πληθυσμού, η μείωση του αριθμού των νέων και το γεγονός ότι η γονιμότητα είναι μικρότερη από το ποσοστό αναπλήρωσης. Η δημογραφική εξέλιξη εξαρτάται επομένως σε μεγάλο βαθμό από το μεταναστευτικό ρεύμα το οποίο εμφανίζει μεγάλες διαφορές μεταξύ των περιοχών της ΕΕ. Οι ανισορροπίες εγείρουν διάφορες προκλήσεις τόσο στις περιοχές στις οποίες παρατηρείται μείωση πληθυσμού όσο και στις μεγάλες αστικές περιοχές υποδοχής·
2. φρονεί, ωστόσο, ότι η συμβολή του φαινομένου της μετανάστευσης είναι μια βραχυπρόθεσμη, μόνον, λύση και δεν αρκεί για την επίλυση του προβλήματος της χαμηλής γεννητικότητας. Μπορεί τα μεταναστευτικά ρεύματα να φέρνουν, σε σύντομο χρονικό διάστημα, πρόσθετο εργατικό δυναμικό, αυξάνουν όμως, ταυτόχρονα, και τα ποσοστά του ενήλικου πληθυσμού στα ευρωπαϊκά εδάφη, γεγονός που δεν επιλύει το πρόβλημα της μείωσης του ποσοστού γεννήσεων και της γενικής γήρανσης του πληθυσμού·
3. επισημαίνει ότι, μετά το 2000, η αύξηση του πληθυσμού στην Ευρώπη ήταν πολύ μικρή σε σύγκριση με τα 50 προηγούμενα χρόνια: σε ετήσια βάση η αύξηση ανήλθε περίπου στο 0,5 %. Το 2014 σε 12 κράτη μέλη καταγράφηκε μείωση ενώ σε 16 κράτη μέλη αύξηση του πληθυσμού. Υπάρχουν σημαντικές διαφορές τόσο μεταξύ της Δυτικής και Ανατολικής Ευρώπης, όσο και — μολονότι σε μικρότερο βαθμό— μεταξύ της Βόρειας και Νότιας Ευρώπης. Περιφερειακές διαφορές καταγράφονται ακόμα και στο εσωτερικό των ίδιων των κρατών. Συγκεκριμένα, ο γενικός κανόνας που φαίνεται να ισχύει στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες είναι ότι η πληθυσμιακή αύξηση στις αστικές περιοχές είναι μεγαλύτερη από ό,τι στις αγροτικές περιοχές. Οι απομακρυσμένες αγροτικές περιοχές αντιμετωπίζουν δημογραφικές προκλήσεις σε όλη την ήπειρο. Η πρόσφατη οικονομική κρίση έχει οξύνει τις πολωτικές τάσεις τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε εθνικό επίπεδο, όπως επίσης και τα προβλήματα της πληθυσμιακής μείωσης σε περιφερειακό επίπεδο·
4. επισημαίνει ότι πρέπει να ληφθούν υπόψη οι προβλέψεις για το 2060 της έκθεσης του 2015 για τη δημογραφική γήρανση. Η εξέλιξη της γονιμότητας, το προσδόκιμο ζωής και η μετανάστευση προοιωνίζονται μεγάλες αλλαγές στην ηλικιακή διάρθρωση του πληθυσμού της ΕΕ. Η αναλογία των ενεργών προς τους εξαρτώμενους πολίτες, από 4 προς 1 που είναι σήμερα, θα μειωθεί σε περίπου 2 προς 1. Το 2060 ο πληθυσμός της Ευρώπης δεν θα είναι μόνο περισσότερο γερασμένος, αλλά και περισσότερο ανομοιογενώς κατανομημένος. Σύμφωνα με τις προβλέψεις, τα κράτη μέλη θα εμφανίζουν μεγάλες διαφορές μεταξύ τους, αλλά και στο ίδιο το εσωτερικό τους, καθώς στα μισά περίπου από αυτά ο πληθυσμός θα έχει μειωθεί, ενώ στα άλλα μισά θα έχει αυξηθεί·
5. εφιστά την προσοχή στον τεράστιο οικονομικό, κοινωνικό, δημοσιονομικό και οικολογικό αντίκτυπο της δημογραφικής αλλαγής τόσο σε εθνικό όσο και σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Ο αντίκτυπος αυτός επηρεάζει τη βιωσιμότητα των συνταξιοδοτικών συστημάτων και των συστημάτων υγείας και καθορίζει την εξέλιξη του κράτους πρόνοιας, λόγω κυρίως της πίεσης που υφίστανται τα συστήματα υγείας και οι υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας των ηλικιωμένων και των εξαρτώμενων ατόμων. Επίσης, επηρεάζεται η ανάπτυξη των διαφόρων περιοχών της ΕΕ και η διατήρηση των παραδοσιακών οικοσυστημάτων και των υποδομών. Η ΕΤΠ υπογραμμίζει τον κίνδυνο μείωσης του πληθυσμού ορισμένων περιοχών της ΕΕ. Οι απομακρυσμένες περιοχές, παραδείγματος χάριν, αντιμετωπίζουν ειδικές γεωγραφικές και δημογραφικές προκλήσεις λόγω των περιορισμών κινητικότητας. Και μολονότι ορισμένες περιοχές ή περιφέρειες, ανάλογα με τα χαρακτηριστικά τους, πρόκειται να θιγούν από αυτές τις αλλαγές σε μεταγενέστερο στάδιο ή σε μικρότερο βαθμό, δεν υπάρχει αμφιβολία ότι οι συνέπειές τους θα γίνουν αισθητές στο σύνολο της ΕΕ·
6. υπογραμμίζει ότι πρέπει να δοθεί προσοχή σε αυτούς τους παράγοντες στο πλαίσιο των παγκόσμιων δημογραφικών εξελίξεων. Για τον σκοπό αυτό, αξιολογεί πολύ θετικά τις προσπάθειες που καταβάλλει ο ΟΟΣΑ για τη συλλογή συγκριτικών δεδομένων, στο τοπικό και το περιφερειακό επίπεδο, σχετικά με τον πληθυσμό, γεγονός που μας βοηθά να κατανοήσουμε το πλαίσιο των δημογραφικών προκλήσεων πέραν της ευρωπαϊκής τους διάστασης. Έγκυρα εργαλεία για την κατανόηση των δημογραφικών προκλήσεων και τη συλλογή δεδομένων σχετικά με τις δημογραφικές αλλαγές θα μπορούσαν να είναι οι δημογραφικοί χάρτες σε επίπεδο ΕΕ, δηλαδή τα ψηφιακά μέσα που χρησιμοποιούνται για την εξόρυξη δεδομένων και για τη χαρτογράφηση δημογραφικών δεικτών μέσω του συστήματος γεωγραφικών πληροφοριών (GIS)·

Η απάντηση των περιφερειών και των πόλεων στις δημογραφικές προκλήσεις

7. σημειώνει τον διαφορετικό τρόπο με τον οποίον αντιδρούν οι ευρωπαϊκές περιφέρειες και πόλεις στις δημογραφικές προκλήσεις:

- μέσω μέτρων για την προώθηση της παραγωγικής δραστηριότητας και της απασχόλησης, απαραίτητων για να αντιμετωπιστούν τόσο η αύξηση όσο και η μείωση του πληθυσμού,
- μέσω πολιτικών στήριξης των οικογενειών και μέτρων συνδυασμού της επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής, τα οποία μπορούν να έχουν θετική επίδραση στην επίτευξη υψηλότερων ποσοστών γονιμότητας,
- μέσω πολιτικών διατήρησης των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων σε απομονωμένες αγροτικές περιοχές,
- με ενέργειες που έχουν σκοπό να διευκολύνουν τη χειραφέτηση και συγκράτηση του νεανικού πληθυσμού, χάρη στην προσαρμογή των προσόντων στις ανάγκες της αγοράς εργασίας,
- δρομολογώντας πρωτοβουλίες σχετικά με τον επαναπατρισμό μεταναστών και την αξιοποίηση δεξιοτήτων,
- εξασφαλίζοντας την ισότητα των ευκαιριών μεταξύ γυναικών και ανδρών και βελτιώνοντας την ένταξη των μεταναστών,
- προσαρμόζοντας τις υγειονομικές και κοινωνικές υπηρεσίες στη γήρανση του πληθυσμού, με έμφαση σε πτυχές όπως η στήριξη της ανεξάρτητης διαβίωσης, η βελτίωση της πρόληψης ή ο συντονισμός μεταξύ μέσων, σε ένα κλίμα μειωμένων πόρων και αυξημένης ζήτησης,
- προσαρμόζοντας τις πόλεις ώστε να μετατραπούν σε τόπους πιο φιλικούς, ειδικότερα για τους ηλικιωμένους και τα εξαρτώμενα άτομα,
- προσαρμόζοντας τις πολιτικές μεταφορών και άλλα ειδικά μέτρα ώστε να εξασφαλισθεί η κινητικότητα και η αύξηση της διασυνδεσιμότητας εντός και μεταξύ όλων των περιφερειών, με την ανάπτυξη καινοτόμων προσεγγίσεων, όπως π.χ. είναι η περίπτωση της «μεταφοράς κατόπιν αιτήματος».

8. ενθαρρύνει τις ευρωπαϊκές περιφέρειες και τους δήμους να συνεχίσουν να αντιμετωπίζουν αυτά τα προβλήματα αλλά και, επιπλέον, να εκμεταλλευτούν τις ευκαιρίες που συνδέονται με τη δημογραφική αλλαγή, όπως οι ευκαιρίες που δημιουργεί η «οικονομία της τρίτης ηλικίας» για τις επιχειρήσεις και τους οργανισμούς που εκπονούν και παρέχουν καινοτόμα προϊόντα και υπηρεσίες για τους ηλικιωμένους, δεδομένου, ιδίως, ότι οι περιοχές που πλήττονται περισσότερο από τη δημογραφική αλλαγή είναι αυτές όπου γίνεται μεγαλύτερη χρήση αυτής της δυνατότητας. Οι προκλήσεις συνιστούν επίσης ευκαιρία για την ενίσχυση των επενδύσεων στο ανθρώπινο κεφάλαιο, για την καλύτερη αξιοποίηση των τοπικών πόρων, τη συγκρότηση αποτελεσματικότερων και αποδοτικότερων δημόσιων υπηρεσιών και την ανάπτυξη νέων μεθόδων για τη βελτίωση της ποιότητας της ζωής όλων των πολιτών. Ο στόχος είναι η βελτίωση της ποιότητας ζωής αλλά και της ευεξίας, υπό την έννοια της τρισδιάστατης κατάστασης σωματικής, πνευματικής και κοινωνικής ευεξίας. Μεταξύ των ευκαιριών που συνδέονται με δημογραφικές αλλαγές συγκαταλέγονται και ευκαιρίες απασχόλησης στον τομέα της παροχής υπηρεσιών στους ηλικιωμένους (υπηρεσίες σχετικές με τη φυσική τους κατάσταση, ψηφιακές υπηρεσίες, υπηρεσίες υγιεινών τρόπων ζωής κ.λπ.).

9. τονίζει ότι είναι σημαντικό οι προσαρμογές των δομών παροχής υπηρεσιών που απαιτούνται σε περιφέρειες με συρρίκνωση του πληθυσμού να πραγματοποιηθούν με τέτοιο τρόπο ώστε αυτοί που παραμένουν σε αυτές τις περιοχές, συνήθως ηλικιωμένοι, να έχουν πρόσβαση σε υπηρεσίες, σύμφωνα με τα βασικά τους δικαιώματα. Τούτο προϋποθέτει την ανάπτυξη μορφών παροχής υπηρεσιών μέσω της κάθαρτης συνεργασίας και πρωτοβουλίες μεταξύ των διαφόρων επιπέδων προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι το τοπικό και περιφερειακό επίπεδο έχουν τους πόρους που χρειάζονται για να προσαρμοστούν στη δημογραφική αλλαγή.

10. δεσμεύεται ότι θα συνεχίσει να υποστηρίζει την ευρωπαϊκή πρωτοβουλία «Σύμφωνο για τη δημογραφική αλλαγή» που προωθείται από την πλατφόρμα AGE Europe σε στενή συνεργασία με την WHO Europe, με βάση το σχέδιο AFE-Innovnet. Η πλατφόρμα αυτή συστάθηκε από τους τοπικούς και περιφερειακούς φορείς για να ενθαρρύνει τη δημιουργία περιβάλλοντος ειδικά προσαρμοσμένου στους ηλικιωμένους σε τομείς όπως η υγεία, οι κοινωνικές υπηρεσίες, η στέγαση, οι τεχνολογίες της πληροφορίας και της επικοινωνίας, η πολεοδομική πολιτική και η κινητικότητα.

11. τονίζει ότι είναι σημαντικό οι δήμοι και οι περιφέρειες της Ευρώπης να αναδειχθούν σε κύριους παράγοντες ενεργοποίησης ευρωπαϊκών πολιτικών για την αντιμετώπιση της δημογραφικής πρόκλησης, ιδίως με την ανάπτυξη πρωτοβουλιών που εξαίρουν την ποικιλομορφία και προωθούν τη διαπολιτισμικότητα. Πρέπει, επίσης, να σχεδιαστούν τοπικές και περιφερειακές στρατηγικές που να στηρίζουν τη διασύνδεση κέντρων έρευνας και ανάπτυξης (E & A), επιχειρήσεων και δημόσιων οργανισμών, να προωθούν φυτώρια επιχειρήσεων, να τονώνουν τον αγροτουρισμό κ.λπ., με στόχο τη δημιουργία απασχόλησης προκειμένου να αυξηθεί η προσέλκυση πληθυσμού σε ενεργό ηλικία.

12. τονίζει τη σημασία της οριζόντιας συνεργασίας σε σχέση με τη δημογραφική αλλαγή. Ορισμένα από τα προγράμματα τοπικής συνεργασίας επικεντρώθηκαν σε αυτόν τον στόχο, προκειμένου κυρίως να αντιμετωπιστούν η γήρανση, η μείωση του πληθυσμού στις αγροτικές περιοχές ή, σε πολύ μικρότερο βαθμό, πτυχές συναφείς με τα ποσοστά γονιμότητας σε σχέση με τη δημογραφική αλλαγή. Η ΕτΠ επικροτεί τα πλαίσια μελέτης και ανταλλαγής ορθών πρακτικών στον τομέα αυτό, όπως το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Περιφερειών με Δημογραφικές Προκλήσεις (DCRN), το οποίο ενθάρρυνε τη δημιουργία κατάλληλων χώρων για την ανάληψη κοινών πρωτοβουλιών και κοινών απαντήσεων·

13. θεωρεί ότι η δημογραφική αλλαγή που συντελείται στην Ευρώπη είναι τόσο μεγάλη ώστε είναι αδύνατο να αντιμετωπιστεί χωρίς να αναληφθούν δυναμικές πρωτοβουλίες κάθετης συνεργασίας, οι οποίες θα ενισχύουν τις δράσεις σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο με τη βοήθεια ειδικά σχεδιασμένων παρεμβάσεων σε εθνικό και υπερεθνικό επίπεδο·

Η σημερινή απάντηση της ΕΕ στις δημογραφικές προκλήσεις

14. διαπιστώνει ότι η σημερινή απάντηση της ΕΕ στις δημογραφικές προκλήσεις είναι μερική και λειψή σε επίπεδο υλοποίησης. Μερική, επειδή επικεντρώνεται αποκλειστικά και μόνο στη γήρανση, χωρίς να δίνεται επαρκής προσοχή σε άλλες πτυχές, όπως η υπογεννητικότητα ή η μείωση του πληθυσμού λόγω κοινωνικοοικονομικών παραγόντων ή λόγω ζητημάτων μεταφορών, κινητικότητας και μετανάστευσης. Λειψή σε επίπεδο υλοποίησης, επειδή πολλές πολιτικές που θα μπορούσαν να συμβάλουν στην αντιμετώπιση των δημογραφικών προκλήσεων δεν προβλέπουν ειδική προσέγγιση για τον σκοπό αυτό·

15. επισημαίνει ότι οι πολιτικές καινοτομίας και έρευνας ήταν κυρίως αυτές που έδωσαν ώθηση σε μεγάλο αριθμό πρωτοβουλιών για την αντιμετώπιση των δημογραφικών προκλήσεων, έχοντας σχεδόν πάντα στο επίκεντρο τη γήρανση. Η στρατηγική «Ευρώπη 2020», στο πλαίσιο της εμβληματικής πρωτοβουλίας «Ένωση καινοτομίας», έδωσε ώθηση σε μια ευρωπαϊκή σύμπραξη καινοτομίας («European Innovation Partnership») με θέμα την ενεργό και υγιή γήρανση. Το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020» περιλαμβάνει στον τρίτο πυλώνα του μια κοινωνική πρόκληση με επίκεντρο την κλιματική αλλαγή. Άλλα παραδείγματα αποτελούν η πρωτοβουλία κοινού προγραμματισμού «More Years Better Lives» (Περισσότερα χρόνια, καλύτερες ζωές), η κοινότητα γνώσης και καινοτομίας (KIC) για την ενεργό και υγιή γήρανση ή το πρόγραμμα «Ambient Assisted Living» (Αυτόνομη διαβίωση υποβοηθούμενη από το περιβάλλον)·

16. τονίζει ότι η κοινή γεωργική πολιτική (ΚΓΠ) συμβάλλει στην αντιμετώπιση των δημογραφικών προκλήσεων στον δεύτερο πυλώνα, ο οποίος επικεντρώνεται στην αγροτική ανάπτυξη. Κατά την περίοδο προγραμματισμού 2014-2020, οι προσπάθειες επικεντρώνονται στην τόνωση της «ανάπτυξης των υπηρεσιών και υποδομών που θα συμβάλουν στην κοινωνική ένταξη και στην αντιστροφή των τάσεων της κοινωνικής και οικονομικής υποβάθμισης και της μείωσης του πληθυσμού των αγροτικών περιοχών». Η γήρανση του πληθυσμού αποτελεί μεγάλη πηγή ανησυχίας για τον αγροτικό κόσμο, και για τον λόγο αυτό η ΚΓΠ ενθαρρύνει τη διαδοχή των γενεών και την απασχόληση των γυναικών·

17. επισημαίνει ότι η ένταξη της πολιτικής συνοχής στην αντιμετώπιση των δημογραφικών προκλήσεων πρέπει να ενισχυθεί σύμφωνα με τα όσα ρητά διαλαμβάνει το άρθρο 174 της ΣΛΕΕ. Στο άρθρο αυτό ορίζεται ότι πρέπει να δίνεται «ιδιαίτερη προσοχή στις αγροτικές περιοχές, τις περιοχές που συντελείται βιομηχανική μετάβαση και τις περιοχές που πλήττονται από σοβαρά και μόνιμα φυσικά ή δημογραφικά προβλήματα, όπως οι υπερβόρειες περιοχές που είναι ιδιαίτερα αραιοκατοικημένες και οι νησιωτικές, διασποριακές και ορεινές περιοχές». Επίσης, το άρθρο 175 της ΣΛΕΕ ορίζει ότι οι στόχοι που προβλέπονται στο προηγούμενο άρθρο πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά τη διαμόρφωση και την υλοποίηση των πολιτικών και των δράσεων της Ένωσης και ότι η επίτευξή τους θα πρέπει να στηρίζεται από τα διαρθρωτικά ταμεία, την ΕΤΕπ και άλλα χρηματοδοτικά μέσα· και ότι μπορούν επίσης να υπάρξουν και άλλες ειδικές δράσεις. Μέχρι σήμερα, ωστόσο, οι διατάξεις αυτές δεν έχουν εφαρμοστεί επαρκώς καθότι δεν έχουν ληφθεί μέτρα θετικής δράσης με γνώμονα τα δημογραφικά μειονεκτήματα·

18. αποδοκιμάζει το γεγονός ότι πολλές από τις ενωσιακές πολιτικές που θα μπορούσαν να συμβάλουν στην αντιμετώπιση των δημογραφικών προκλήσεων δεν περιλαμβάνουν ειδικά μέτρα υπέρ των περιοχών που έρχονται αντιμέτωπες με αυτές τις προκλήσεις. Πρόκειται συγκεκριμένα για τις πολιτικές μεταφορών, κοινωνίας της πληροφορίας, απασχόλησης και κοινωνικής πολιτικής, την πολιτική για το περιβάλλον και το κλίμα, τις επιχειρήσεις κ.λπ·

19. επισημαίνει ότι, στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, δεν δίνεται μεγάλη προσοχή στα δημογραφικά προβλήματα, καθώς μέχρι σήμερα λαμβάνονται μόνο υπόψη οι συνέπειες της γήρανσης σε σχέση με τη βιωσιμότητα των προϋπολογισμών των κρατών μελών. Επισημαίνει ειδικότερα την έλλειψη ευαισθησίας για τα τοπικά και περιφερειακά ζητήματα, τόσο κατά τη διερεύνηση όσο και κατά τον προσδιορισμό των συστάσεων που απευθύνονται στα κράτη μέλη·

Επιθυμητή απάντηση της ΕΕ στις δημογραφικές προκλήσεις

20. Θεωρεί ότι η απάντηση της ΕΕ στη δημογραφική αλλαγή πρέπει να χαρακτηρίζεται από ευρεία, συντονισμένη και ολοκληρωμένη οπτική καθώς πρόκειται για εγκάρσιο ζήτημα. Πρέπει να καταρτιστεί μια ευρωπαϊκή στρατηγική για τις δημογραφικές προκλήσεις η οποία θα αυξήσει την ευαισθησία στο ζήτημα αυτό όλων των πολιτικών: συνοχής, καινοτομίας, μεταφορών, υγείας, κοινωνικής πολιτικής και πολιτικής απασχόλησης, ΤΠΕ, αγροτικής ανάπτυξης, μετανάστευσης κ.λπ. Η στρατηγική αυτή πρέπει να βασίζεται σταθερά στις κοινές αξίες της ΕΕ, την ίση μεταχείριση και τα δικαιώματα του ανθρώπου. Μια στρατηγική προσέγγιση πρέπει επίσης να περιλαμβάνει ανάλυση κόστους και προβλέψεις σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο·

21. υπενθυμίζει ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στο ψήφισμά του της 9ης Σεπτεμβρίου 2015 σχετικά με την έκθεση για την υλοποίηση, τα αποτελέσματα και τη συνολική αξιολόγηση του Ευρωπαϊκού Έτους 2012 Ενεργού Γήρανσης και Αλληλεγγύης μεταξύ των Γενεών⁽¹⁾, καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή «να εγκρίνει μια στρατηγική της ΕΕ για τη δημογραφική αλλαγή με στόχο τον συντονισμό της δράσης της ΕΕ σε διάφορους τομείς, ώστε να διασφαλιστούν συνέργειες και να μεγιστοποιηθεί ο θετικός αντίκτυπος στους πολίτες, την οικονομία και τη δημιουργία θέσεων εργασίας στην Ευρώπη, αλλά και να προστατευθούν τα ανθρώπινα δικαιώματα των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας σε όλες τις πολιτικές της ΕΕ»·

22. Θεωρεί ότι η εν λόγω στρατηγική πρέπει να δώσει προτεραιότητα στη δημιουργία «ευκαιριών στήριξης και δημιουργίας ζωής» για να συμβάλει τόσο στην προσέλκυση και τη συγκράτηση του νεανικού πληθυσμού στο σύνολο της επικράτειας όσο και σε μια ανάπτυξη με ισορροπία μεταξύ πυκνοκατοικημένων περιοχών, περιοχών με μείωση του πληθυσμού, και περιοχών με μεγάλη πληθυσμιακή διασπορά, ενθαρρύνοντας την παροχή ποιοτικών δημόσιων υπηρεσιών σε όλους τους πολίτες. Επίσης, θα πρέπει να προωθήσει πολιτικές που ευνοούν την οικογένεια, ιδίως με μέτρα που αίρουν τα αντικίνητρα της απόκτησης παιδιών και συμβάλλουν στην αύξηση του ποσοστού γεννητικότητας· να ενσωματώσει τη διάσταση του φύλου· να ενθαρρύνει την αυτόνομη διαβίωση των ηλικιωμένων· να αυξήσει το προσδόκιμο υγιούς ζωής και να ελαττώσει την εξάρτηση των ατόμων· να καταπολεμήσει τον κοινωνικό αποκλεισμό που αντιμετωπίζουν ορισμένα στρώματα του πληθυσμού και να δώσει ώθηση σε νέες προσπάθειες που υποστηρίζουν την αναγνώριση των μη αμειβόμενων οικιακών εργασιών, καθώς και την υλοποίηση πολιτικών συμφιλίωσης επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής·

23. επισημαίνει ότι μια μελλοντική ευρωπαϊκή στρατηγική θα πρέπει να εμπερικλείει το σύνολο της κοινωνίας, καθώς και να δίνει τη δέουσα σημασία στον ρόλο των τοπικών και περιφερειακών αρχών στην καταπολέμηση της δημογραφικής αλλαγής, την προώθηση της μεταξύ τους ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών και την ενθάρρυνση των προσεγγίσεων που επικεντρώνονται στην πρόληψη και την έγκαιρη παρέμβαση·

24. υπογραμμίζει με έμφαση ότι είναι σημαντικό να δοθεί απάντηση ευρωπαϊκού επιπέδου στις δημογραφικές προκλήσεις μέσω του συστήματος ESPAS, που λειτουργεί ως βάση χάραξης μελλοντικών πολιτικών μεταξύ των διαφόρων κοινοτικών θεσμικών οργάνων και μονάδων. Η πλατφόρμα θα μπορούσε να αξιοποιήσει την εμπειρία πολλών δικτύων σε επίπεδο ΕΕ που ασχολούνται με θέματα υγιούς γήρανσης, όπως η ειδική ομάδα για την υγιή γήρανση του ΠΟΥ, το Δίκτυο των Φιλικών προς τους Ηλικιωμένους Πόλεων, το Ευρωπαϊκό Σύμφωνο για τη Δημογραφική Αλλαγή, το δίκτυο AFE-INNOVNET και η πλατφόρμα AGE Europe·

25. επιμένει ότι όλες οι πολιτικές και δράσεις της ΕΕ πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις δημογραφικές εξελίξεις και να προβλέπουν μηχανισμούς για την αντιμετώπισή τους. Η ΕΕ οφείλει να ενσωματώσει τις δημογραφικές εκτιμήσεις σε όλους τους τομείς πολιτικής. Η ΕΕ πρέπει να εξετάσει επίσης τα ανωτέρω σημεία κατά τη διαμόρφωση των μελλοντικών πολυετών δημοσιονομικών πλαισίων, να συμπεριλάβει στον προϋπολογισμό της τομείς που θα επιτρέψουν την ανάπτυξη αυτών των πολιτικών και δράσεων, θεσπίζοντας επίσης μηχανισμούς προτεραιότητας για τις περιφέρειες εκείνες στις οποίες οι συνέπειες της δημογραφικής αλλαγής είναι ιδιαίτερα αισθητές· Το έργο αυτό πρέπει να βασιστεί στο σύστημα κατάταξης της NUTS 3.

26. υπογραμμίζει ότι οι δημογραφικές αλλαγές επηρεάζουν την κινητικότητα σε περιφέρειες με δημογραφικές προκλήσεις, ειδικά σε εκείνες τις αγροτικές περιοχές που βρίσκονται κοντά σε μεγάλα αστικά κέντρα-υποδοχείς πληθυσμού, και επαναλαμβάνει την έκκλησή της για την έκδοση σχετικής πράσινης βίβλου⁽²⁾·

27. Θεωρεί ότι η ΕΕ πρέπει να στηρίζει τις μεταναστευτικές πολιτικές στα κράτη μέλη, στηριζόμενες κυρίως στην απασχόληση, έτσι ώστε να μπορέσουν να περιοριστούν οι προαναφερθείσες αρνητικές δημογραφικές τάσεις και επισημαίνει την ανάγκη ενός μακροπρόθεσμου οράματος για την ένταξη των μεταναστών, συμβάλλοντας έτσι στην ανάπτυξη μιας διαπολιτισμικής κοινωνίας που θα σέβεται τις θεμελιώδεις ευρωπαϊκές αξίες. Στην κατεύθυνση αυτή, τονίζεται ο σημαντικός ρόλος των τοπικών και των περιφερειακών αρχών, που πρέπει να είναι απολύτως σε θέση να εφαρμόζουν αποτελεσματικά τις πολιτικές ένταξης στην πράξη, ακόμη και όταν πρόκειται για μικρούς αγροτικούς δήμους·

⁽¹⁾ 2014/2255 (INI), σημείο 41.

⁽²⁾ CDR 1691/2014 «Κινητικότητα σε περιφέρειες με γεωγραφικές και δημογραφικές προκλήσεις».

28. επισημαίνει ότι η δημογραφική γήρανση και οι συνδυασμένες πιέσεις στη δημόσια χρηματοδότηση σημαίνουν ότι οι τοπικές αρχές θα πρέπει να προετοιμαστούν για τη γήρανση του εργατικού δυναμικού, να εκπονήσουν σχέδιο για τον μεγάλο αριθμό ανθρώπων που θα συνταξιοδοτηθούν μέσα στα επόμενα λίγα χρόνια και να διασφαλίσουν ότι μπορούν να προσελκύσουν αρκετούς νέους και έμπειρους επαγγελματίες. Η πρόσληψη και προσέλκυση των νεότερων, των παλιννοστούντων, καθώς και των μεγαλύτερων σε ηλικία ατόμων και απαιτεί μεγαλύτερη προσοχή σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης·

29. θεωρεί ότι η πολιτική συνοχής πρέπει να επικεντρωθεί οπωσδήποτε στην αντιμετώπιση της δημογραφικής πρόκλησης. Η πτυχή αυτή πρέπει να υπογραμμιστεί στις συζητήσεις για το μέλλον της εν λόγω πολιτικής μετά το 2020 επηρεάζοντας έτσι την εμπέδεια, την προσέγγισή της και τους μελλοντικούς μηχανισμούς εκτέλεσης, έτσι ώστε να συμβάλει στην αξιοποίηση των πλεονεκτημάτων της κάθε περιοχής και στην υπέρβαση των δημογραφικών —μεταξύ άλλων— εμποδίων που παρακωλύουν την ισόρροπη τοπική ανάπτυξη. Εκφράζει τη λύπη της για το γεγονός ότι η πτυχή αυτή δεν έχει εξεταστεί επαρκώς μέχρι σήμερα, παρά τη συμπερίληψη της εδαφικής διάστασης σε αυτήν την πολιτική με τη Συνθήκη της Λισαβόνας·

30. εκτιμά ότι, όσον αφορά τις υπηρεσίες στέγασης και σχεδιασμού που παρέχουν οι περιφερειακές και οι τοπικές αρχές, πρέπει επίσης να λαμβάνονται υπόψη οι ανάγκες στέγασης των ηλικιωμένων, με σεβασμό, στο μέτρο του δυνατού, της επιθυμίας τους να παραμένουν στο κοντινό τους περιβάλλον, και να έχουν λόγο στην τροποποίηση ή την προσαρμογή των υφιστάμενων καταλυμάτων, με την ενθάρρυνση της ανάπτυξης —σε επίπεδο αρχιτεκτονικής πρακτικής— του σχεδιασμού που ευνοεί την ένταξη ή ακόμη με την εφαρμογή έργων κοινωνικών κατοικιών, όταν οι διαθέσιμοι πόροι το επιτρέπουν·

31. ζητεί από τα άλλα θεσμικά όργανα της ΕΕ να ορίσουν επακριβώς την έννοια των «σοβαρών και μόνιμων δημογραφικών προβλημάτων» του άρθρου 174 της ΣΛΕΕ. Ζητεί επίσης από την ΕΕ να καθιερώσει στατιστικούς δείκτες κατάλληλης κλίμακας για να υποστηρίξουν αυτό τον ορισμό·

32. υπενθυμίζει ότι στη γνωμοδότηση της ΕτΠ με θέμα «Το ΑΕγγΠ και άλλοι δείκτες τοπικής ανάπτυξης»⁽³⁾ επισημαίνεται ότι το ΑΕγγΠ δεν συνιστά ακριβές μέτρο υπολογισμού της ικανότητας μιας κοινωνίας να αντιμετωπίζει ζητήματα που την προβληματίζουν, όπως π.χ. η κλιματική αλλαγή, και ζητεί την καθιέρωση και άλλων δεικτών σε διεθνές, εθνικό, τοπικό και περιφερειακό επίπεδο για τη μέτρηση της προόδου. Εν προκειμένω, σε περίπτωση που αποφασιστεί να εξεταστεί το ενδεχόμενο καθιέρωσης πρόσθετων δεικτών, πλην του ΑΕγγΠ, θα ήταν σκόπιμο να διερευνηθεί η σκοπιμότητα υιοθέτησης δεικτών που να επιτρέπουν την αξιολόγηση της δημογραφικής κληρονομιάς μιας συγκεκριμένης χώρας, περιφέρειας ή τόπου·

33. ζητεί επίσης η πολιτική συνοχής να προβλέψει συγκεκριμένα μέσα για τις περιοχές που πλήττονται περισσότερο από τις δημογραφικές προκλήσεις, όπως π.χ. μεγαλύτερη βαρύτητα των δημογραφικών κριτηρίων στη μέθοδο κατανομής πόρων ή αύξηση της ευελιξίας κατά την επιλογή των θεματικών στόχων ή στα ποσοστά συγχρηματοδότησης. Επαναλαμβάνει εν προκειμένω την επισήμανση της γνωμοδότησής της με θέμα «Το δημογραφικό μέλλον της Ευρώπης», ότι, δηλαδή, η υποστήριξη αυτών των περιοχών «αποτελεί τον κατάλληλο τρόπο για την αντιμετώπιση των δημογραφικών αλλαγών σε όλη την Ευρώπη»⁽⁴⁾·

34. επισημαίνει ότι το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης μπορεί να βοηθήσει έτσι ώστε οι περιοχές με υψηλούς δείκτες γήρανσης, αγροτικού πληθυσμού και πληθυσμιακής απίσχνασης να βελτιώσουν τις υποδομές μεταφορών και τηλεπικοινωνιών και τουρισμού, να μειώσουν το ψηφιακό χάσμα, να αποκτήσουν καλύτερες δημόσιες υπηρεσίες, να υποστηρίξουν την προσαρμογή των κατοικιών και των στεγαστικών πόρων, μεταξύ άλλων στόχων·

35. θεωρεί ότι το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο μπορεί να επιτελέσει πολύ σημαντικό έργο ως προς την κατάρτιση των νέων, την ανάσχεση της εγκατάλειψης της υπαίθρου και τη διευκόλυνση της επιστροφής των νέων στον τόπο καταγωγής τους. Επιπλέον, μπορεί να συμβάλει στην αύξηση των δυνατοτήτων απασχόλησης των γυναικών, στη βελτίωση της ισορροπίας μεταξύ επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής και στην καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού των ηλικιωμένων·

36. κρίνει αναγκαία την αναβάθμιση της συνεργασίας μεταξύ περιφερειακών και τοπικών παραγόντων στα ζητήματα που συνδέονται με τη δημογραφική αλλαγή. Ως εκ τούτου, προτείνει το ευρωπαϊκό πρόγραμμα εδαφικής συνεργασίας να συμπεριλάβει τη δυνατότητα σύστασης κοινοπραξιών, τόσο σε διασυνοριακό όσο και σε διεθνές και διαπεριφερειακό επίπεδο, έτσι ώστε να υπάρξει συνεργασία για την από κοινού αντιμετώπιση των δημογραφικών προκλήσεων·

37. υπογραμμίζει, όσον αφορά την πολιτική μεταφορών, ότι είναι σημαντικό να μην απομονώνονται οι λιγότερο ενεργές από δημογραφική άποψη περιοχές, ούτε και οι περιοχές με σοβαρά δημογραφικά και φυσικά μειονεκτήματα, για λόγους αποφυγής του περαιτέρω αποκλεισμού των εν λόγω περιοχών που —στις περισσότερες περιπτώσεις— είναι αγροτικές, περιφερειακές, ορεινές και απόκεντρες·

⁽³⁾ CDR-2015-04287.

⁽⁴⁾ CdR 341/2006 fin, σημείο 26.

38. υπομνήσκει ότι η γνωμοδότηση της ΕΠ με θέμα «Κινητικότητα σε περιφέρειες με γεωγραφικές και δημογραφικές προκλήσεις»⁽⁵⁾ επισημαίνει ότι οι περιφέρειες με ιδιαίτερες επιτελούν βασικές λειτουργίες για την ισόρροπη ανάπτυξη της ΕΕ, κυρίως μέσω της πρόσβασης στις πρώτες ύλες, τη γεωργία, την αλιεία, την προστασία του περιβάλλοντος, τον τουρισμό, τις διασυνοριακές σχέσεις και τις ευκαιρίες αναψυχής. Η βελτίωση των μεταφορικών συνδέσεων εντός των εν λόγω περιφερειών, αφενός, και μεταξύ των περιφερειών αυτών και της υπόλοιπης επικράτειας της ΕΕ, αφετέρου, θα πρέπει συνεπώς να καταστεί βασική συνιστώσα τόσο της πολιτικής συνοχής της ΕΕ όσο και των ενωσιακών πολιτικών κινητικότητας, και αυτό όχι μόνον όσο αφορά την κινητικότητα των ατόμων αλλά και των εμπορευμάτων. Η επιδίωξη μεγαλύτερης οικονομικής ανάπτυξης στις περιφέρειες με ιδιαίτερες μπορεί να συντελέσει στην αποτελεσματική λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και στην εδαφική συνοχή της Ένωσης στο σύνολό της·
39. επισημαίνει τον καιρό ρόλο που μπορούν να διαδραματίσουν οι τεχνολογίες της πληροφορίας και της επικοινωνίας, καθώς και τα ευφυή περιβάλλοντα, βελτιώνοντας τις συνθήκες ζωής στις περιοχές που θίγονται περισσότερο από τις δημογραφικές προκλήσεις. Για τον σκοπό αυτό, ζητεί από την ΕΕ να λάβει υπόψη το ψηφιακό χάσμα που απομονώνει πολλές από αυτές τις περιοχές·
40. παροτρύνει τα υπόλοιπα θεσμικά όργανα της ΕΕ να αναγνωρίσουν, στο πλαίσιο των πολιτικών για το περιβάλλον και την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής, την καιρία λειτουργία πολλών αγροτικών και αραιοκατοικημένων περιοχών, καθώς και των περιοχών με υψηλή διασπορά του πληθυσμού, σε σχέση με τη διαφύλαξη του αγροτικού περιβάλλοντος, της βιοποικιλότητας και των τοπίων·
41. ενθαρρύνει τη συμπερίληψη και άλλων μέτρων στην ΚΓΠ, τα οποία θα αποσκοπούν στη διευκόλυνση της διαδοχής των γενεών στο αγροτικό περιβάλλον, στην τόνωση της απασχόλησης των γυναικών και στην ενθάρρυνση της οικονομικής διαφοροποίησης. Επίσης, επισημαίνει την ανάγκη βελτίωσης της μεθοδολογίας του προγράμματος Leader, ώστε οι παράγοντες του αγροτικού περιβάλλοντος να συμμετέχουν περισσότερο ενεργά, καθώς και την ανάγκη χάραξης και εφαρμογής ολοκληρωμένων αναπτυξιακών στρατηγικών·
42. ζητεί, ως προς την πρωτοβουλία για τη βελτίωση της νομοθεσίας, να συμπεριλαμβάνεται στην ανάλυση αντικτύπου, η οποία διενεργείται πριν από οποιαδήποτε ευρωπαϊκή νομοθετική πρωτοβουλία, η πιθανή επίδραση των νομοθετικών πρωτοβουλιών στη δημογραφική εξέλιξη·
43. θεωρεί ότι το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων (ΕΤΣΕ) διαθέτει τις δυνατότητες ώστε να αποτελέσει σημαντικό εργαλείο για την τόνωση των επενδύσεων σε τομείς προτεραιότητας της ΕΕ όπως η ενέργεια, οι μεταφορές, η υλικοτεχνική υποστήριξη των διατροφικών μεταφορών, ο τουρισμός, ο πολιτισμός, οι τεχνολογίες της πληροφορίας και των επικοινωνιών, η έρευνα, οι ΜΜΕ, η εκπαίδευση, η υγεία, η περιβαλλοντική απόδοση, οι κοινωνικές υποδομές και η κοινωνική και αλληλέγγυα οικονομία, όπως προβλέπεται στο άρθρο 9 του κανονισμού για το ΕΤΣΕ⁽⁶⁾. Θα ήταν καλό το εν λόγω ταμείο να μπορεί επίσης να υποστηρίξει περιοχές με μικρότερη δημογραφική δυναμική, συμβάλλοντας με τον τρόπο αυτό στην αποφυγή δημιουργίας χάσματος μεταξύ των περιοχών·
44. υποστηρίζει ότι πρέπει στη στρατηγική «Ευρώπη 2020» να αποδοθεί περισσότερη σημασία στις δημογραφικές προκλήσεις σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο και να συμπεριληφθεί μια εμβληματική πρωτοβουλία για τη δημογραφική εξέλιξη. Δεσμεύεται να συμπεριλάβει, στον διαυλο παρακολούθησης της εν λόγω στρατηγικής, ειδική αναφορά στην αντιμετώπιση των δημογραφικών ζητημάτων·
45. επισημαίνει τη σύνδεση που πρέπει να υπάρξει μεταξύ της δημογραφικής αλλαγής και του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, υπογραμμίζοντας ότι το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο πρέπει να αποκτήσει τοπική διάσταση. Οι τοπικές και περιφερειακές αρχές πρέπει να διαδραματίσουν πρωταγωνιστικό ρόλο στα μέτρα που λαμβάνονται με βάση το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο για την αντιμετώπιση των δημογραφικών αλλαγών και πρέπει να λαμβάνονται υπόψη στις συστάσεις που απευθύνονται στα κράτη μέλη για την αντιμετώπιση των εν λόγω προκλήσεων·
46. θεωρεί ότι η γήρανση συνιστά αδιαμφισβήτητη πρόκληση, αλλά και επίτευγμα, στο μέτρο που κάθε είδους πρόοδος που έχει επιτευχθεί από την ευρωπαϊκή κοινωνία αποτελεί ευκαιρία συνοχής, απασχόλησης και προόδου·
47. καταλήγει στο συμπέρασμα ότι, όσο η ΕΕ ακολουθεί την πορεία που περιγράφεται ανωτέρω, είναι απαραίτητο όλες οι αρχές να επιδείξουν μεγαλύτερη ευαισθησία ως προς τη σημασία των δημογραφικών προκλήσεων και να αναλάβουν πρωτοβουλίες προς τη σωστή κατεύθυνση με βάση τα υφιστάμενα εργαλεία.

Βρυξέλλες, 16 Ιουνίου 2016.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών

Markku MARKKULA

⁽⁵⁾ Βλέπε υποσημείωση 2.

⁽⁶⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2015/1017 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 25ης Ιουνίου 2015 για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων, τον Ευρωπαϊκό Κόμβο Επενδυτικών Συμβουλών και την Ευρωπαϊκή Πύλη Επενδυτικών Έργων και την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1291/2013 και (ΕΕ) αριθ. 1316/2013 — το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων (ΕΕ L 169 της 1.7.2015, σ. 1).

III

(Προπαρασκευαστικές πράξεις)

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

118Η ΣΥΝΟΔΟΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ, 15-16 ΙΟΥΝΙΟΥ 2016

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών — Νομοθετικές προτάσεις που τροποποιούν τις οδηγίες για τα απόβλητα

(2017/C 017/09)

Εισηγητής:	ο κ. Domenico GAMBACORTA (IT/EPP), Πρόεδρος της επαρχίας Avellino
Έγγραφα αναφοράς:	Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση των οδηγιών 2000/53/EK για τα οχήματα στο τέλος του κύκλου ζωής τους, 2006/66/EK σχετικά με τις ηλεκτρικές στήλες και τους συσσωρευτές και τα απόβλητα ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών, και 2012/19/ΕΕ σχετικά με τα απόβλητα ειδών ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού
	COM(2015) 593 final — 2015/0272 (COD)
	Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση της οδηγίας 1999/31/EK περί υγειονομικής ταφής των αποβλήτων
	COM(2015) 594 final — 2015/0274 (COD)
	Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση της οδηγίας 2008/98/EK για τα απόβλητα
	COM(2015) 595 final — 2015/0275 (COD)
	Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τροποποίηση της οδηγίας 94/62/EK για τις συσκευασίες και τα απορρίμματα συσκευασίας
	COM(2015) 596 final — 2015/0276 (COD)

ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΕΣ ΤΡΟΠΟΛΟΓΙΕΣ

Τροπολογία 1

Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση των οδηγιών 2000/53/EK για τα οχήματα στο τέλος του κύκλου ζωής τους, 2006/66/EK σχετικά με τις ηλεκτρικές στήλες και τους συσσωρευτές και τα απόβλητα ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών, και 2012/19/ΕΕ σχετικά με τα απόβλητα ειδών ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού [COM(2015) 593 final — 2015/0272 (COD)]

Άρθρο 2

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
Τροποποίηση της οδηγίας 2006/66/EK	Τροποποίηση της οδηγίας 2006/66/EK
Η οδηγία 2006/66/EK τροποποιείται ως εξής:	Η οδηγία 2006/66/EK τροποποιείται ως εξής:

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
<p>1) Το άρθρο 22 απαλείφεται.</p> <p>2) Το άρθρο 23 τροποποιείται ως εξής:</p> <p>α) η παράγραφος 1 αντικαθίσταται από την ακόλουθη:</p> <p>«Η Επιτροπή καταρτίζει έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας και τις επιπτώσεις της στο περιβάλλον και στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς έως το τέλος του 2016 το αργότερο».</p> <p>β) στην παράγραφο 2, η εισαγωγική φράση αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:</p> <p>«Στην έκθεσή της η Επιτροπή περιλαμβάνει αξιολόγηση των ακόλουθων πτυχών της παρούσας οδηγίας».</p>	<p>1) Στο άρθρο 2 (Πεδίο εφαρμογής) προστίθεται η ακόλουθη παράγραφος 3:</p> <p>«3. Η παρούσα οδηγία δεν ισχύει για ηλεκτρικές στήλες και συσσωρευτές των οποίων η αποθήκευση ενέργειας δεν περιέχει μέταλλα ή τα συστατικά στοιχεία τους ως ενεργά υλικά ή υλικά ηλεκτροδίων και δεν περιέχει επικίνδυνες ουσίες.»</p> <p>2) Το άρθρο 22 απαλείφεται.</p> <p>3) Το άρθρο 23 τροποποιείται ως εξής:</p> <p>α) η παράγραφος 1 αντικαθίσταται από την ακόλουθη:</p> <p>«Η Επιτροπή καταρτίζει έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας και τις επιπτώσεις της στο περιβάλλον και στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς έως το τέλος του 2016 το αργότερο».</p> <p>β) στην παράγραφο 2, η εισαγωγική φράση αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:</p> <p>«Στην έκθεσή της η Επιτροπή περιλαμβάνει αξιολόγηση των ακόλουθων πτυχών της παρούσας οδηγίας».</p>

Αιτιολογία

Ο πρωταρχικός στόχος της παρούσας οδηγίας είναι να μειώσει στο ελάχιστο την αρνητική επίπτωση των ηλεκτρικών στηλών στο περιβάλλον με την αποφυγή απόρριψης επικίνδυνων ουσιών (βαρέα μέταλλα) στο περιβάλλον. Με την οδηγία θεσπίζονται κανόνες τόσο για την εμπορία ηλεκτρικών στηλών όσο και την ειδική διάθεσή (απόρριψη) τους.

Τα κράτη μέλη προάγουν την έρευνα με θέμα τις οικολογικές και αποδοτικές ως προς το κόστος μεθόδους ανακύκλωσης για όλους τους τύπους ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών. Οι οργανικές ηλεκτρικές στήλες είναι μια νέα γενιά ηλεκτρικών στηλών που δεν περιέχουν επικίνδυνες ουσίες. Σε όλη την Ευρώπη διεξάγονται δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας. Εκτός από τα ασφαλή για το περιβάλλον συστατικά στοιχεία, οι ηλεκτρικές στήλες έχουν τεράστιες οικονομικές δυνατότητες και ένα ευρύ πεδίο εφαρμογής.

Χωρίς την προτεινόμενη τροποποίηση, οι οργανικές ηλεκτρικές στήλες θα υπάγονται στις ειδικές απαιτήσεις τελικής διάθεσης που ισχύουν για τις συμβατικές στήλες, παρόλο που είναι φιλικές προς το περιβάλλον. Το γεγονός αυτό λειτουργεί ανασταλτικά για την τεχνολογική οικολογική καινοτομία και θα εμποδίσει, επίσης, τη συμβολή αυτής της καινοτομίας στην οικονομική ανάπτυξη και στην απασχόληση στην Ευρώπη. Συνεπώς, πρέπει οι οργανικές ηλεκτρικές στήλες να εξαιρεθούν από το πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας.

Τροπολογία 2

Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση της οδηγίας 1999/31/ΕΚ περί υγειονομικής ταφής των αποβλήτων [COM(2015) 594 final]

Άρθρο 1 παράγραφος 6

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
<p>6) Το άρθρο 15 αντικαθίσταται ως εξής:</p> <p>«Άρθρο 15</p> <p>Υποβολή στοιχείων</p>	<p>6) Το άρθρο 15 αντικαθίσταται ως εξής:</p> <p>«Άρθρο 15</p> <p>Υποβολή στοιχείων</p>

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
<p>1. Τα κράτη μέλη υποβάλλουν στην Επιτροπή τα στοιχεία που αφορούν την εφαρμογή του άρθρου 5 παράγραφοι 2 και 5 για κάθε ημερολογιακό έτος. Υποβάλλουν τα εν λόγω δεδομένα ηλεκτρονικά εντός διαστήματος 18 μηνών από τη λήξη του έτους αναφοράς για το οποίο συνελέγησαν τα δεδομένα. Τα στοιχεία διαβιβάζονται με τον μορφότυπο που θεσπίζεται από την Επιτροπή σύμφωνα με την παράγραφο 5. Η πρώτη υποβολή καλύπτει τα στοιχεία για την περίοδο από την 1η Ιανουαρίου [enter year of transposition of this Directive + 1 year] έως την 31η Δεκεμβρίου [enter year of transposition of this Directive + 1 year].</p> <p>2. Τα κράτη μέλη υποβάλλουν τα στοιχεία που αφορούν την υλοποίηση των στόχων που προβλέπονται στο άρθρο 5 παράγραφος 2 έως την 1η Ιανουαρίου 2025.</p> <p>3. Τα στοιχεία που υποβάλλονται από τα κράτη μέλη σύμφωνα με το παρόν άρθρο συνοδεύονται από έκθεση ποιοτικού ελέγχου.</p> <p>4. Η Επιτροπή αναθεωρεί τα στοιχεία που υποβάλλονται σύμφωνα με το παρόν άρθρο και δημοσιεύει έκθεση σχετικά με τα αποτελέσματα της αναθεώρησής της. Η έκθεση αυτή περιλαμβάνει την αξιολόγηση της οργάνωσης της συλλογής στοιχείων, τις πηγές στοιχείων και τη μεθοδολογία που χρησιμοποιείται στα κράτη μέλη, καθώς και την πληρότητα, την αξιοπιστία, την επικαιρότητα και τη συνέπεια των εν λόγω στοιχείων. Η αξιολόγηση μπορεί να περιλαμβάνει ειδικές συστάσεις για βελτίωση. Η έκθεση συντάσσεται κάθε τρία έτη.</p> <p>5. Η Επιτροπή εκδίδει εκτελεστικές πράξεις για τη θέσπιση του μορφοτύπου διαβίβασης των στοιχείων σύμφωνα με την παράγραφο 1. Οι εν λόγω εκτελεστικές πράξεις εγκρίνονται σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 17 παράγραφος 2 της παρούσας οδηγίας.»</p>	<p>1. Τα κράτη μέλη υποβάλλουν στην Επιτροπή τα στοιχεία που αφορούν την εφαρμογή του άρθρου 5 παράγραφοι 2 και 5 για κάθε ημερολογιακό έτος. Υποβάλλουν τα εν λόγω δεδομένα ηλεκτρονικά εντός διαστήματος 18 μηνών από τη λήξη του έτους αναφοράς για το οποίο συνελέγησαν τα δεδομένα. Τα στοιχεία διαβιβάζονται με τον μορφότυπο που θεσπίζεται από την Επιτροπή σύμφωνα με την παράγραφο 5. Η πρώτη υποβολή καλύπτει τα στοιχεία για την περίοδο από την 1η Ιανουαρίου [enter year of transposition of this Directive + 1 year] έως την 31η Δεκεμβρίου [enter year of transposition of this Directive + 1 year].</p> <p>2. Τα κράτη μέλη υποβάλλουν τα στοιχεία που αφορούν την υλοποίηση των στόχων που προβλέπονται στο άρθρο 5 παράγραφος 2 έως την 1η Ιανουαρίου 2025.</p> <p>3. Τα στοιχεία που υποβάλλονται από τα κράτη μέλη σύμφωνα με το παρόν άρθρο συνοδεύονται από έκθεση ποιοτικού ελέγχου.</p> <p>4. Η Επιτροπή αναθεωρεί τα στοιχεία που υποβάλλονται σύμφωνα με το παρόν άρθρο και δημοσιεύει έκθεση σχετικά με τα αποτελέσματα της αναθεώρησής της. Η έκθεση αυτή περιλαμβάνει την αξιολόγηση της οργάνωσης της συλλογής στοιχείων, τις πηγές στοιχείων και τη μεθοδολογία που χρησιμοποιείται στα κράτη μέλη, καθώς και την πληρότητα, την αξιοπιστία, την επικαιρότητα και τη συνέπεια των εν λόγω στοιχείων. Η αξιολόγηση μπορεί να περιλαμβάνει ειδικές συστάσεις για βελτίωση.</p> <p>5. Η Επιτροπή εκδίδει εκτελεστικές πράξεις για τη θέσπιση του μορφοτύπου διαβίβασης των στοιχείων σύμφωνα με την παράγραφο 1. Οι εν λόγω εκτελεστικές πράξεις εγκρίνονται σύμφωνα με τη διαδικασία εξέτασης που αναφέρεται στο άρθρο 17 παράγραφος 2 της παρούσας οδηγίας.</p> <p>6. Όπου αυτό είναι εφικτό, και σύμφωνα με την αρχή της βελτίωσης της νομοθεσίας, κάθε νέα υποχρέωση υποβολής στοιχείων που πηγάζει από την παρούσα οδηγία πραγματοποιείται με τη χρήση ή τη βελτίωση των υφιστάμενων εθνικών υποχρεώσεων υποβολής στοιχείων, υπό τον όρο να εξασφαλίζεται η αναγκαία ομοιογένεια όσον αφορά τις πληροφορίες που παρέχονται για τα απόβλητα. Η δημιουργία νέων γραμμών υποβολής στοιχείων αποκλειστικά για τη συμμόρφωση με την παρούσα οδηγία πρέπει να αποτελεί την έσχατη λύση, ιδίως όσον αφορά τις τοπικές και περιφερειακές αρχές. Τα κράτη μέλη και η Επιτροπή αξιολογούν από κοινού τις επιπρόσθετες ανάγκες υποβολής στοιχείων πριν από τη θέσπιση εφαρμοστικών διατάξεων από τα κράτη μέλη για τη συμμόρφωση στις υποχρεώσεις υποβολής στοιχείων της παρούσας οδηγίας.»</p>

Αιτιολογία

Αυτό συνάδει με τη δέσμη της ΕΕ για τη βελτίωση της νομοθεσίας και με την πρόσφατη γνωμοδότηση της ΕτΠ για την υλοποίηση των ενωσιακών υποχρεώσεων για το περιβάλλον. Οι παρεχόμενες πληροφορίες πρέπει να είναι ομοιογενείς ώστε να είναι δυνατή η σύγκριση κατά την υιοθέτηση μέτρων βελτίωσης της διαχείρισης των αποβλήτων.

Τροπολογία 3

Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση της οδηγίας 2008/98/ΕΚ για τα απόβλητα [COM(2015) 595 final — 2015/0275 (COD)]

Άρθρο 1 παράγραφος 8

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
<p>8) Παρεμβάλλεται το ακόλουθο άρθρο 8α:</p> <p style="text-align: center;">«Άρθρο 8α</p> <p>Γενικές απαιτήσεις όσον αφορά τα προγράμματα διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού</p> <p>[...]</p> <p>2. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να διασφαλίσουν ότι οι κάτοχοι των αποβλήτων στους οποίους απευθύνονται τα προγράμματα διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού που θεσπίζονται σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφος 1 ενημερώνονται σχετικά με τα διαθέσιμα συστήματα συλλογής αποβλήτων και την πρόληψη της δημιουργίας απορριμμάτων. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν επίσης μέτρα για την παροχή κινήτρων στους κατόχους αποβλήτων ώστε να συμμετέχουν στα υφιστάμενα συστήματα χωριστής συλλογής, ιδίως μέσω οικονομικών κινήτρων ή κανονιστικών διατάξεων, κατά περίπτωση.</p> <p>3. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να διασφαλίζεται ότι κάθε οργανισμός που συγκροτείται για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού εκ μέρους ενός παραγωγού προϊόντων:</p> <p>α) διαθέτει σαφώς καθορισμένη κάλυψη σε γεωγραφικό επίπεδο και σε επίπεδο προϊόντων και υλικών·</p> <p>β) διαθέτει τα αναγκαία λειτουργικά και οικονομικά μέσα για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων του στο πλαίσιο της διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού·</p> <p>γ) εφαρμόζει επαρκή μηχανισμό αυτοελέγχου που υποστηρίζεται από τακτικούς ανεξάρτητους ελέγχους για την αξιολόγηση:</p> <p>— της οικονομικής διαχείρισης του οργανισμού, συμπεριλαμβανομένης της συμμόρφωσης με τις απαιτήσεις που ορίζονται στην παράγραφο 4 στοιχεία α) και β)·</p> <p>— της ποιότητας των στοιχείων που συλλέγονται και υποβάλλονται σύμφωνα με την παράγραφο 1 τρίτη περίπτωση και τις απαιτήσεις του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1013/2006·</p>	<p>8) Παρεμβάλλεται το ακόλουθο άρθρο 8α:</p> <p style="text-align: center;">«Άρθρο 8α</p> <p>Γενικές απαιτήσεις όσον αφορά τα προγράμματα διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού</p> <p>[...]</p> <p>2. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να διασφαλίσουν ότι οι κάτοχοι των αποβλήτων στους οποίους απευθύνονται τα προγράμματα διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού που θεσπίζονται σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφος 1 ενημερώνονται σχετικά με τα διαθέσιμα συστήματα επιστροφής, τα αναγνωρισμένα κέντρα επαναχρησιμοποίησης, την επιτρεπόμενη προετοιμασία για τα κέντρα επαναχρησιμοποίησης και τα συστήματα συλλογής αποβλήτων και για την πρόληψη της σπατάλης και της δημιουργίας απορριμμάτων. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν επίσης μέτρα για την παροχή κινήτρων στους κατόχους αποβλήτων, τους παραγωγούς και τους λιανοπωλητές ώστε να συμμετέχουν στα υφιστάμενα συστήματα χωριστής συλλογής, ιδίως μέσω οικονομικών κινήτρων ή κανονιστικών διατάξεων, κατά περίπτωση.</p> <p>3. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να διασφαλίζεται ότι κάθε οργανισμός που συγκροτείται για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού εκ μέρους ενός παραγωγού προϊόντων:</p> <p>α) διαθέτει σαφώς καθορισμένη κάλυψη σε γεωγραφικό επίπεδο και σε επίπεδο προϊόντων και υλικών·</p> <p>β) διαθέτει τα αναγκαία λειτουργικά και οικονομικά μέσα για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων του στο πλαίσιο της διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού·</p> <p>γ) εφαρμόζει επαρκή μηχανισμό αυτοελέγχου και καθορίζει ελάχιστες απαιτήσεις αξιολόγησης της διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού, που υποστηρίζονται από τακτικούς ανεξάρτητους ελέγχους για την αξιολόγηση:</p> <p>— της οικονομικής διαχείρισης του οργανισμού, συμπεριλαμβανομένης της συμμόρφωσης με τις απαιτήσεις που ορίζονται στην παράγραφο 4 στοιχεία α) και β)·</p> <p>— της ποιότητας των στοιχείων που συλλέγονται και υποβάλλονται σύμφωνα με την παράγραφο 1 τρίτη περίπτωση και τις απαιτήσεις του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1013/2006·</p>

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
<p>δ) θέτει στη διάθεση του κοινού πληροφορίες σχετικά με τα ακόλουθα:</p> <ul style="list-style-type: none"> — την ιδιοκτησία και τα μέλη του· — τις χρηματοδοτικές εισφορές που καταβάλλουν οι παραγωγοί· — τη διαδικασία επιλογής για τους φορείς διαχείρισης αποβλήτων. <p>4. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για να διασφαλίσουν ότι οι χρηματοδοτικές εισφορές που καταβάλλονται από τον παραγωγό για τη συμμόρφωσή του με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη διευρυμένη ευθύνη του παραγωγού:</p> <p>α) καλύπτουν το συνολικό κόστος της διαχείρισης αποβλήτων για τα προϊόντα τα οποία διατίθεται στην αγορά της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένων όλων των ακόλουθων:</p> <ul style="list-style-type: none"> — κόστος των εργασιών χωριστής συλλογής, διαλογής και επεξεργασίας που απαιτούνται για την επίτευξη των στόχων διαχείρισης των αποβλήτων που αναφέρονται στην παράγραφο 1 δεύτερη περίπτωση, λαμβανομένων υπόψη των εσόδων από την επαναχρησιμοποίηση ή τις πωλήσεις δευτερογενών πρώτων υλών από τα προϊόντα τους· — κόστος παροχής επαρκούς πληροφόρησης στους κατόχους αποβλήτων σύμφωνα με την παράγραφο 2· — κόστος συγκέντρωσης στοιχείων και υποβολής εκθέσεων σχετικά με αυτά σύμφωνα με την παράγραφο 1 τρίτη περίπτωση· 	<p>δ) θέτει στη διάθεση του κοινού πληροφορίες σχετικά με τα ακόλουθα:</p> <ul style="list-style-type: none"> — την ιδιοκτησία και τα μέλη του· — τις χρηματοδοτικές εισφορές που καταβάλλουν οι παραγωγοί· — τη διαδικασία επιλογής για τους φορείς διαχείρισης αποβλήτων. <p>4. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για να διασφαλίσουν ότι οι χρηματοδοτικές εισφορές που καταβάλλονται από τον παραγωγό για τη συμμόρφωσή του με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη διευρυμένη ευθύνη του παραγωγού:</p> <p>α) καλύπτουν το συνολικό κόστος της διαχείρισης της Λήξης του κύκλου ζωής και των αποβλήτων για τα προϊόντα τα οποία διατίθεται στην αγορά της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένων όλων των ακόλουθων:</p> <ul style="list-style-type: none"> — κόστος των συστημάτων επιστροφής μεταχειρισμένων προϊόντων — κόστος των συστημάτων επαναχρησιμοποίησης — κόστος των εργασιών χωριστής συλλογής, μεταφοράς στις εγκαταστάσεις διαλογής και επεξεργασίας, συμπεριλαμβανομένης της μεταφοράς από νησιωτικές ή απομονωμένες περιοχές, όπου αυτό είναι εφικτό, διαλογής και επεξεργασίας που απαιτούνται για την επίτευξη των στόχων διαχείρισης των αποβλήτων που αναφέρονται στην παράγραφο 1 δεύτερη περίπτωση, λαμβανομένων υπόψη των εσόδων από την επαναχρησιμοποίηση ή τις πωλήσεις δευτερογενών πρώτων υλών από τα προϊόντα τους· — κόστος παροχής επαρκούς πληροφόρησης στους κατόχους αποβλήτων σύμφωνα με την παράγραφο 2· — κόστος της συλλογής και επεξεργασίας αποβλήτων μη χωριστής συλλογής από τα προϊόντα που κυκλοφορούν στην αγορά της ΕΕ τα οποία συλλέγονται και τυγχάνουν επεξεργασίας ως μέρος των ρών υπολειμματικών αποβλήτων ή καταλήγουν στα απορρίμματα και συλλέγονται και τυγχάνουν επεξεργασίας από τις αρμόδιες αρχές· — κάθε πρόσθετο κόστος που πρέπει να καλύψουν οι δημοτικές ή άλλες δημόσιες αρχές που έχουν την τελική ευθύνη για τη συλλογή των αποβλήτων, ιδίως σε περίπτωση που τα προγράμματα διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού δεν εκπληρώνουν τον σκοπό τους· — κόστος συγκέντρωσης στοιχείων και υποβολής εκθέσεων σχετικά με αυτά σύμφωνα με την παράγραφο 1 τρίτη περίπτωση·

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
<p>β) ρυθμίζονται με βάση το πραγματικό κόστος στο τέλος του κύκλου ζωής των επιμέρους προϊόντων ή ομάδων παρόμοιων προϊόντων, ιδίως λαμβανομένης υπόψη της δυνατότητας επαναχρησιμοποίησης και ανακύκλωσής τους·</p> <p>γ) βασίζονται στο βελτιστοποιημένο κόστος των υπηρεσιών που παρέχονται στις περιπτώσεις όπου δημόσιες επιχειρήσεις διαχείρισης αποβλήτων είναι υπεύθυνες για την εκπλήρωση μέρους των λειτουργικών υποχρεώσεων στο πλαίσιο του προγράμματος διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού.</p> <p>5. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν κατάλληλο πλαίσιο παρακολούθησης και επιβολής με σκοπό να διασφαλισθεί ότι οι παραγωγοί προϊόντων συμμορφώνονται με τις υποχρεώσεις τους στο πλαίσιο της διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού, ότι τα χρηματοδοτικά μέσα χρησιμοποιούνται με δέοντα τρόπο και ότι όλοι οι φορείς που μετέχουν στην εφαρμογή του προγράμματος υποβάλλουν αξιόπιστα στοιχεία.</p> <p>Σε περίπτωση που, στην επικράτεια ενός κράτους μέλους, πολλαπλές οργανώσεις εκπληρώνουν υποχρεώσεις στο πλαίσιο της διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού εκ μέρους των παραγωγών, το κράτος μέλος ορίζει ανεξάρτητη αρχή για την εποπτεία της εκπλήρωσης των εν λόγω υποχρεώσεων.</p> <p>6. Τα κράτη μέλη δημιουργούν πλατφόρμα προκειμένου να διασφαλίσουν την ύπαρξη τακτικού διαλόγου μεταξύ των ενδιαφερόμενων μερών που εμπλέκονται στην εφαρμογή της διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού, συμπεριλαμβανομένων των ιδιωτικών ή δημόσιων επιχειρήσεων διαχείρισης αποβλήτων, των τοπικών αρχών και, κατά περίπτωση, των αναγνωρισμένων φορέων προετοιμασίας για επαναχρησιμοποίηση.»</p> <p>[...]</p>	<p>β) ρυθμίζονται με βάση το πραγματικό κόστος στο τέλος του κύκλου ζωής των επιμέρους προϊόντων ή ομάδων παρόμοιων προϊόντων, ιδίως λαμβανομένης υπόψη της δυνατότητας επαναχρησιμοποίησης και ανακύκλωσής τους·</p> <p>γ) βασίζονται στο βελτιστοποιημένο κόστος των υπηρεσιών που παρέχονται στις περιπτώσεις όπου δημόσιες επιχειρήσεις διαχείρισης αποβλήτων είναι υπεύθυνες για την εκπλήρωση μέρους των λειτουργικών υποχρεώσεων στο πλαίσιο του προγράμματος διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού.</p> <p>5. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν κατάλληλο πλαίσιο παρακολούθησης και επιβολής με σκοπό να διασφαλισθεί ότι οι παραγωγοί προϊόντων συμμορφώνονται με τις υποχρεώσεις τους στο πλαίσιο της διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού, ότι τα χρηματοδοτικά μέσα χρησιμοποιούνται με δέοντα τρόπο και ότι όλοι οι φορείς που μετέχουν στην εφαρμογή του προγράμματος υποβάλλουν αξιόπιστα στοιχεία.</p> <p>Σε περίπτωση που, στην επικράτεια ενός κράτους μέλους, πολλαπλές οργανώσεις εκπληρώνουν υποχρεώσεις στο πλαίσιο της διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού εκ μέρους των παραγωγών του ίδιου είδους προϊόντος, το κράτος μέλος ή η αρμόδια υποεθνική αρχή ορίζει ανεξάρτητη αρχή (κέντρο συμψηφισμού) για την εποπτεία της εκπλήρωσης των εν λόγω υποχρεώσεων.</p> <p>6. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι τα προγράμματα διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού συμβάλλουν στην πρόληψη και τη συλλογή των απορριμμάτων και υποστηρίζουν πρωτοβουλίες καθαρισμού.</p> <p>7. Τα κράτη μέλη δημιουργούν πλατφόρμα προκειμένου να διασφαλίσουν την ύπαρξη τακτικού διαλόγου μεταξύ των ενδιαφερόμενων μερών που εμπλέκονται στην εφαρμογή της διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού, συμπεριλαμβανομένων των ιδιωτικών ή δημόσιων επιχειρήσεων διαχείρισης αποβλήτων, των τοπικών αρχών και, κατά περίπτωση, των επιτρεπόμενων φορέων επαναχρησιμοποίησης και προετοιμασίας για επαναχρησιμοποίηση.»</p> <p>[...]</p>

Αιτιολογία

Οι ενωσιακοί κανόνες πρέπει να επιτρέπουν την πλήρη ευθύνη του παραγωγού για τα απόβλητα που παράγονται. Δεδομένης της πανενωσιακής κλίμακας της αγοράς, αυτό πρέπει να εξασφαλιστεί μέσω κοινών ελάχιστων κριτηρίων. Σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, τα προγράμματα ΔΕΠ πρέπει να καθορίζονται σε εθνικό/τοπικό επίπεδο.

Τροπολογία 4

Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση της οδηγίας 2008/98/ΕΚ για τα απόβλητα [COM(2015) 595 final — 2015/0275 (COD)]

Άρθρο 1 παράγραφος 9

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
<p>9) Το άρθρο 9 αντικαθίσταται ως εξής:</p> <p style="text-align: center;">«Άρθρο 9</p> <p style="text-align: center;">Πρόληψη αποβλήτων</p> <p>1. [...]</p> <p>2. Τα κράτη μέλη παρακολουθούν και αξιολογούν την εφαρμογή των μέτρων πρόληψης των αποβλήτων. Για τον σκοπό αυτό, χρησιμοποιούν κατάλληλους ποιοτικούς ή ποσοτικούς δείκτες και στόχους, ιδίως όσον αφορά την κατά κεφαλήν ποσότητα αστικών αποβλήτων που απορρίπτονται ή υπόκεινται σε ανάκτηση ενέργειας.</p> <p>[...]</p>	<p>9) Το άρθρο 9 αντικαθίσταται ως εξής:</p> <p style="text-align: center;">«Άρθρο 9</p> <p style="text-align: center;">Πρόληψη αποβλήτων</p> <p>1. [...]</p> <p>2. Τα κράτη μέλη παρακολουθούν και αξιολογούν την εφαρμογή των μέτρων πρόληψης των αποβλήτων. Για τον σκοπό αυτό, χρησιμοποιούν κατάλληλους ποιοτικούς ή ποσοτικούς δείκτες και απόλυτους στόχους, ιδίως όσον αφορά την κατά κεφαλήν ποσότητα αστικών αποβλήτων που απορρίπτονται ή υπόκεινται σε ανάκτηση ενέργειας.</p> <p>[...]</p>

Αιτιολογία

Οι δείκτες πρέπει να βασίζονται στην ποσότητα των παραγόμενων αποβλήτων, π.χ. 100 κιλά κατά κεφαλήν υπολειμματικών αποβλήτων, προκειμένου να τεθεί ένας αντιπροσωπευτικός και αποτελεσματικός στόχος που θα καλύπτει και χώρες με μικρές οικονομίες και/ή με ήδη μειωμένη παραγωγή αποβλήτων.

Τροπολογία 5

Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση της οδηγίας 2008/98/ΕΚ για τα απόβλητα [COM(2015) 595 final — 2015/0275 (COD)]

Άρθρο 1 σημείο 10) στοιχείο α)

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
<p>10) το άρθρο 11 τροποποιείται ως εξής:</p> <p>α) στην παράγραφο 1, το πρώτο και το δεύτερο εδάφιο αντικαθίστανται από το εξής κείμενο:</p> <p>«1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για να προωθηθούν οι δραστηριότητες προετοιμασίας για επαναχρησιμοποίηση, ιδίως ενθαρρύνοντας τη δημιουργία και τη στήριξη δικτύων επαναχρησιμοποίησης και επισκευής, διευκολύνοντας την πρόσβαση των εν λόγω δικτύων σε σημεία συλλογής αποβλήτων και προωθώντας τη χρήση οικονομικών μέσων, κριτηρίων προμηθειών, ποσοτικών στόχων ή άλλων μέτρων.</p>	<p>10) Το άρθρο 11 τροποποιείται ως εξής:</p> <p>α) στην παράγραφο 1, το πρώτο και το δεύτερο εδάφιο αντικαθίστανται από το εξής κείμενο:</p> <p>«1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για να προωθηθούν οι δραστηριότητες προετοιμασίας για επαναχρησιμοποίηση, ιδίως ενθαρρύνοντας τη δημιουργία και τη στήριξη δικτύων επαναχρησιμοποίησης και επισκευής, διευκολύνοντας την πρόσβαση των εν λόγω δικτύων σε σημεία συλλογής αποβλήτων ή θεσπίζοντας προκαθορισμένα κέντρα συλλογής αποβλήτων προς επαναχρησιμοποίηση, και προωθώντας τη χρήση οικονομικών μέσων, κριτηρίων προμηθειών, ποσοτικών στόχων ή άλλων μέτρων.</p>

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
<p>Τα κράτη μέλη λαμβάνουν μέτρα για την προώθηση ανακύκλωσης υψηλής ποιότητας και για τον σκοπό αυτό καθιερώνουν χωριστή συλλογή αποβλήτων όπου αυτό είναι τεχνικά, περιβαλλοντικά και οικονομικά εφικτό και ενδεδειγμένο για να επιτευχθούν τα αναγκαία ποιοτικά πρότυπα στους αντίστοιχους τομείς ανακύκλωσης και να εκπληρωθούν οι στόχοι που ορίζονται στην παράγραφο 2.»</p>	<p>Τα κράτη μέλη λαμβάνουν μέτρα για την προώθηση ανακύκλωσης υψηλής ποιότητας και για τον σκοπό αυτό καθιερώνουν χωριστή συλλογή αποβλήτων όπου αυτό είναι τεχνικά, περιβαλλοντικά και οικονομικά εφικτό και ενδεδειγμένο για να επιτευχθούν τα αναγκαία ποιοτικά πρότυπα στους αντίστοιχους τομείς ανακύκλωσης και να εκπληρωθούν οι στόχοι που ορίζονται στην παράγραφο 2.</p> <p>Δυνάμει των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας και των αρχών της δέσμης μέτρων της ΕΕ για τη βελτίωση της νομοθεσίας, τα κράτη μέλη διεξάγουν αξιολόγηση, αξιοποιώντας την εκτίμηση αντίκτυπου που συνοδεύει την οδηγία, του αντίκτυπου των στόχων που προτείνονται στην οδηγία αυτή σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, ιδίως όπου αυτά τα επίπεδα διακυβέρνησης είναι αρμόδια για τη διαχείριση των αποβλήτων. Η Επιτροπή αξιοποιεί τα ευρήματα ως τεκμηρίωση για την εφαρμογή της έγκαιρης προειδοποίησης και των δυνατοτήτων ευελιξίας στην εφαρμογή της οδηγίας που προβλέπονται στα άρθρα 15 και 16 και στο Κεφάλαιο V.»</p>

Αιτιολογία

Η νέα οδηγία προβλέπει σειρά μηχανισμών για την αντιμετώπιση της ελλιπούς ή της μη συμμόρφωσης, αλλά και για την ενθάρρυνση της προόδου. Παρ' όλα αυτά, στην πλειονότητα των περιπτώσεων η ελλιπής κατανόηση σε επίπεδο ΕΕ των περιφερειακών και τοπικών αρμοδιοτήτων όσον αφορά τα απόβλητα οδηγεί στην ανεπαρκή εκπλήρωση των στόχων της ΕΕ.

Τροπολογία 6

Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση της οδηγίας 2008/98/ΕΚ για τα απόβλητα [COM(2015) 595 final — 2015/0275 (COD)]

Άρθρο 1 σημείο 10) στοιχείο γ)

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
<p>γ) στην παράγραφο 2, το στοιχείο β) αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:</p> <p>«β) έως το 2020, η προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση, η ανακύκλωση και η επίχωση μη επικίνδυνων αποβλήτων κατασκευών και κατεδαφίσεων, εξαιρουμένων των υλικών που απαντούν στη φύση και τα οποία ορίζονται στην κατηγορία 17 05 04 του καταλόγου αποβλήτων, αυξάνονται τουλάχιστον σε ποσοστό 70 % κατά βάρος.»</p>	<p>γ) στην παράγραφο 2, το στοιχείο β) αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:</p> <p>«β) έως το 2020, η προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση, η ανακύκλωση και η επίχωση μη επικίνδυνων αποβλήτων κατασκευών και κατεδαφίσεων, εξαιρουμένων των υλικών που απαντούν στη φύση και τα οποία ορίζονται στην κατηγορία 17 05 04 του καταλόγου αποβλήτων, αυξάνονται τουλάχιστον σε ποσοστό 70 % κατά βάρος.</p> <p>Η Επιτροπή αξιολογεί τη διαχείριση της εν λόγω ροής αποβλήτων, καθώς και τη σκοπιμότητα καθιέρωσης έως το 2020 στόχων ανακύκλωσης για συγκεκριμένα δομικά υλικά για το 2025 και το 2030.»</p>

Αιτιολογία

Θεωρείται ότι εν προκειμένω τα προτεινόμενα μέτρα για μη επικίνδυνα απόβλητα κατασκευών και κατεδαφίσεων, που αντιπροσωπεύουν ένα σημαντικό ποσοστό της συνολικής ποσότητας των αποβλήτων, δεν είναι αρκετά φιλόδοξα. Αντί για τον σημερινό συνολικό στόχο σχετικά με την προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση, ανακύκλωση, καθώς και επίχωση, προτείνεται ο ορισμός, τουλάχιστον προγραμματικός, ειδικών στόχων ανακύκλωσης συγκεκριμένων δομικών υλικών, με στόχο την πρόωθηση της κυκλικής οικονομίας.

Τροπολογία 7

Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση της οδηγίας 2008/98/ΕΚ για τα απόβλητα [COM(2015) 595 final — 2015/0275 (COD)]

Άρθρο 1 σημείο 10 στοιχείο δ)

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
<p>δ) στην παράγραφο 2, προστίθενται τα ακόλουθα στοιχεία γ) και δ):</p> <p>«γ) έως το 2025, η προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση και η ανακύκλωση των αστικών αποβλήτων αυξάνεται τουλάχιστον σε ποσοστό 60 % κατά βάρος·</p> <p>δ) έως το 2030, η προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση και η ανακύκλωση των αστικών αποβλήτων αυξάνεται τουλάχιστον σε ποσοστό 65 % κατά βάρος·»</p>	<p>δ) στην παράγραφο 2, προστίθενται τα ακόλουθα στοιχεία γ) και δ):</p> <p>«γ) έως το 2025, η προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση και η ανακύκλωση των αστικών αποβλήτων αυξάνεται τουλάχιστον σε ποσοστό 60 % κατά βάρος·</p> <p>δ) έως το 2030, η προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση και η ανακύκλωση των αστικών αποβλήτων αυξάνεται τουλάχιστον σε ποσοστό 70 % κατά βάρος·»</p>

Αιτιολογία

Θεωρείται χαμένη ευκαιρία η διατήρηση του στόχου του 70 % που πρότεινε το προηγούμενο έτος η ίδια την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εφόσον η ανακύκλωση δημιουργεί νέες θέσεις εργασίας στο τοπικό επίπεδο και μικρότερες ποσότητες εκπομπών από ό,τι η υγειονομική ταφή ή η αποτέφρωση. Η ΕτΠ έχει τονίσει ότι τα θετικά αποτελέσματα που επιτεύχθηκαν σε ορισμένα κράτη μέλη και σε κάποιες περιφέρειες δείχνουν ότι είναι εφικτή η επίτευξη φιλόδοξων στόχων, ή η προσέγγισή τους, όταν οι συνθήκες είναι κατάλληλες και όταν η αναγκαία διοικητική ικανότητα αναπτύσσεται εκεί όπου δεν υπήρχε προηγούμενος⁽¹⁾.

Τροπολογία 8

Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση της οδηγίας 2008/98/ΕΚ για τα απόβλητα [COM(2015) 595 final — 2015/0275 (COD)]

Άρθρο 1 σημείο 13)

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
<p>Άρθρο 1 σημείο 13)</p> <p>13) Το άρθρο 22 αντικαθίσταται ως εξής:</p> <p>«Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν τη χωριστή συλλογή των βιολογικών αποβλήτων όπου αυτό είναι τεχνικά, περιβαλλοντικά και οικονομικά εφικτό και σκόπιμο, προκειμένου να διασφαλιστούν τα συναφή πρότυπα ποιότητας σχετικά με τη λιπασματοποίηση και να επιτευχθούν οι στόχοι που ορίζονται στο άρθρο 11 παράγραφος 2 στοιχεία α), γ) και δ) και παράγραφος 3.</p>	<p>Άρθρο 1 σημείο 13)</p> <p>13) Το άρθρο 22 αντικαθίσταται ως εξής:</p> <p>«Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν τη χωριστή συλλογή των βιολογικών αποβλήτων, εκτός αν αποδειχτεί η αδυναμία εφαρμογής της σε τεχνικό, περιβαλλοντικό και οικονομικό επίπεδο, προκειμένου να διασφαλιστούν τα συναφή πρότυπα ποιότητας σχετικά με τη λιπασματοποίηση και να επιτευχθούν οι στόχοι που ορίζονται στο άρθρο 11 παράγραφος 2 στοιχεία α), γ) και δ) και παράγραφος 3.</p>

⁽¹⁾ COM(2014) 397 final.

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
<p>Λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα, ανάλογα με την περίπτωση και σύμφωνα με τα άρθρα 4 και 13, προκειμένου να ενθαρρύνουν τα ακόλουθα:</p> <p>α) την ανακύκλωση, συμπεριλαμβανομένης της λιπασματοποίησης, και τη ζύμωση βιολογικών αποβλήτων·</p> <p>β) την επεξεργασία των βιολογικών αποβλήτων κατά τρόπο ώστε να διασφαλίζεται υψηλό επίπεδο περιβαλλοντικής προστασίας·</p> <p>γ) τη χρήση περιβαλλοντικώς ασφαλών υλικών παραγόμενων από βιολογικά απόβλητα.»</p>	<p>Λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα, ανάλογα με την περίπτωση και σύμφωνα με τα άρθρα 4 και 13, προκειμένου να ενθαρρύνουν τα ακόλουθα:</p> <p>α) την ανακύκλωση, συμπεριλαμβανομένης της λιπασματοποίησης, και τη ζύμωση βιολογικών αποβλήτων·</p> <p>β) την επεξεργασία των βιολογικών αποβλήτων κατά τρόπο ώστε να διασφαλίζεται υψηλό επίπεδο περιβαλλοντικής προστασίας·</p> <p>γ) τη χρήση περιβαλλοντικώς ασφαλών υλικών παραγόμενων από βιολογικά απόβλητα.</p> <p>Η Επιτροπή αξιολογεί, από κοινού με τα κράτη μέλη, έως το 2018, τη σκοπιμότητα καθορισμού ποιοτικών κριτηρίων για την λιπασματοποίηση και τη ζύμωση βιολογικών αποβλήτων, προκειμένου να εξασφαλιστεί υψηλό επίπεδο προστασίας της ανθρώπινης υγείας και του περιβάλλοντος.»</p>

Αιτιολογία

Η προτεινόμενη τροπολογία τείνει να καταστήσει υποχρεωτική τη συλλογή των οργανικών αποβλήτων. Κρίνεται σκόπιμο να βελτιωθεί η διατύπωση του στοιχείου α), υπό την έννοια της σύνδεσης της ανακύκλωσης των οργανικών αποβλήτων με την παραγωγή ποιοτικών προϊόντων λιπασματοποίησης και ζύμωσης. Και τούτο διότι διαφορετικά, αντί να ανακυκλώνονται, απορρίπτονται σε χώρους υγειονομικής ταφής.

Τροπολογία 9

Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση της οδηγίας 2008/98/ΕΚ για τα απόβλητα [COM(2015) 595 final — 2015/0275 (COD)]

Άρθρο 1 σημείο 17)

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
<p>17) το άρθρο 29 τροποποιείται ως εξής:</p> <p>α) στην παράγραφο 1, η πρώτη πρόταση αντικαθίσταται από την ακόλουθη:</p> <p>«1. Τα κράτη μέλη εκπονούν προγράμματα για την πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων στα οποία περιλαμβάνονται μέτρα πρόληψης της δημιουργίας αποβλήτων σύμφωνα με τα άρθρα 1, 4 και 9.»</p> <p>β) οι παράγραφοι 3 και 4 απαλείφονται·</p>	<p>17) Το άρθρο 29 τροποποιείται ως εξής:</p> <p>α) στην παράγραφο 1, η πρώτη πρόταση αντικαθίσταται από την ακόλουθη:</p> <p>«1. Τα κράτη μέλη εκπονούν προγράμματα για την πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων στα οποία περιλαμβάνονται μέτρα πρόληψης της δημιουργίας αποβλήτων σύμφωνα με τα άρθρα 1, 4 και 9 με στόχο τη μείωση κατά 10 % της παραγόμενης ποσότητας των αστικών αποβλήτων το 2025 σε σύγκριση με τα επίπεδα του 2015 και της μείωσης των αποβλήτων τροφίμων κατά τουλάχιστον 30 % μέχρι το 2025 και κατά 50 % έως το 2030.»</p> <p>β) οι παράγραφοι 3 και 4 απαλείφονται·</p>

Αιτιολογία

Η πρόληψη των αστικών αποβλήτων συνάδει με τους στόχους του 7ου προγράμματος δράσης για το περιβάλλον και με την εντολή της Επιτροπής, σύμφωνα με το άρθρο 9 στοιχείο γ) της οδηγίας-πλαίσιο. Διάφορα εθνικά προγράμματα πρόληψης της δημιουργίας αποβλήτων περιέχουν ήδη ποσοτικούς στόχους.

Τροπολογία 10

Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τροποποίηση της οδηγίας 94/62/EK για τις συσκευασίες και τα απορρίμματα συσκευασίας [COM (2015)596 final — 2015/0276 (COD)]

Άρθρο 1 σημείο 3) στοιχείο β)

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
<p>β) στην παράγραφο 1 προστίθενται τα ακόλουθα στοιχεία στ) έως θ):</p> <p>«στ) το αργότερο έως τις 31 Δεκεμβρίου 2025, τουλάχιστον το 65 % κατά βάρος του συνόλου των απορριμμάτων συσκευασίας θα πρέπει να προετοιμάζονται για επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση·</p> <p>ζ) το αργότερο έως τις 31 Δεκεμβρίου 2025, θα πρέπει να καλυφθούν οι ακόλουθοι ελάχιστοι στόχοι κατά βάρος για την προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση όσον αφορά τα ακόλουθα συγκεκριμένα υλικά που περιέχονται στα απορρίμματα συσκευασίας:</p> <p>το 55 % των πλαστικών·</p> <p>το 60 % του ξύλου·</p> <p>το 75 % των σιδηρούχων μετάλλων·</p> <p>το 75 % του αλουμινίου·</p> <p>το 75 % του γυαλιού·</p> <p>το 75 % του χαρτιού και χαρτονιού·</p> <p>η) το αργότερο έως τις 31 Δεκεμβρίου 2030, τουλάχιστον το 75 % κατά βάρος του συνόλου των απορριμμάτων συσκευασίας θα πρέπει να προετοιμάζονται για επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση·</p> <p>θ) το αργότερο έως τις 31 Δεκεμβρίου 2030, θα πρέπει να καλυφθούν οι ακόλουθοι ελάχιστοι στόχοι κατά βάρος για την προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση όσον αφορά τα ακόλουθα συγκεκριμένα υλικά που περιέχονται στα απορρίμματα συσκευασίας:</p> <p>το 75 % του ξύλου·</p> <p>το 85 % των σιδηρούχων μετάλλων·</p> <p>το 85 % του αλουμινίου·</p> <p>το 85 % του γυαλιού·</p> <p>το 85 % του χαρτιού και χαρτονιού.»·</p>	<p>β) στην παράγραφο 1 προστίθενται τα ακόλουθα στοιχεία στ) έως θ):</p> <p>«στ) το αργότερο έως τις 31 Δεκεμβρίου 2025, τουλάχιστον το 65 % κατά βάρος του συνόλου των απορριμμάτων συσκευασίας θα πρέπει να προετοιμάζονται για επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση·</p> <p>ζ) το αργότερο έως τις 31 Δεκεμβρίου 2025, θα πρέπει να καλυφθούν οι ακόλουθοι ελάχιστοι στόχοι κατά βάρος για την προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση όσον αφορά τα ακόλουθα συγκεκριμένα υλικά που περιέχονται στα απορρίμματα συσκευασίας:</p> <p>το 55 % των πλαστικών·</p> <p>το 60 % του ξύλου·</p> <p>το 75 % των σιδηρούχων μετάλλων·</p> <p>το 75 % του αλουμινίου·</p> <p>το 75 % του γυαλιού·</p> <p>το 75 % του χαρτιού και χαρτονιού·</p> <p>η) το αργότερο έως τις 31 Δεκεμβρίου 2030, τουλάχιστον το 75 % κατά βάρος του συνόλου των απορριμμάτων συσκευασίας θα πρέπει να προετοιμάζονται για επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση·</p> <p>θ) το αργότερο έως τις 31 Δεκεμβρίου 2030, θα πρέπει να καλυφθούν οι ακόλουθοι ελάχιστοι στόχοι κατά βάρος για την προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση όσον αφορά τα ακόλουθα συγκεκριμένα υλικά που περιέχονται στα απορρίμματα συσκευασίας:</p> <p>το 75 % του ξύλου·</p> <p>το 85 % των σιδηρούχων μετάλλων·</p> <p>το 85 % του αλουμινίου·</p> <p>το 85 % του γυαλιού·</p> <p>το 85 % του χαρτιού και χαρτονιού·</p> <p>Η Επιτροπή θα παρουσιάσει ένα νέο στόχο για τα πλαστικά απορρίμματα συσκευασίας κατά τα προσεχή έτη με βάση τα δεδομένα που προέρχονται από την έρευνα στο πλαίσιο της στρατηγικής για την κυκλική οικονομία.»·</p>

Αιτιολογία

Επισημαίνεται η έλλειψη στόχου για το 2030 όσον αφορά την προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση των πλαστικών συσκευασιών. Θα πρέπει να προβλέπεται, κατ' ελάχιστο, η υποχρέωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να παρουσιάσει τον στόχο αυτό εντός ολίγων ετών.

I. ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Γενικές παρατηρήσεις

1. επιδοκιμάζει τις νομοθετικές προτάσεις της νέας Δέσμης για την κυκλική οικονομία που τροποποιούν τις οδηγίες για τα απόβλητα και επισημαίνει τα οφέλη τους για τους καταναλωτές, τις επιχειρήσεις, το περιβάλλον και την οικονομία τη ΕΕ·
2. υπογραμμίζει, σε αυτό το πλαίσιο, ότι η μετάβαση στην κυκλική οικονομία θα δημιουργήσει νέες θέσεις εργασίας, θα ενισχύσει την ανταγωνιστικότητα των μικρών, μεσαίων και μεγάλων επιχειρήσεων της ΕΕ, θα τονώσει την ανάπτυξη καθαρών τεχνολογιών και θα μειώσει την εξάρτηση της Ευρώπης από εισαγόμενες πρώτες ύλες και ενέργεια·

Εναρμόνιση των ορισμών

3. εκφράζει την ικανοποίησή της για τη σαφή δέσμη εναρμονισμένων ορισμών στις διάφορες οδηγίες όσον αφορά τα απόβλητα και καλεί την Επιτροπή να επιδιώξει ώστε όλοι οι ορισμοί να είναι σύμφωνοι με τον ευρωπαϊκό κατάλογο αποβλήτων, χωρίς ασάφειες και με συγκριτικά στοιχεία όσον αφορά την πρόοδο που έχει σημειωθεί από τα κράτη μέλη και τις τοπικές και περιφερειακές αρχές·
4. συνιστά στους συννομοθέτες να προβλέψουν ωστόσο τον ορισμό «ρίψης μικρών απορριμμάτων σε δημόσιους χώρους»·

Έλεγχοι

5. συνιστάται η ενίσχυση των ελέγχων ως προς τις παράνομες μεταφορές αποβλήτων που, μεταξύ άλλων, μειώνουν σημαντικά τη διαθέσιμη ποσότητα αποβλήτων στην επικράτεια της ΕΕ με την οποία θα τροφοδοτηθεί η κυκλική οικονομία της ΕΕ που θα βασίζεται στις αξίες της ανακύκλωσης και της επαναχρησιμοποίησης·

Επισημανση

6. κρίνεται σκόπιμη η εισαγωγή της υποχρέωσης επισημάνσης των καταναλωτικών προϊόντων που πωλούνται στην ΕΕ, με σκοπό τον σαφή ορισμό του τρόπου διάκρισης των αποβλήτων, μεταξύ των μακροκατηγοριών χωριστής συλλογής, για τα απόβλητα για τα οποία υφίσταται παγιομένη χωριστή διαλογή. Εφόσον το προϊόν παράγει απόβλητα που ανήκουν σε διαφορετικές κατηγορίες, πρέπει να επισημαίνεται ο τρόπος διαχωρισμού των διαφόρων επιμέρους στοιχείων στις διάφορες κατηγορίες διαφοροποιημένων υλικών, εφόσον αυτό μπορεί να γίνει με απλές ενέργειες του καταναλωτή·

Διευρυμένη ευθύνη του παραγωγού

7. επισημαίνει ότι η πρόταση εναρμόνισης των ελάχιστων απαιτήσεων είναι καίριας σημασίας προκειμένου να αυξηθεί η αποτελεσματικότητα των καθεστώτων διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού σε όλα τα κράτη μέλη·
8. παροτρύνει τους συννομοθέτες να μην αποδυναμώσουν τις εν λόγω απαιτήσεις και να διατηρήσουν καθοριστικής σημασίας διατάξεις όπως αυτές που αποσκοπούν στη διασφάλιση της διαφάνειας και της πλήρους κάλυψης των δαπανών από τους παραγωγούς για τις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές σε σχέση με τη συλλογή, τη διαχείριση και την επεξεργασία των ροών αποβλήτων και την ενημέρωση των πολιτών· μία από τις σημαντικότερες μεθόδους πρόληψης της παραγωγής αποβλήτων μπορεί να αποτελέσει η επαναγορά των ανακυκλώσιμων συσκευασιών (δοχεία από γυαλί, πλαστικές φιάλες PET [τερεφθαλικό πολυαιθυλένιο]) από τις μεγάλες αλυσίδες καταστημάτων·

Πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων

9. τονίζει την ανάγκη για περισσότερες διευκρινίσεις σχετικά με τις «ελάχιστες απαιτήσεις ποιότητας» για τα τρόφιμα και προτείνει να οριστεί μια «ελάχιστη τυποποιημένη διαδικασία» για την ανάκτηση των τροφίμων, προκειμένου να εξασφαλίζεται η ασφάλεια των τροφίμων και η ομοιόμορφη εφαρμογή στα κράτη μέλη·
10. Καλεί τις τοπικές, περιφερειακές και εθνικές αρχές να δρομολογήσουν επικοινωνιακές και εκπαιδευτικές εκστρατείες για την ευαισθητοποίηση σχετικά με την πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων·

Πρωτοβουλίες καθαρισμού του περιβάλλοντος «Let's do it!» και «Clean-up-day»

11. ζητεί από την Επιτροπή, τα κράτη μέλη και τις περιφερειακές και τις τοπικές αρχές να υποστηρίξουν τις διάφορες πρωτοβουλίες της κοινωνίας των πολιτών που αφορούν δράσεις καθαρισμού του περιβάλλοντος σε τοπικό και σε εθνικό επίπεδο (όπως, π.χ., η τοπική εκστρατεία «Let's do it!» ή η διεθνής ημέρα δράσης «Let's clean up the World in just one day!»)·

Επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση

12. επαναλαμβάνει το αίτημά της να τεθούν συμπληρωματικοί στόχοι επαναχρησιμοποίησης που να είναι δεσμευτικοί, ανεξάρτητοι και για ειδικές κατηγορίες αποβλήτων, ιδίως για τα έπιπλα, τα υφάσματα και τα απόβλητα ειδών ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού (ΑΗΗΕ). Η προετοιμασία για την επαναχρησιμοποίηση είναι σημαντική για την πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων και, όπως η ανακύκλωση, βρίσκεται στα υψηλότερα επίπεδα της ιεράρχησης των αποβλήτων με πολλές δυνατότητες για την ανάπτυξη της κυκλικής οικονομίας ⁽²⁾.

13. καλεί, σε αυτό το πλαίσιο, την Επιτροπή να θεσπίσει ελάχιστο στόχο 70 % του βάρους όσον αφορά την προετοιμασία των πλαστικών για επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση έως το 2030 για τα απορρίμματα συσκευασίας.

14. επισημαίνει πως η πρόληψη και η επαναχρησιμοποίηση συνδέονται με δραστηριότητες που λαμβάνουν χώρα με ουσίες και αντικείμενα που δεν έχουν επί του παρόντος καθεστώς αποβλήτων, σε αντίθεση με τις διαδικασίες ανακύκλωσης και προετοιμασίας της επαναχρησιμοποίησης που αφορούν αντικείμενα με καθεστώς αποβλήτων. Λόγω των νομικών συνεπειών του καθεστώτος αποβλήτων για τις επιχειρήσεις και τους οργανισμούς, συνιστάται περαιτέρω διευκρίνηση της διαφοράς μεταξύ αποβλήτων και μη αποβλήτων.

15. προτείνει να οριστεί στον Ευρωπαϊκό Κατάλογο Αποβλήτων η έννοια της ανακύκλωσης και της επαναχρησιμοποίησης, δεδομένου ότι, επί του παρόντος, οι δύο έννοιες περιλαμβάνουν δύο ομάδες διαφορετικών εγκαταστάσεων που απαιτούν διαφορετικές διαδικασίες και ανταποκρίνονται σε διαφορετικές συγκεκριμένες ανάγκες όσον αφορά τα απόβλητα. α) Τα απόβλητα που προορίζονται για ανακύκλωση φθάνουν στους κυλιόμενους τάπητες διαλογής που διαθέτουν οι σταθμοί του συστήματος επλεκτικής διαλογής, όπου ομαδοποιούνται ανάλογα με τις ανάγκες της βιομηχανίας. β) Στην περίπτωση των αποβλήτων που προορίζονται για επαναχρησιμοποίηση ενδέχεται αυτά να μην εισέλθουν στο κύκλωμα του συστήματος διαχείρισης των αποβλήτων. Κρίνεται σκόπιμο να προταθεί στις μεγάλες αλυσίδες καταστημάτων η δυνατότητα επαναγοράς, ακόμη και αν η τελική απόφαση όσον αφορά τα απόβλητα παραμένει στη διακριτική ευχέρεια του αγοραστή.

16. προτρέπει τους συννομοθέτες να εισηγηθούν στα κράτη μέλη την καθιέρωση στα προγράμματά τους, για την πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων, οικονομικών κινήτρων υπέρ των διεργασιών με τη μικρότερη παραγωγή αποβλήτων. Ομοίως, καλεί τις τοπικές και περιφερειακές αρχές να λάβουν μέτρα για την παροχή κινήτρων υπέρ της μείωσης των αποβλήτων που δεν αποστέλλονται προς ανακύκλωση.

17. καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να εξετάσει τη δυνατότητα συμπερίληψης στην οδηγία πλαίσιο της υποχρέωσης των κρατών μελών να υποβάλλουν έκθεση για τα (μη επικίνδυνα) απόβλητα και τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Περιβάλλοντος να ελέγχει και να συλλέγει δεδομένα καθώς και να αναλύσει την κατάσταση έως το 2020, λαμβάνοντας υπόψη τον καθορισμό στόχων όσον αφορά την προετοιμασία για την επαναχρησιμοποίηση και την ανακύκλωση των αποβλήτων αυτών ⁽³⁾.

18. τονίζει ότι η μετακίνηση από τους στόχους για την ανακύκλωση σε στόχους που αφορούν την προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση: i) δυσχεραίνει τη χωριστή μέτρηση της ανακύκλωσης και της προετοιμασίας για επαναχρησιμοποίηση των συσκευασιών και των απορριμμάτων συσκευασίας· ii) απαιτεί περαιτέρω διευκρινίσεις.

19. κρίνει αναγκαίο τον καθορισμό εναρμονισμένων μεθόδων υπολογισμού του ρυθμού ανακύκλωσης σε όλη την ΕΕ και τον καθορισμό, όσον αφορά τα διατροφικά απόβλητα και τα απόβλητα των οικοδομών και των κατεδαφίσεων, μεθόδου που θα προσδιορίζει τα μέσα και τους φορείς ελέγχου των δεδομένων σχετικά με τη μείωση της παραγωγής αποβλήτων καθ' όλο το μήκος της αλυσίδας παραγωγής, μεταποίησης και κατανάλωσης.

20. προτείνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή να αναπτύξει δείκτες για την περιβαλλοντική αξία διαφορετικών ειδών αποβλήτων. Η ισχύουσα νομοθεσία και η πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής δε λαμβάνει υπόψη τις διαφορές όσον αφορά την περιβαλλοντική αξία των διαφορετικών ειδών αποβλήτων. Κατ' αυτόν τον τρόπο, θα καταστεί σαφές σε ποια υλικά πρέπει να επικεντρωθούν οι προσπάθειες για τη βελτίωση της διαχείρισης των αποβλήτων, προκειμένου να καταστεί η διαχείριση φιλικότερη προς το περιβάλλον.

Ανάκτηση ενέργειας και υγειονομική ταφή των αποβλήτων

21. σύμφωνα με την ιεράρχηση των αποβλήτων, καλεί τα κράτη μέλη να προωθήσουν την ανάπτυξη υψηλής απόδοσης ενέργειας από τα απόβλητα, στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας «Παραγωγή ενέργειας από απόβλητα» της Ευρωπαϊκής Επιτροπής· σημειώνει ότι οι μονάδες μετατροπής αποβλήτων σε ενέργεια θα βοηθήσουν την ΕΕ να εξαρτάται λιγότερο από την εισαγωγή ενέργειας, στο πνεύμα της Ενεργειακής Ένωσης.

⁽²⁾ CDR-1617-2013.

⁽³⁾ CDR-1617-2013.

22. αναγνωρίζει τη σημασία της προοδευτικής καθιέρωσης περιορισμών για την υγειονομική ταφή και υποστηρίζει την αλλαγή προσέγγισης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που συνίσταται στην απαγόρευση της υγειονομικής ταφής των χωριστά συλλεγόμενων αποβλήτων, συμπεριλαμβανομένων των βιολογικών αποβλήτων, λαμβάνοντας επίσης υπόψη την ανακοίνωση COM(2015) 614 σχετικά με την κυκλική οικονομία, η οποία ενθαρρύνει την κλιμακωτή χρήση των βιολογικών πόρων που ενδέχεται να δημιουργήσουν ανταγωνιστικότητα για την επαναχρησιμοποίησή τους ⁽⁴⁾.

23. συνιστά να συνεχιστεί η ποιοτική και πιο φιλόδοξη προσέγγιση για την εξάλειψη της υγειονομικής ταφής ανακυκλώσιμων και βιοδιασπώμενων αποβλήτων·

24. καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να εξετάσει το ενδεχόμενο διεύρυνσης του στόχου μέγιστου ορίου 10 % στην υγειονομική ταφή έως το 2030 πέρα από τα αστικά απόβλητα και εφαρμογής του σε όλα τα είδη αποβλήτων ⁽⁵⁾.

Παρεκκλίσεις για ορισμένα κράτη μέλη όσον αφορά τους στόχους για τα αστικά απόβλητα και την υγειονομική ταφή

25. δικαιολογεί τις εξαιρέσεις που χορηγούνται σε 7 κράτη μέλη που έχουν τα χαμηλότερα επίπεδα διαχείρισης των αποβλήτων, αλλά επιμένει να διατηρηθούν οι προτεινόμενες διατάξεις σύμφωνα με τις οποίες τα κράτη μέλη που κοινοποιούν την εξαίρεση πρέπει να υποβάλουν σχέδια εφαρμογής με λεπτομερή χρονοδιαγράμματα των αναγκαίων μέτρων για την επίτευξη των στόχων τους·

Υποχρεώσεις καταγραφής και ανακοίνωσης των δεδομένων

26. υπογραμμίζει την απουσία μιας διάταξης, που προτάθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή το 2014 στο πλαίσιο της οδηγίας, βάσει της οποίας οι βιομηχανικές και εμπορικές επιχειρήσεις πρέπει να τηρούν αρχεία των μη επικινδυνων αποβλήτων που επεξεργάζονται και, εάν τους ζητηθεί, να ενημερώνουν σχετικά τις αρμόδιες αρχές·

Κατ' εξουσιοδότηση πράξεις

27. εκφράζει την ανησυχία της για την ευρεία εξουσία που οι προτεινόμενες οδηγίες παρέχουν στην Επιτροπή προκειμένου να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις και καλεί τους συννομοθέτες να περιορίσουν τη χρήση τους διότι αποδυναμώνουν τις αρμοδιότητες ελέγχου και δεν εντάσσονται στη δημοκρατική και νομοθετική διαδικασία ⁽⁶⁾.

Σύμφωνο των Δημάρχων για τη διαχείριση των αποβλήτων

28. προτείνει, δεδομένης της επιτυχίας του «Συμφώνου των Δημάρχων για το κλίμα και την ενέργεια» να θεσπιστεί μια παρόμοια δομή σχετικά με τη διαχείριση των αποβλήτων και επισημαίνει, σε αυτό το πλαίσιο, τον ρόλο που επιτελεί η Επιτροπή των Περιφερειών, ως συνέλευση των εκπροσώπων των τοπικών και των περιφερειακών αρχών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ώστε να κινητοποιηθούν οι τοπικές και περιφερειακές αρχές και να εντείνουν τις προσπάθειές τους για μεγαλύτερη αποδοτικότητα των πόρων, λιγότερα απόβλητα και περισσότερη επαναχρησιμοποίηση και ανάκτηση αποβλήτων στις πόλεις·

Επικουρικότητα και αναλογικότητα

29. σημειώνει ότι οι προτάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής δεν εγείρουν ανησυχίες σχετικά με την τήρηση της επικουρικότητας, αλλά όσον αφορά την τήρηση της αρχής της αναλογικότητας ⁽⁷⁾.

Βρυξέλλες, 15 Ιουνίου 2016.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών

Markku MARKKULA

⁽⁴⁾ COR-2014-04083, CdR 3751/2013, CdR 1617/2013.

⁽⁵⁾ CdR 1617/2013

⁽⁶⁾ COR-2014-04083· Διαβούλευση με την ομάδα εμπειρογνομόνων για την επικουρικότητα και εξέταση των σχετικών αποφάσεων των εθνικών κοινοβουλίων και των περιφερειακών συνελεύσεων για τις πτυχές που συνδέονται με την επικουρικότητα και την αναλογικότητα της δέσμης για την κυκλική οικονομία — σύνθεση και ανάλυση COR-2016-1521.

⁽⁷⁾ Βλέπε, επίσης, διαβούλευση με την ομάδα εμπειρογνομόνων για την επικουρικότητα και εξέταση των σχετικών αποφάσεων των εθνικών κοινοβουλίων και των περιφερειακών συνελεύσεων για τις πτυχές που συνδέονται με την επικουρικότητα και την αναλογικότητα της δέσμης για την κυκλική οικονομία — σύνθεση και ανάλυση COR-2016-1521

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών — Στρατηγική διεύρυνσης της ΕΕ 2015-2016

(2017/C 017/10)

Εισηγητής: η κ. Anna MAGYAR (HU/EPP), αντιπρόεδρος του κομητειακού συμβουλίου της περιφέρειας Csongrád

Έγγραφο αναφοράς: Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών «Στρατηγική διεύρυνσης της ΕΕ 2015-2016», COM(2015) 611 final

ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Οριζόντιες παρατηρήσεις

1. επιβεβαιώνει τη δέσμευσή της στη διαδικασία διεύρυνσης, η οποία αποτελεί επένδυση στη σταθερότητα και την ευημερία· σημειώνει ότι οι προηγούμενες διευρύνσεις βοήθησαν να ξεπεραστούν οι ιστορικές διαιρέσεις στην Ευρώπη, να αυξηθεί η ευημερία και να καταδειχθεί ότι η διεύρυνση αποτελεί το ισχυρότερο εργαλείο εξωτερικής πολιτικής·
2. σημειώνει ότι, μολονότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, κατά την παρούσα θητεία της, δεν αναμένει περαιτέρω διεύρυνση, αυτό δεν πρέπει να οδηγήσει σε τέλμα· αναγνωρίζει ότι χρειάζεται χρόνος για προετοιμασία αλλά επισημαίνει ότι είναι σημαντικό να χρησιμοποιηθεί ο χρόνος αυτός σωστά ώστε να προχωρήσει η διαδικασία διεύρυνσης με αυστηρούς και δίκαιους όρους, με σταθερή πρόοδο στις προβλεπόμενες συναφείς εργασίες και με αξιόπιστη, ρεαλιστική ευρωπαϊκή προοπτική, προκειμένου να μην απολεσθούν η προσήλωση και ο ενθουσιασμός των υποψήφιων ή δυνάμει υποψήφιων χωρών, δεδομένου ότι οι μεταρρυθμίσεις και η πρόοδος είναι προς το συμφέρον τόσο της ίδιας της υποψήφιας ή δυνάμει υποψήφιας χώρας όσο και κάθε κράτους μέλους της ΕΕ·
3. υπογραμμίζει την επιτακτική ανάγκη να διατηρηθεί η ισχύουσα δομή της ΕΕ με την εφαρμογή διαφανών και ενδεδειγμένων πολιτικών, οι οποίες να εγγυώνται και να διαφυλάττουν μια ισχυρή πολιτική, οικονομική και εδαφική συνοχή. Η διασφάλιση της ευημερίας και της ανάπτυξης των κρατών μελών, καθώς και της ασφάλειας της ΕΕ έναντι των διαφόρων απειλών, αποτελεί το πρώτο βήμα προς μια Ευρωπαϊκή Ένωση αριθμητικά διευρυμένη·
4. πιστεύει ότι η δέσμη διεύρυνσης, που παρουσιάστηκε από την Επιτροπή στις ανακοινώσεις της και στις εκδόσεις της ανά χώρα για το 2015, αντικατοπτρίζει σε γενικές γραμμές μια ακριβή και συνολικά θετική αξιολόγηση, δεδομένου ότι υπάρχει ορατή πρόοδος σε όλες τις υποψήφιες ή δυνάμει υποψήφιες χώρες όσον αφορά ορισμένα θέματα, ακόμη και όταν εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικές ελλείψεις (ή, σε ορισμένες περιπτώσεις, οπισθοδρόμηση) ή όταν απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες για την επίτευξη βιώσιμων αποτελεσμάτων·
5. καλεί τα κράτη μέλη, τις υποψήφιες ή δυνάμει υποψήφιες χώρες και τα θεσμικά όργανα της ΕΕ να διασφαλίσουν την επιτυχία της διαδικασίας διεύρυνσης· υπενθυμίζει στις υποψήφιες ή δυνάμει υποψήφιες χώρες ότι απαιτείται εκ μέρους τους οικειοποίηση και δέσμευση·
6. τονίζει ότι η διαδικασία διεύρυνσης δεν πρέπει να περιέχει αποκλεισμούς, αλλά να περικλείει ολόκληρη την κοινωνία· τονίζει ότι ο ρόλος των τοπικών και περιφερειακών αρχών είναι ουσιαστικός καθώς βρίσκονται πιο κοντά στους πολίτες ως προς την επικουρικότητα, την επικοινωνία, τη συμμετοχική δημοκρατία, την πολυμορφία και την ταυτότητα· επίσης, αποτελούν το κλειδί για την οικονομική ανάπτυξη, τη διασυνοριακή συνεργασία, την απορρόφηση κονδυλίων και την εφαρμογή της νομοθεσίας της ΕΕ·
7. επικροτεί την αναφορά της Επιτροπής στον καθοριστικό ρόλο των τοπικών και περιφερειακών αρχών (ΤΠΑ)· επισημαίνει, ωστόσο, όπως έχει ήδη πράξει και σε πολυάριθμες προγενέστερες περιπτώσεις, ότι οι μελλοντικές ανακοινώσεις και εκδόσεις πρέπει να επικεντρώνονται καλύτερα και λεπτομερέστερα στην τοπική και περιφερειακή διακυβέρνηση, ακόμη και όταν δεν προβλέπεται ξεχωριστό κεφάλαιο για το κεκτημένο ή θεσμοθετημένο ενωσιακό πρότυπο σχετικά με το ζήτημα της αποκέντρωσης και της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης· θεωρεί ότι η διασφάλιση ισχυρής, δημοκρατικής και αποτελεσματικής τοπικής και περιφερειακής διακυβέρνησης αποτελεί ουσιαστικό στοιχείο της προενταξιακής προετοιμασίας· δεδομένου ότι η εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων και η διαμόρφωση συνεπούς και αξιόπιστου ιστορικού των επιδόσεων τους επιτυγχάνεται συχνά σε τοπικό επίπεδο· ακόμη, τονίζει τη σημασία της επικουρικότητας ως κείρας αρχής της ΕΕ που κατοχυρώνεται στις συνθήκες·

8. επισημαίνει τον ρόλο που διαδραματίζουν οι τοπικές αρχές τόσο για την προβολή των πλεονεκτημάτων του καθεστώτος κράτους μέλους της ΕΕ όσο και για την ενθάρρυνση των πολιτών σχετικά με τη χρήση των μέσων που προσφέρει η Ένωση στους ευρωπαίους πολίτες. Το δικαίωμα στην ευρωπαϊκή ιθαγένεια προσφέρει στους πολίτες πολλές εποικοδομητικές ευκαιρίες, επομένως η ΕΕ πρέπει να προωθηθεί όχι μόνον υπό το πρίσμα των συλλογικών οφελών που αποφέρει, αλλά και από τη σκοπιά των οφελών που παρέχει σε ατομικό επίπεδο·

9. τονίζει ότι η συμμετοχή των τοπικών και περιφερειακών αρχών διαδραματίζει επίσης βασικό ρόλο στην επικοινωνία σχετικά με τη διεύρυνση, προκειμένου να επιτευχθεί η στήριξη της εν λόγω διαδικασίας από την κοινή γνώμη με την παρουσίαση των πλεονεκτημάτων που προκύπτουν για το ευρύ κοινό· υπογραμμίζει, σε αυτό το πλαίσιο, τη σημασία της συνεργασίας με την κοινωνία των πολιτών·

10. θεωρεί ότι η νέα προσέγγιση που προβλέπει τετραετή στρατηγική για τη διεύρυνση προσφέρει μια πιο αξιόπιστη προοπτική με συνεπείς προϋποθέσεις· χαιρέτιζε τη σαφέστερη μεθοδολογία, τους εναρμονισμένους όρους και την καλύτερη ταυτοποίηση των καθηκόντων ως ευκαιρία για συγκρισιμότητα και επιδοκιμάζει την ενισχυμένη εστίαση στην πρόοδο των εργασιών και στους διάφορους τομείς, καθώς και στα μέτρα που θεωρούνται αναγκαία για περαιτέρω πρόοδο·

11. πιστεύει ότι οι βασικές αρχές και οι τομείς προτεραιότητας στην ανακοίνωση και στις εκθέσεις της Επιτροπής προσδιορίζονται ορθά· καλεί επίσης την Επιτροπή να εξετάσει την εστίαση των δράσεων σε άλλα σχετικά και οριζόντια ζητήματα που είναι σημαντικά σε κάθε υποψήφια ή δυνάμει υποψήφια χώρα και περιλαμβάνονται στους τομείς προτεραιότητάς της (π.χ. κοινωνική πολιτική, έμφαση στις ευάλωτες/μειονεκτούσες ομάδες και στις μειονότητες)·

12. υπογραμμίζει ότι απαιτούνται προσπάθειες για να συνδυαστούν οι αρμοδιότητες των ΠΠΑ με επαρκείς πόρους και ικανότητες σε κάθε χώρα διεύρυνσης και απευθύνει έκκληση να συμπεριληφθούν οι ΠΠΑ στη διαδικασία χάραξης πολιτικής, προκειμένου να διασφαλιστεί μια αποτελεσματική υλοποίηση·

Κράτος δικαίου και θεμελιώδη δικαιώματα

13. συμφωνεί ότι η περαιτέρω πρόοδος όσον αφορά το κράτος δικαίου και τα θεμελιώδη δικαιώματα, συμπεριλαμβανομένης της προστασίας των μειονοτήτων, έχει πράγματι τεράστια σημασία και αποτελεί πρόκληση για κάθε υποψήφια ή δυνάμει υποψήφια χώρα· η εκτίμηση αυτή επιβεβαιώνει επίσης την εγκυρότητα της «νέας προσέγγισης» ως προς τη διεύρυνση, η οποία βασίζεται σε αυξημένη εστίαση στο δικαστικό σύστημα και τα θεμελιώδη δικαιώματα, καθώς και στη δικαιοσύνη, την ελευθερία και την ασφάλεια· υπογραμμίζει τη σημασία της συνεργασίας με το Συμβούλιο της Ευρώπης (ΣΤΕ), τόσο στο εσωτερικό του όσο και με το Κογκρέσο των Τοπικών και Περιφερειακών Αρχών του Συμβουλίου της Ευρώπης, σχετικά με τα θεμελιώδη δικαιώματα, το κράτος δικαίου και την τοπική δημοκρατία·

14. επικροτεί την εστίαση στην ελευθερία της έκφρασης, αλλά τονίζει ότι απαιτείται εξίσου ισχυρή εστίαση στο θέμα των ευάλωτων και μειονεκτουσών ομάδων και μειονοτήτων, το οποίο αφορά όλες τις υποψήφιες ή δυνάμει υποψήφιες χώρες (συμπεριλαμβανομένων των εθνικών, εθνοτικών και θρησκευτικών μειονοτήτων και —της συχνά πολλαπλά μειονεκτούσας ομάδας— των Ρομά, καθώς και την πρόληψη των διακρίσεων βάσει του σεξουαλικού προσανατολισμού ή του φύλου, εις βάρος ατόμων με αναπηρίες, ανηλίκων και ηλικιωμένων, εσωτερικά εκτοπισμένων ατόμων και προσφύγων) και επισημαίνει ότι και στο τοπικό και περιφερειακό επίπεδο χρειάζεται ευαισθητοποίηση, οικειοποίηση και, κυρίως, κατάλληλη, αξιόπιστη υλοποίηση και αποτελέσματα· υπό αυτή την έννοια, χρειάζεται προσεκτική παρακολούθηση της κατάστασης που επικρατεί στις εν λόγω χώρες, ιδίως όσον αφορά τις ευάλωτες ομάδες·

15. ζητεί να καταβληθούν περαιτέρω προσπάθειες για να αποπολιτικοποιηθεί η δημόσια διοίκηση και να ενισχυθεί η διαφάνεια σε κάθε υποψήφια ή δυνάμει υποψήφια χώρα, δεδομένου ότι οι εκτεταμένες πολιτικές παρεμβάσεις εξακολουθούν να αποτελούν πρόκληση και να εμποδίζουν τη συνεργασία μεταξύ των κυβερνητικών επιπέδων·

16. τονίζει τη σημασία που έχει η καταπολέμηση της διαφθοράς στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης και τις κοινωνικές ομάδες, και υπογραμμίζει ότι, για να υπάρξουν αξιόπιστα αποτελέσματα στον τομέα αυτό, συνήθως απαιτείται πρόοδος και σε τοπικό επίπεδο·

17. υπογραμμίζει την ανάγκη να καταπολεμηθεί η ριζοσπαστικοποίηση, ο εξτρεμισμός, η τρομοκρατία και το ζήτημα των ξένων μαχητών, ιδίως της πρόληψης της ριζοσπαστικοποίησης των νέων, έτσι ώστε να μη χάνεται το δυναμικό τους αλλά να τους παρέχονται αξιόπιστες προοπτικές απασχόλησης και εκπαίδευσης, να ενισχύονται οι τοπικές κοινότητες, συμπεριλαμβανομένης της προστασίας και του σεβασμού της ταυτότητάς τους, της πολιτιστικής και θρησκευτικής κληρονομιάς, και, επομένως, να ενισχύονται και οι θεμελιώδεις ευρωπαϊκές αξίες που είναι σύμφυτες με τον χριστιανικό πολιτισμό· για τον λόγο αυτό, καλεί, αφενός, τις τοπικές κοινότητες να στηρίξουν τη διαπαιδαγώγηση με μέλημα την ανεκτικότητα και τη συμφιλίωση και, αφετέρου, τις κυβερνήσεις να διευκολύνουν τις σχετικές προσπάθειες·

18. καταδικάζει τις τρομοκρατικές επιθέσεις και τη χρήση όλων των μορφών βίας, περιλαμβανομένων των απειλών για χρήση βίας· επιπλέον, επισημαίνει ότι η χρήση βίας είναι επίσης απαράδεκτη σε όλες τις πολιτικές συζητήσεις·

Οικονομική ανάπτυξη και συνδεσιμότητα

19. τονίζει ότι η οικονομική ανάπτυξη αποτελεί βασικό παράγοντα για τη διασφάλιση της σταθερότητας (π.χ. μέσω ευκαιριών απασχόλησης και κοινωνικής ένταξης)· εκφράζει την ικανοποίησή της για τα Προγράμματα Οικονομικών Μεταρρυθμίσεων, την ενίσχυση της συνεργασίας και του συντονισμού με τη μορφή της Συνάντησης Οικονομικού και Δημοσιονομικού Διαλόγου μεταξύ της ΕΕ, των Δυτικών Βαλκανίων και της Τουρκίας·

20. απευθύνει έκκληση για πιο αποτελεσματική και διαφανή διαχείριση και κατανομή των προενταξιακών κονδυλίων της ΕΕ στις υποψήφιες ή δυνάμει υποψήφιες χώρες, μεταξύ άλλων και σε τοπικό επίπεδο, για να αποφευχθεί η απώλεια χρηματοδότησης λόγω έλλειψης πολιτικού σχεδιασμού, κατάρτισης, συντονισμού και αποτελεσματικών δυνατοτήτων απορρόφησης σε τοπικό επίπεδο· τονίζει επίσης τη σημασία της συμμετοχής των πόλεων, μεγάλων και μικρότερων, σε προγράμματα κατάρτισης και στήριξης·

21. επικροτεί την εστίαση της ΕΕ στο θεματολόγιο της συνδετικότητας και στις περιφερειακές πρωτοβουλίες (Διαδικασία Βερολίνου, Ομάδα των Ξέι των Δυτικών Βαλκανίων κ.λπ.), οι οποίες θα πρέπει να είναι πιο περιεκτικές, τονίζοντας την ανάγκη συμμετοχής περισσότερων τοπικών, περιφερειακών και εθνικών αρχών τόσο από τις υποψήφιες ή δυνάμει υποψήφιες χώρες όσο και από τα κράτη μέλη· επίσης, ενθαρρύνει περαιτέρω επενδύσεις (σε μεταφορές, ενέργεια, ψηφιακές τηλεπικοινωνίες, εκπαίδευση, νεολαία κ.λπ.)·

22. τονίζει την ανάγκη προσαρμογής σε ενωσιακό επίπεδο της διαδικασίας διάθεσης των αποβλήτων και περιορισμού της εγκατάλειψής τους σε ανοικτούς χώρους·

23. ενθαρρύνει και επικροτεί το έργο των εθνικών επιτροπών επενδύσεων στους δικαιούχους από τα Δυτικά Βαλκάνια για τη δημιουργία ενός ενιαίου διαύλου επενδυτικών έργων και ζητεί να υπάρξει συντονισμός των διαρθρωτικών μέσων·

24. υπογραμμίζει τον θεμελιώδη ρόλο της περιφερειακής και της τοπικής δημοκρατίας στην ενίσχυση των δημοκρατικών θεσμών και της διοικητικής τους ικανότητας· τονίζει τον ρόλο των εκλεγμένων τοπικών και περιφερειακών συνελεύσεων, ως χώρων διαλόγου και ανάπτυξης της κοινωνίας των πολιτών, καθώς και συζήτησης μεταξύ φορέων λήψης αποφάσεων και ενδιαφερόμενων μερών· επισημαίνει ότι οι τοπικές και περιφερειακές αρχές διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην πραγματοποίηση διαλόγου με την κοινή γνώμη σχετικά με τις ευρωπαϊκές πολιτικές και την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση· υπογραμμίζει εξάλλου ότι η ενίσχυση της τοπικής και περιφερειακής διακυβέρνησης στηρίζει τις διοικητικές μεταρρυθμίσεις και βελτιώνει την παροχή δημόσιων υπηρεσιών·

Περιφερειακή συνεργασία μεταξύ των χωρών διεύρυνσης

25. επαναλαμβάνει ότι οι σχέσεις καλής γειτονίας και η περιφερειακή συνεργασία αποτελούν σημαντικά στοιχεία για τη διαδικασία διεύρυνσης καθώς και για τη διαδικασία σταθεροποίησης και σύνδεσης· χαιρετίζει και ενθαρρύνει τις συνολικά θετικές εξελίξεις σε κάθε υποψήφια ή δυνάμει υποψήφια χώρα και επιδοκιμάζει τις προσπάθειές τους, αλλά ζητεί να υπάρξει απτή πρόοδος σε όλα ακόμη ζητήματα και επίτευξη βιώσιμων αποτελεσμάτων· καλεί τις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές να συμβάλουν στην εν λόγω διαδικασία·

26. παρακινεί όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς να αξιοποιήσουν την παρεχόμενη ευκαιρία για να ενισχύσουν, μεταξύ άλλων, τη συμφιλίωση σε τοπικό και κοινοτικό επίπεδο και να στηρίζουν τον διεθνотικό, τον διαθρησκευτικό και τον διαπολιτισμικό διάλογο·

27. προτρέπει τις υποψήφιες ή δυνάμει υποψήφιες χώρες να χρησιμοποιήσουν τα υφιστάμενα προγράμματα αδελφοποίησης ή το ΤΑΙΕΧ·

28. επισημαίνει ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή των Περιφερειών μαζί με τις ομάδες εργασίας και τις μεικτές συμβουλευτικές επιτροπές της αποτελούν ένα χρήσιμο φόρουμ για επαφές και ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών μεταξύ των ΤΠΑ· επίσης, εκφράζει την ικανοποίησή της για τη θετική έκβαση των πρόσφατων συνεδριάσεων των ΜΣΕ και των ΟΕ, συμπεριλαμβανομένης της εναρκτήριας συνεδρίασης της ΜΣΕ με τη Σερβία· επιπλέον, αναμένει με ενδιαφέρον τα αποτελέσματα της «Ημέρας διεύρυνσης», η οποία θα φέρει σε επαφή όλα τα εν λόγω όργανα με σκοπό την εξέταση ζητημάτων οριζόντιου και θεματικού χαρακτήρα που τα ενδιαφέρουν όλα στο σύνολό τους·

Μετανάστευση

29. εκφράζει την ικανοποίησή της διότι η Επιτροπή προβάλλει το ζήτημα της μετανάστευσης, δεδομένου ότι η άνευ προηγουμένου σημερινή κατάσταση σχετικά με τους πρόσφυγες και τους οικονομικούς μετανάστες επηρεάζει τόσο την ευρύτερη περιοχή (ιδίως την Τουρκία, καθώς και την πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας και τη Σερβία) όσο και τα κράτη μέλη που βρίσκονται κατά μήκος της μεταναστευτικής οδού, και καμία λύση δεν μπορεί να βρεθεί χωρίς κοινές προσπάθειες, αλληλεγγύη και αμοιβαία τήρηση των δεσμεύσεων· απευθύνει έκκληση για την εφαρμογή των συστάσεων της διάσκεψης για τη διαδρομή της Ανατολικής Μεσογείου και των Δυτικών Βαλκανίων, καθώς και των κοινών δηλώσεων ΕΕ-Τουρκίας της 29ης Νοεμβρίου 2015 και της 18ης Μαρτίου 2016 και του κοινού σχεδίου δράσης·

30. επιδοκιμάζει τις προσπάθειες των κρατών μελών και ιδίως των υποψήφιων χωρών για τη διαχείριση της κρίσης και των πόρων που τους παρέχονται, καθώς και των προκλήσεων που τίθενται κατά μήκος της μεταναστευτικής οδού στη Σερβία και στην πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας, καθώς και για τον μεγαλύτερο παγκοσμίως αριθμό μεταναστών και προσφύγων που φιλοξενείται επί του παρόντος από την Τουρκία· τονίζει την ανάγκη για συνεχή βοήθεια εκ μέρους της ΕΕ, η οποία πρέπει να αποβεί προς όφελος των τοπικών και περιφερειακών κοινοτήτων, καθώς και την ανάγκη για τόνωση των επενδύσεων στην εν λόγω περιοχή, με απώτερο σκοπό τη δημιουργία ευκαιριών απασχόλησης, έτσι ώστε να μη χαθεί το κοινωνικό και οικονομικό δυναμικό των μεταναστών και των προσφύγων·

31. υπογραμμίζει τον καίριο ρόλο που διαδραματίζουν οι τοπικές κοινότητες —ιδίως όσες βρίσκονται κατά μήκος της μεταναστευτικής οδού— διότι είναι οι πρώτες που καλούνται να αντιμετωπίσουν την εισροή μεταναστών και προσφύγων· υπογραμμίζει όμως ότι οι τοπικές ικανότητες είναι περιορισμένες και άνισες, με αποτέλεσμα να χρειάζεται περαιτέρω βοήθεια προς το τοπικό επίπεδο και συνεργασία με τις ΠΠΑ· ακόμη, επισημαίνει ότι απαιτείται ιδιαίτερη μέριμνα όσον αφορά τις ανάγκες, τις ανησυχίες, τα θέματα ασφάλειας και τις προκλήσεις που τίθενται για τις τοπικές κοινότητες οι οποίες βρίσκονται αντιμέτωπες με τις μεικτές μεταναστευτικές ροές· Ενθαρρύνει τις εταιρικές σχέσεις μεταξύ των τοπικών κοινοτήτων κατά μήκος της μεταναστευτικής οδού με σκοπό την ανταλλαγή πληροφοριών, βέλτιστην πρακτικών και εμπειρογνομοσύνης, μεταξύ άλλων για την ένταξη, την κατάρτιση, την εκπαίδευση, την απασχόληση, την επιστροφή, το άσυλο και την καταπολέμηση της λαθραίας διακίνησης και της εμπορίας ανθρώπων·

32. όσον αφορά τις προτεραιότητες και τα μέτρα που διατυπώνονται στα πρόσφατα συμπεράσματα του Συμβουλίου, τονίζει την ανάγκη για πρόληψη (όσον αφορά την κατάσταση στις πληττόμενες περιοχές, στην οποία περιλαμβάνεται και η αναπτυξιακή πολιτική) και για επικέντρωση των προσπαθειών σε πρόσφυγες που έχουν πραγματική και εύλογη ανάγκη διεθνούς προστασίας· ως εκ τούτου, επισημαίνει την ανάγκη εμπεριστατωμένης και ταχείας διεκπεραίωσης των αιτήσεων ασύλου, καθώς και διευκόλυνσης της πραγματικής επιστροφής σύμφωνα με τα κοινά πρότυπα της ΕΕ για τα άτομα των οποίων οι αιτήσεις απορρίπτονται, και επιδοκιμάζει την πρόταση για την κατάρτιση καταλόγου της ΕΕ με τις ασφαλείς χώρες προέλευσης·

33. υπογραμμίζει ότι είναι αναγκαίο να επανεξεταστεί και, εάν χρειάζεται, να αναθεωρηθεί η λογική της παραδοσιακής ενίσχυσης με στόχο τη συμβολή στην εξάλειψη της ρίζας του φαινομένου της οικονομικής μετανάστευσης· υπογραμμίζει επίσης την ανάγκη συμμετοχής των τοπικών και των περιφερειακών αρχών, τόσο από τα κράτη μέλη της ΕΕ όσο και από τις υποψήφιες χώρες, στη λήψη των στρατηγικών αποφάσεων που αφορούν την αναπτυξιακή πολιτική, με την οποία επιδιώκεται η εξάλειψη της πείνας, της φτώχειας και των αιτίων της οικονομικής μετανάστευσης·

34. τονίζει επίσης την ανάγκη πιο ενεργού συμμετοχής της ΕΕ σε πρωτοβουλίες και πολιτικές εστιασμένες στις χώρες και περιοχές προέλευσης των μεταναστών, με στόχο τη δραστική μείωση της εισροής των προσφύγων που αναγκάζονται να εγκαταλείψουν τη χώρα τους και των οικονομικών μεταναστών που πραγματοποιούν το επικίνδυνο ταξίδι προς την Ευρώπη· τονίζει επίσης την ανάγκη να ενταθούν οι διπλωματικές παρεμβάσεις για την προώθηση της ειρήνης σε χώρες που πλήττονται από συγκρούσεις·

Τουρκία

35. υπογραμμίζει την καίρια εταιρική σχέση και την αλληλεξάρτηση μεταξύ της ΕΕ και της Τουρκίας και υποστηρίζει την ενίσχυση της συνεργασίας για τα κοινά συμφέροντα· χαιρετίζει τη δέσμευση της Τουρκίας όσον αφορά τόσο την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων όσο και την ένταξη στην ΕΕ και ζητεί να διατηρηθεί η ανανεωμένη αυτή δυναμική στο πλαίσιο των συναφών συμπερασμάτων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και του Συμβουλίου, καθώς και των κοινών δηλώσεων ΕΕ-Τουρκίας· ζητεί την πλήρη εφαρμογή του χάρτη πορείας για την ελευθέρωση των θεωρήσεων προς όλα τα κράτη μέλη·

36. αναγνωρίζει τη νέα ώθηση που έχουν λάβει οι ενταξιακές διαπραγματεύσεις με βάση τα πρόσφατα συμπεράσματα του Συμβουλίου, του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και της συνόδου κορυφής ΕΕ-Τουρκίας και ενθαρρύνει την περαιτέρω πρόοδο σύμφωνα με το πλαίσιο διαπραγμάτευσης και τα συναφή συμπεράσματα του Συμβουλίου· σημειώνει ότι το καλό επίπεδο προετοιμασίας σε ορισμένους τομείς πρέπει να στηριχθεί με την αντιμετώπιση ελλείψεων ή, σε ορισμένες περιπτώσεις, σοβαρών προβλημάτων σε άλλους·

37. θεωρεί ότι η πρόοδος σε θέματα που σχετίζονται με το κράτος δικαίου και τα θεμελιώδη δικαιώματα είναι σημαντικό βήμα προς τα εμπρός και συνεπώς καλεί την Τουρκία να συνεργαστεί με την Επιτροπή στην προπαρασκευή των κεφαλαίων 23 και 24, με την επιφύλαξη της θέσης των καρτών μελών· υπογραμμίζει δε ότι πρέπει να καταβληθεί μεγαλύτερη προσπάθεια σε αυτούς τομείς, ειδικά όσον αφορά την ελευθερία της έκφρασης και της σκέψης, την ελευθερία των μέσων μαζικής ενημέρωσης, την ελευθερία της συνείδησης και της θρησκείας, καθώς και την ελευθερία του συνέρχεσθαι και του συνεταιρίζεσθαι, σε συνδυασμό με τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων των μειονοτήτων, της ισότητας των φύλων και της καταπολέμησης της διαφθοράς· τονίζει ότι είναι σημαντικό να επιτευχθούν ουσιαστικά αποτελέσματα και ένα αξιόπιστο ιστορικό επιδόσεων στον εν λόγω τομέα και ζητεί να εντατικοποιηθούν οι προσπάθειες, η δέσμευση και η οικειοποίηση, έτσι ώστε να επιτευχθεί εναρμόνιση με το αντίστοιχο κεκτημένο της ΕΕ, μεταξύ άλλων και σε τοπικό επίπεδο· υπό αυτό το πρίσμα υπογραμμίζει τη σπουδαιότητα του διατηρησκευτικού και διαπολιτισμικού διαλόγου σε όλα τα επίπεδα προκειμένου να ενισχυθούν η κοινωνία των πολιτών και οι διεθνείς εταιρικές σχέσεις·

38. χαιρετίζει την έγκριση της Εθνικής Στρατηγικής για την Περιφερειακή Ανάπτυξη, η οποία προβλέπει τα εξής: συμμετοχή περιφερειακών αναπτυξιακών οργανισμών, συντονιστικό μηχανισμό και σχέδια δράσης· ζητεί συνεπώς να τεθεί σε εφαρμογή η στρατηγική αυτή και ενθαρρύνει τις προσπάθειες άμβλυνσης των περιφερειακών ανισοτήτων· επιπλέον, όσον αφορά το κουρδικό ζήτημα, καλεί όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη να καταβάλουν προσπάθειες για τη διευκόλυνση της διαδικασίας ειρήνευσης και συμφιλίωσης·

39. τονίζει την ανάγκη να καταπολεμηθεί η τρομοκρατία, καταδικάζει τις πρόσφατες τρομοκρατικές επιθέσεις και εκφράζει την αλληλεγγύη της προς τα θύματα· επιπλέον, ζητεί να ληφθούν μέτρα για την αντιμετώπιση της ριζοσπαστικοποίησης, μεταξύ άλλων και με την προώθηση της ένταξης σε τοπικό επίπεδο·

40. σημειώνει ότι η δημοσιονομική αποκέντρωση και η χορήγηση πόρων σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο είναι ακόμη περιορισμένες, και τονίζει την ανάγκη προόδου που να υπερβαίνει τις τροποποιήσεις του νόμου του 2012 για τους δήμους·

41. ενθαρρύνει, στηρίζει και ζητεί μια δίκαιη, συνολική και βιώσιμη λύση του κυπριακού προβλήματος, στη βάση των σχετικών ψηφισμάτων του ΣΑΗΕ, του διεθνούς δικαίου, των αρχών στις οποίες θεμελιώνεται η ΕΕ· χαιρετίζει τα θετικά βήματα και τη δέσμευση για την εξεύρεση μιας αμοιβαία αποδεκτής λύσης και καλεί την Τουρκία να στηρίξει ενεργά τις προσπάθειες που καταβάλλονται προς αυτόν το σκοπό·

42. ζητεί να υπάρξει πλήρης και χωρίς διακρίσεις εφαρμογή του «Πρόσθετου πρωτοκόλλου της συμφωνίας σύνδεσης ΕΕ-Τουρκίας» απέναντι στο σύνολο των κρατών μελών της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης της Κυπριακής Δημοκρατίας· καλεί την Τουρκία να διατηρεί σχέσεις καλής γειτονίας με όλες τις γειτονικές της χώρες, βασικό στοιχείο της διαδικασίας προσχώρησης· υπογραμμίζει την ανάγκη σεβασμού της εθνικής κυριαρχίας και των κυριαρχικών δικαιωμάτων όλων των κρατών μελών, σύμφωνα με τις αρχές της ΕΕ, τα ψηφίσματα των Ηνωμένων Εθνών και το διεθνές δίκαιο· καλεί την Τουρκία να αρχίσει να αποσύρει τις δυνάμεις της από την Κύπρο και να μεταβιβάσει την περικλειστή περιοχή της Αμμοχώστου στη διοίκηση των Ηνωμένων Εθνών σύμφωνα με το ψήφισμα αριθ. 550 (1984) του ΣΑΗΕ· υπογραμμίζει ότι τέτοια μέτρα οικοδόμησης εμπιστοσύνης αποτελούν ευκαιρία για την οικονομική, κοινωνική και περιφερειακή ανάπτυξη και των δύο κοινοτήτων· σημειώνει ότι ο διάλογος τόσο μεταξύ των δύο κοινοτήτων όσο και εντός της κοινωνίας των πολιτών στις τοπικές κοινότητες μπορεί να ενισχύσει τη συμφωνία·

43. ζητεί να καταβληθούν περαιτέρω προσπάθειες για την αναβάθμιση της ομάδας εργασίας ΕπΠ-Τουρκία σε μεικτή συμβουλευτική επιτροπή·

44. θεωρεί απαραίτητη τη μεγαλύτερη συμμετοχή της κοινωνίας πολιτών των κρατών μελών καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας·

Μαυροβούνιο

45. χαιρετίζει τη δέσμευση του Μαυροβουνίου και την πρόοδο που έχει σημειώσει στην πορεία για την ένταξη του στην ΕΕ, καθώς και τη δυνατότητα ενίσχυσης της σταθερότητας που συνεπάγεται η πρόσκληση για προσχώρηση στο ΝΑΤΟ·

46. καλεί όλα τα μέρη να ενισχύσουν τον διακομματικό πολιτικό διάλογο και όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης να διασφαλίσουν ότι οι επόμενες εκλογές θα διεξαχθούν σύμφωνα με τα υψηλότερα δημοκρατικά πρότυπα βάσει της νέας εκλογικής νομοθεσίας·

47. τονίζει την ανάγκη να διασφαλιστεί ένα αξιόπιστο ιστορικό επιδόσεων όσον αφορά το κράτος δικαίου και τα θεμελιώδη δικαιώματα, μεταξύ άλλων και σε τοπικό επίπεδο· στο πλαίσιο αυτό, χαιρετίζει τα σχέδια τοπικής δράσης για την πρόληψη της διαφθοράς που επεξεργάζεται η πλειονότητα των δήμων, παράλληλα με τοπικά σχέδια κοινωνικής ένταξης, και ζητεί την ορθή εφαρμογή τους και την κατάλληλη παρακολούθησή τους·

48. χαιρετίζει τις προσπάθειες που καταβάλλονται για τη βελτίωση των προσόντων των υπαλλήλων της τοπικής αυτοδιοίκησης, αλλά τονίζει την ανάγκη περαιτέρω προόδου (π.χ. κατάρτιση και πιο διαφανείς διαδικασίες προσλήψεων με βάση την αρχή της αξιοκρατίας)· επικροτεί τις τροποποιήσεις του νόμου για τη χρηματοδότηση της τοπικής αυτοδιοίκησης και ενθαρρύνει την ανάληψη περαιτέρω προσαρτήσεων για να καταστεί η τοπική αυτοδιοίκηση οικονομικά αυτόνομη·

49. επικροτεί τα προγράμματα του Υπουργείου Οικονομίας για τη στήριξη των λιγότερο αναπτυγμένων δήμων και την πρόωξη των εξαγωγών από τοπικές και περιφερειακές επιχειρήσεις·

Σερβία

50. επικροτεί τη δέσμευση της Σερβίας για ένταξη στην ΕΕ, η οποία έχει ήδη αποφέρει αποτελέσματα όσον αφορά την έγκαιρη ολοκλήρωση της διαδικασίας ελέγχου και το άνοιγμα των πρώτων κεφαλαίων διαπραγμάτευσης και ενθαρρύνει τη Σερβία να συνεχίσει αυτά τα θετικά βήματα (π.χ. την ολοκλήρωση των διαφόρων στρατηγικών εγγράφων) με την υλοποίηση των δεσμεύσεων της· ωστόσο, καλεί τις αρχές να καταβάλλουν προσπάθειες καταπολέμησης της διαφθοράς και να δραστηριοποιηθούν κατά τρόπο πιο μακροπρόθεσμο και βιώσιμο·

51. χαιρετίζει την παρουσίαση των σχεδίων δράσης για τα κεφάλαια 23 και 24 και είναι ικανοποιημένη διότι έχει θεσπιστεί το νομοθετικό πλαίσιο για τη διασφάλιση των θεμελιωδών δικαιωμάτων· ωστόσο, τονίζει την ανάγκη να διασφαλιστεί η αποτελεσματική και συνεπής εφαρμογή σε όλη τη χώρα·

52. επιδοκιμάζει την υιοθέτηση από την κυβέρνηση του ειδικού σχεδίου δράσης για τις εθνικές μειονότητες, ζητεί την ορθή εφαρμογή του και επισημαίνει τις σχετικές γνωμοδοτήσεις της συμβουλευτικής επιτροπής του Συμβουλίου της Ευρώπης· επαινεί τον υψηλό βαθμό προστασίας των εθνικών και εθνοτικών μειονοτήτων στη Βοϊβοδίνα και ζητεί τα δικαιώματα αυτά να διασφαλιστούν και στο τοπικό επίπεδο (όσον αφορά την εκπαίδευση, την πρόσβαση στα μέσα ενημέρωσης και στις θρησκευτικές τελετές, τη χρήση των μειονοτικών γλωσσών στις διαδικασίες της δημόσιας διοίκησης και στο ληξιαρχικό μητρώο καθώς και αναλογική εκπροσώπηση στον δημόσιο τομέα)· χαιρετίζει τις γενικά καλές διεθνοτικές σχέσεις και ενθαρρύνει την περαιτέρω πρόοδο· εκφράζει την ικανοποίησή της για τη φιλική προς τις άλλες εθνότητες και τις μειονότητες ρητορική η οποία κυριαρχεί στον λόγο των ανώτερων κυβερνητικών εκπροσώπων·

53. θεωρεί ότι τα εθνικά συμβούλια μειονοτήτων αποτελούν ένα καλό παράδειγμα και τονίζει την ανάγκη να διασφαλιστεί η συμβατότητα μεταξύ του νόμου για τα εθνικά συμβούλια μειονοτήτων και της τομεακής νομοθεσίας, με παράλληλη διατήρηση του επιπέδου των κεκτημένων δικαιωμάτων και των αρμοδιοτήτων·

54. επισημαίνει ότι οι τοπικές ικανότητες είναι συχνά περιορισμένες και άνισες και ζητεί να διατεθούν επαρκείς πόροι σε αποκεντρωμένο επίπεδο έτσι ώστε να αντιστοιχούν στα ανατιθέμενα καθήκοντα και να υπάρχει σύνδεση μεταξύ αποτελεσματικότητας των δημόσιων δαπανών και συνεπόμενων εσόδων· επισημαίνει ότι ο νόμος για τη χρηματοδότηση της Βοϊβοδίνας δεν έχει ακόμη υιοθετηθεί·

55. χαιρετίζει τη στρατηγική μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης και τη στρατηγική για την κατάρτιση στην τοπική αυτοδιοίκηση και ζητεί την ορθή εφαρμογή της καθώς και την υιοθέτηση του νόμου για τους υπαλλήλους της τοπικής αυτοδιοίκησης· θεωρεί θετικά δείγματα το έργο της εθνικής σύμβασης ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και τις τοπικές διαβουλεύσεις·

56. ζητεί την εφαρμογή των συστάσεων του Γραφείου Δημοκρατικών Θεσμών και Ανθρώπινων Δικαιωμάτων (ODIHR) του ΟΑΣΕ για τις δημοτικές εκλογές·

57. επικροτεί και υποστηρίζει τις θετικές εξελίξεις στη διαδικασία εξομάλυνσης και στον διάλογο Βελιγραδίου-Πρίστινας, που οδήγησαν στην επίτευξη απτών αποτελεσμάτων για τους πολίτες, και ενθαρρύνει την περαιτέρω πρόοδο με την υλοποίηση των δεσμεύσεων και την εφαρμογή των συμφωνιών, ενισχύοντας έτσι τη συνεργασία και την εμπιστοσύνη· καλεί τις αρχές να προωθήσουν ενεργά τη διευθέτηση της κατάστασης·

πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας (ΠΓΔΜ)

58. υπογραμμίζει ότι η χώρα αυτή ήταν η πρώτη που υπέγραψε συμφωνία σταθεροποίησης και σύνδεσης (ΣΣΣ) και, υπό αυτό το πρίσμα, εκφράζει την ανησυχία της για το αδιέξοδο στην ενταξιακή διαδικασία και στην υλοποίηση των δεσμεύσεων και των μεταρρυθμίσεων· Ζητεί από την εν λόγω χώρα να επιδείξει ανανεωμένη πολιτική βούληση και από την ΕΕ να επιβεβαιώσει την αξιόπιστη ευρωπαϊκή προοπτική της χώρας, έτσι ώστε να ενθαρρυνθεί η τήρηση των δεσμεύσεων της·

59. καλεί όλα τα μέρη να ανταποκριθούν στις ευθύνες τους όσον αφορά την πλήρη και εποικοδομητική εφαρμογή της πολιτικής συμφωνίας του Ιουνίου-Ιουλίου 2015 και την υλοποίηση των Επείγουσών Μεταρρυθμιστικών Προτεραιοτήτων· τονίζει την ανάγκη να αντιμετωπιστεί η οπισθοδρόμηση όσον αφορά την ελευθερία έκφρασης, ιδίως το κράτος δικαίου, στο οποίο περιλαμβάνεται το δικαστικό σύστημα, και την εμπιστοσύνη στο πολιτικό σύστημα· ενθαρρύνει την περαιτέρω πρόοδο (με βάση τα προηγούμενα αποτελέσματα όσον αφορά την αρκετά ικανοποιητική ευθυγράμμιση με το κεκτημένο) χάρη σε ένα αξιόπιστο ιστορικό επιδόσεων και στο τοπικό επίπεδο·

60. αναμένει, με βάση τα παραπάνω, ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα είναι σε θέση να επεκτείνει τη σύστασή της για έναρξη των ενταξιακών διαπραγματεύσεων, σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Συμβουλίου και τις συμφωνηθείσες προϋποθέσεις·

61. τονίζει την ανάγκη για περαιτέρω εφαρμογή του θεματολογίου αποκέντρωσης· στο πλαίσιο αυτό, εκφράζει την ικανοποίησή της για το στρατηγικό πρόγραμμα 2015-2020 και ζητεί την εφαρμογή της δεύτερης φάσης φορολογικής αποκέντρωσης·

62. υπογραμμίζει ότι οι σχέσεις καλής γειτονίας —συμπεριλαμβανομένης της εξεύρεσης μέσω διαπραγματεύσεων μιας αμοιβαία αποδεκτής λύσης στο ζήτημα του ονόματος, υπό την αιγίδα του ΟΗΕ— παραμένουν ουσιώδες ζήτημα· επ' αυτού, επισημαίνει τον εποικοδομητικό ρόλο που μπορούν να διαδραματίσουν οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές, σύμφωνα με τη σχετική δέσμευση που ανέλαβαν οι ηγέτες των κύριων πολιτικών κομμάτων βάσει της πολιτικής συμφωνίας του Ιουνίου-Ιουλίου του 2015·

Αλβανία

63. χαιρετίζει τη σωστή εστίαση και τη σταθερή πρόοδο που έχει σημειώσει η Αλβανία όσον αφορά τις βασικές προτεραιότητες από πλευράς μεταρρυθμίσεων, ιδίως όσον αφορά το δικαστικό σύστημα, και ενθαρρύνει την Αλβανία να επιταχύνει τον ρυθμό των μεταρρυθμίσεων, ιδίως στους τομείς των βασικών προτεραιοτήτων, αποδίδοντας ιδιαίτερη έμφαση στο κράτος δικαίου, την αποπολιτικοποίηση της δημόσιας διοίκησης, την αποτελεσματική προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων —συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων των ατόμων που ανήκουν σε μειονότητες σε ολόκληρη την Αλβανία, την εφαρμογή των δικαιωμάτων ιδιοκτησίας, την περαιτέρω βελτίωση του επιχειρηματικού και επενδυτικού περιβάλλοντος και την αντιμετώπιση του υψηλού επιπέδου της σκιάδους οικονομίας για να αρχίσουν οι ενταξιακές διαπραγματεύσεις· υπενθυμίζει ότι πρέπει να διασφαλιστεί η βιώσιμη, ολοκληρωμένη και χωρίς διακρίσεις εφαρμογή του κύριων προτεραιοτήτων· επικροτεί ιδιαίτερα τη νέα νομοθεσία για τον αποκλεισμό καταδικασθέντων ατόμων από το Κοινοβούλιο, ενώ υπογραμμίζει συγχρόνως την ανάγκη για την επίτευξη ενδεδειγμένων αποτελεσμάτων· επικροτεί επίσης τη στρατηγική και το σχέδιο δράσης για την καταπολέμηση της διαφθοράς· ζητεί σθεναρά περαιτέρω πρόοδο όσον αφορά τα μέτρα πολιτικής και τα νομοθετικά μέτρα, καθώς και την ορθή εφαρμογή τους·

64. επιδοκιμάζει το γεγονός ότι οι τοπικές εκλογές του 2015 διεξήχθησαν χωρίς σοβαρά επεισόδια, αλλά απευθύνει έκκληση για μεγαλύτερη αμεροληψία και περισσότερο επαγγελματισμό· χαιρετίζει, επιπλέον, την ειδική επιτροπή που συνέστησε το Κοινοβούλιο σχετικά με την εκλογική μεταρρύθμιση και επισημαίνει τις σχετικές συστάσεις του ΟΑΣΕ/ODIHR, καθώς και τις συστάσεις που διατύπωσε η αποστολή παρακολούθησης εκλογών του Κογκρέσου του Συμβουλίου της Ευρώπης και της ΕτΠ ζητώντας την αποπολιτικοποίηση της δημόσιας διοίκησης και τη διασφάλιση της αμεροληψίας·

65. ζητεί μια ευρέως ενωτική μεταρρυθμιστική διαδικασία, με τη συμμετοχή όλων των πολιτικών παραγόντων και των φορέων της κοινωνίας των πολιτών, συμπεριλαμβανομένης της αντιπολίτευσης και των συναφών ενδιαφερόμενων φορέων, και επιδοκιμάζει το έργο του εθνικού συμβουλίου για την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση διότι αποτελεί θετικό παράδειγμα προς αυτήν την κατεύθυνση·

66. επικροτεί την εθνική στρατηγική αποκέντρωσης, τις επακριβώς καθορισμένες προτεραιότητές της, καθώς και την πρόβλεψη μεταβατικού ταμείου· εκφράζει την απογοήτευσή της για το γεγονός ότι δεν συνεκτιμήθηκαν σε αυτή τη στρατηγική οι προβληματισμοί των μειονοτήτων· ζητεί μεγαλύτερη πρόοδο όσον αφορά την εφαρμογή της μεταρρύθμισης της εδαφικής διοίκησης χωρίς την εισαγωγή διακρίσεων μέσα από έναν διαρκή και στενό διάλογο με όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς, συμπεριλαμβανομένων των μειονοτήτων· εκφράζει την ικανοποίησή της για τον νέο οργανικό νόμο περί τοπικής αυτοδιοίκησης, με τον οποίο αποσαφηνίζονται οι αρμοδιότητες και βελτιώνεται η διοργανική συνεργασία μεταξύ των διαφόρων επιπέδων διακυβέρνησης, υπογραμμίζοντας συγχρόνως τη σημασία της αποτελεσματικής εφαρμογής της·

Βοσνία-Ερζεγοβίνη

67. εκφράζει την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι η εν λόγω χώρα έχει επανέλθει σε τροχιά ένταξης και η ευρωπαϊκή προοπτική αποτελεί ισχυρό κίνητρο για αυτήν· επίσης, ενθαρρύνει την περαιτέρω υλοποίηση των προβλεπόμενων μεταρρυθμίσεων, δεδομένου ότι η θέση σε ισχύ της συμφωνίας σταθεροποίησης και σύνδεσης (ΣΣΣ) δείχνει ότι οι δεσμεύσεις μπορούν να φέρουν αποτελέσματα·

68. ως εκ τούτου, εκφράζει την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι η Βοσνία-Ερζεγοβίνη υπέβαλε αίτηση για ένταξη στην Ένωση στις 15 Φεβρουαρίου 2016, η οποία αποτελεί θετικό βήμα τόσο για τη χώρα όσο και τη διαδικασία διεύρυνσης· συνεπώς, τονίζει την ανάγκη να διατηρηθεί η υπάρχουσα δυναμική, προκειμένου να υλοποιηθεί η απαραίτητη πρόοδος στην εφαρμογή του θεματολογίου μεταρρυθμίσεων, έτσι ώστε να σημειωθεί πρόοδος προς αυτή την κατεύθυνση·

69. ζητεί την πλήρη προσαρμογή της ΣΣΣ μετά την προσχώρηση της Κροατίας και τη λήψη μέτρων για να εξασφαλιστεί ότι το σύνταγμα συνάδει με τις αποφάσεις του ΕΔΑΔ·

70. απευθύνει έκκληση για καλύτερο συντονισμό μεταξύ των κυβερνητικών επιπέδων, προκειμένου να αρθούν τα εμπόδια που παρακωλύουν τη λειτουργικότητα της χώρας, την αποτελεσματική εφαρμογή του θεματολογίου μεταρρυθμίσεων, την κινητικότητα, τις επενδύσεις και τις διασυνδέσεις σε διάφορους τομείς πολιτικής, καθώς και τη δημιουργία ενός ενιαίου οικονομικού χώρου. Τονίζει ότι η αποκέντρωση δεν σημαίνει κατακερματισμό και ότι χρειάζονται συντονισμένες στρατηγικές-πλαίσιο, δεδομένου ότι οι μεταρρυθμίσεις πρέπει να προχωρήσουν σε όλα τα επίπεδα· ενθαρρύνει τον καθορισμό κοινών στόχων που να είναι συμβατοί με τα εκατέρωθεν συμφέροντα, αλλά και να τα υπερβαίνουν·

71. υπό αυτό το πρίσμα, κρίνεται αναγκαία η ταχεία σύσταση ενός αποτελεσματικού συντονιστικού μηχανισμού σχετικά με θέματα της ΕΕ, ούτως ώστε να μπορέσει η Βοσνία-Ερζεγοβίνη να ανταποκριθεί στις προκλήσεις που συνεπάγεται η πορεία προς την ένταξη στην ΕΕ· η πρόοδος θα αποτελέσει το κλειδί ώστε η Βοσνία-Ερζεγοβίνη να μπορέσει να αξιοποιήσει πλήρως τη διαθέσιμη ενωσιακή χρηματοδότηση·

72. θεωρεί ότι η νομοθεσία για τις διοικητικές υποδιαιρέσεις είναι εν πολλοίς εναρμονισμένη με τον Ευρωπαϊκό Χάρτη Τοπικής Αυτοδιοίκησης, αλλά ζητεί μια πιο αποτελεσματική κατανομή των αρμοδιοτήτων μεταξύ των διοικητικών οντοτήτων, των καντονιών και των δήμων·

Κοσσυφοπέδιο ⁽¹⁾

73. χαιρετίζει την υπογραφή της ΣΣΣ και την έναρξη ισχύος της την 1η Απριλίου 2016, η οποία θα μπορούσε να σηματοδοτήσει ένα νέο κεφάλαιο στις σχέσεις του Κοσσυφοπέδιου με την ΕΕ· ενθαρρύνει το Κοσσυφοπέδιο να συνεχίσει την εφαρμογή των σχετικών με την ΕΕ μεταρρυθμίσεων (π.χ. υιοθέτηση της νομοθετικής δέσμης για τα ανθρώπινα δικαιώματα) και άλλα θετικά μέτρα (π.χ. δημιουργία ειδικών δικαστηρίων, διαδικασία εξομάλυνσης)·

74. τονίζει ότι η παρεμπόδιση της πολιτικής συζήτησης με βίαια μέσα δεν είναι αποδεκτή και καλεί όλα τα μέρη να επιστρέψουν στον διάλογο και στις κανονικές διαδικασίες·

75. χαιρετίζει τα αποτελέσματα που έχουν επιτευχθεί όσον αφορά την ελευθέρωση των θεωρήσεων, τονίζει τη σημασία της εκπλήρωσης όλων των συναφών προϋποθέσεων που έχουν καθοριστεί και ενθαρρύνει την περαιτέρω πρόοδο·

76. τονίζει την ανάγκη να συνεχιστούν οι προσπάθειες για την προστασία της πολιτιστικής και θρησκευτικής κληρονομιάς, ιδίως σε τοπικό επίπεδο·

77. επικροτεί και υποστηρίζει τις θετικές εξελίξεις στη διαδικασία εξομάλυνσης και στον διάλογο Βελιγραδίου-Πρίστινας, που οδήγησαν στην επίτευξη απτών αποτελεσμάτων για τους πολίτες, και ενθαρρύνει την περαιτέρω πρόοδο με την υλοποίηση των δεσμεύσεων και την εφαρμογή των συμφωνιών, ενισχύοντας έτσι τη συνεργασία και την εμπιστοσύνη· καλεί τις αρχές να προωθήσουν ενεργά τη διευθέτηση της κατάστασης·

Βρυξέλλες, 16 Ιουνίου 2016.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών

Markku MARKKULA

⁽¹⁾ Η ονομασία αυτή χρησιμοποιείται με επιφύλαξη των θέσεων ως προς το καθεστώς και συνάδει με την απόφαση 1244/99 του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών και τη γνώμη του Διεθνούς Δικαστηρίου σχετικά με τη διακήρυξη της ανεξαρτησίας του Κοσσυφοπέδιου.

ISSN 1977-0901 (ηλεκτρονική έκδοση)
ISSN 1725-2415 (έντυπη έκδοση)

Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης
2985 Λουξεμβούργο
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ

EL